

2009

FUNDAȚIA SOROS-MOLDOVA
RAPORT DE ACTIVITATE 2009

**FUNDAȚIA SOROS-MOLDOVA
RAPORT DE ACTIVITATE 2009**

SUMAR

MISIUNEA FUNDAȚIEI	3
CUVÂNT ÎNAINTE	4
INIȚIATIVE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIONAL	6
PROGRAME PENTRU TINERET	7
PROGRAMUL SOCIETATE CIVILĂ	9
Subprogramul 1: Promovarea transparenței și vizibilității organizațiilor neguvernamentale	11
Subprogramul 2: Consolidarea capacităților ONG în advocacy	13
Subprogramul 3: Campanii de sensibilizare și advocacy împotriva discriminării	14
Subprogramul 4: Proiectul „Consolidarea sectorului neguvernamental în Moldova	15
Alte inițiative	20
Fondul de urgență	21
PROGRAMUL EST EST: PARTENERIAT FĂRĂ FRONTIERE	22
Subprogramul 1: Proiecte implementate în Moldova și inițiative bilaterale/trilaterale/multilaterale	24
Subprogramul 2: Proiecte de participare	28
PROGRAMUL SĂNĂTATE PUBLICĂ	31
Subprogramul 1: Inițiative în domeniul sănătății mintale	33
Subprogramul 2: Inițiative în domeniul îngrijiri paliative	34
Subprogramul 3: Inițiative în domeniul drept și sănătate	35
Subprogramul 4: Sănătate și media	36
Subprogramul 5: Reducerea riscurilor	37
PROGRAMUL POLITICI CULTURALE	45
PROGRAMUL MASS-MEDIA	52
Subprogramul 1: Sprijinirea instituțiilor mass-media independente locale	53
Subprogramul 2: Consolidarea serviciului public al audiovizualului	65
Subprogramul 3: Cadrul legal și dezvoltarea instituțională	66
Subprogramul 4: Sprijin pentru dezvoltarea mass-mediei din Transnistria	68
PROGRAMUL ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI BUNA GUVERNARE	69
Subprogramul 1: Buna guvernare	71
Subprogramul 2: Finanțe publice transparente	74
Subprogramul 3: Suport pentru procesul de descentralizare	76
PROGRAMUL DE DREPT	78
Subprogramul 1: Accesul la justiție	81
Subprogramul 2: Justiția penală	83
Subprogramul 3: Monitorizarea drepturilor omului	84
Alte proiecte	86

PROGRAMUL INIȚIATIVE EUROPENE	89
Subprogramul 1: Cunoștințe și informare	91
Subprogramul 2: Monitorizarea relațiilor RM - UE	94
DECLARAȚIE DE CHELTUIELI	96
SENATUL ȘI JURILE FUNDAȚIEI SOROS-MOLDOVA	97
COLABORATORII FUNDAȚIEI SOROS-MOLDOVA	100
ADRESE UTILE	101

MISIUNEA FUNDAȚIEI

Fundația Soros-Moldova (FSM) este o organizație neguvernamentală, nonprofit și apolitică, înființată în anul 1992 de către filantropul George Soros în scopul promovării valorilor societății deschise în Moldova. Fundația contribuie la democratizarea societății prin elaborarea și implementarea unor programe în diverse domenii cum ar fi: politici culturale, reforma judiciară, administrație publică și buna guvernare, mass-media și accesul la informație, societate civilă și sănătate publică.

CUVÂNT ÎNAINTE

Anul 2009 s-a dovedit a fi unul foarte dificil pentru Moldova. Acesta a reprezentat o combinație între o profundă criză economică și două alegeri parlamentare marcate de revolte și proteste civile însoțite de grave încălcări ale drepturilor omului. Autoritățile moldovenești au încălcat drepturile omului și principiul supremației legii în reacția lor la protestele publice care au urmat după alegeri. Bătăile și arestările nejustificate aplicate de către reprezentanții forțelor de ordine civililor, neidentificați până în prezent, au dus la acte premeditate de represiune. Toate acestea au pus Moldova într-o situație extrem de dramatică în anul 2009.

Ca o reacție imediată la încălcările drepturilor omului, care au avut loc în Moldova în urma alegerilor parlamentare din aprilie, Programul de Drept al Fundației a creat un Grup de Criză în vederea identificării și documentării tuturor cazurilor de rele tratamente. În timpul cercetărilor, Grupul de Criză a creat o bază de date unică care conține 674 de cazuri ale persoanelor reținute de poliție suspectate că au participat la protestele din aprilie. Pentru a reuși o analiză corectă și profesională a datelor colectate de Grupul de Criză, Programul a solicitat asistența unui expert internațional independent din domeniul drepturilor omului care a asistat Grupul la elaborarea raportului *"Sub acoperirea impunității. Raport despre reacția autorităților moldovenești la violența poliției în timpul protestelor"*. Raportul a fost prezentat factorilor de decizie și persoanelor interesate și a fost folosit ca un instrument de advocacy pentru apărarea drepturilor omului și promovarea necesității urgente în reformarea instituțiilor democratice din țară.

O altă inițiativă considerabilă a anului a fost efectuarea unei evaluări fundamentale a sistemului justiției penale realizată de Programul de Drept, care a finalizat cu raportul *"Performanțele justiției penale prin prisma drepturilor omului"*, lansat pe 2 decembrie 2009. Raportul încearcă să releveze în ce măsură obiectivele sistemului de justiție penală sunt înțelese și adoptate în practică de către funcționarii justiției penale și în ce măsură protecția democrației și a drepturilor omului este respectată în practică. De asemenea, raportul reflectă atitudinea populației față de sistemul de justiție penală și rolul societății în reformarea ulterioară a sistemului de justiție penală. Totodată, în raport se conține o evaluarea nivelului în care justiția penală din Republica Moldova îndeplinește prioritățile și obiectivele unui sistem de justiție penală democratic și bazat pe respectarea drepturilor omului. În final, în raport se conțin recomandări cu privire la transformările viitoare necesare în sistemul de justiție penală din Republica Moldova per ansamblu, astfel ca acesta să corespundă cerințelor avansate de respectare a drepturilor omului.

Fundația a continuat să sprijine și să mobilizeze societatea civilă pentru a aborda alte probleme critice cu care se confruntă țara, inclusiv prin mobilizarea eforturilor pentru a responsabiliza instituțiile publice, promovarea bunei guvernări în sfera publică și stabilirea parteneriatului cu guvernele locale și centrale pentru realizarea schimbărilor de politici pentru binele public. În special, acest lucru a fost realizat prin:

- monitorizarea activității autorităților publice locale lansate de Programul Administrație Publică și Buna Guvernare în vederea stimulării participării civice la monitorizarea unuia dintre cele mai importante domenii de interes public, managementul finanțelor publice și să vegheze ca autoritățile publice să fie responsabile pentru acțiunile sale. În virtutea succeselor obținute în 2008, ONG-urile care au participat la prima etapă a proiectului au beneficiat de granturi pentru a continua activitățile de monitorizare a bugetelor locale, activități care au fost ajustate la specificul local în baza experienței obținute în etapa precedentă de realizare a proiectului. Activitățile proiectelor, de asemenea, au fost extinse geografic de la 7 la 14 localități din Moldova;
- contribuția la dezvoltarea și punerea în aplicare a politicilor publice, cu un accent special pe dezvoltarea și punerea în utilizare a politicilor de sănătate, legate de angajamentul statului în asigurarea principiului incluziunii și a respectării drepturilor omului în domenii specifice, cum ar fi îngrijirile paliative pentru bolnavii cu boli incurabile; protecția și promovarea drepturilor consumatorilor de droguri injectabile, inclusiv a consumatorilor de droguri injectabile care trăiesc cu HIV / SIDA; dezinstituționalizarea copiilor cu dizabilități mentale. În acest domeniu, Programul de Sănătate Publică promovează incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități mentale prin sprijinirea dezvoltării alternativelor la instituționalizare bazate pe comunitate și prin implicarea în mod activ în promovarea politicilor pe bază de advocacy;

- pledoarie pentru respectarea prevederilor legale în funcționarea audiovizualului public și Consiliului de Observatori al IPNA, precum și a instituțiilor de reglementare în domeniu, ajustarea la standarde europene a întregului cadru legislativ al audiovizualului din Moldova, protejarea libertății de exprimare și monitorizarea respectării prevederilor legale referitoare la defăimare în presă, asigurarea transparenței și principiilor de pluralism și diversitate în mass-media în procesul de trecere la televiziune digitală;
- contribuție la consolidarea presei regionale viabile bazată pe standarde și practici editoriale responsabile și profesioniste, realizate de Programul Mass-Media al FSM. Acest program complex a inclus într-un format coerent activități de instruire continuă, monitorizare sistemică, consultanță, modernizare tehnologică, sprijin direct pentru producerea programelor de știri și emisiuni de interes comunitar și public. 11 posturi locale radio (inclusiv 2 posturi din Transnistria) și 13 posturi TV au constituit rețeaua regională care a fost sprijinită în activitățile de cooperare, schimb de experiență și schimb de programe audio/video pentru completarea și diversificarea grilei de emisie în beneficiul audienței rurale.

Noul guvern are un angajament uriaș - de a reforma țara și a reconstrui instituțiile democratice. Criza politică încă nu a fost depășită și anul 2010 va fi unul al provocărilor deloc mai puține decât cele cu care ne-am confruntat în 2009, inclusiv eventualele noi alegeri sau amendamente la Constituție. Indiferent de noile evoluții, Fundația va continua să participe activ la procesul de democratizare a țării.

Victor Ursu,
director executiv

INIȚIATIVE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIONAL

Abrevieri și acronime:

AFP	Programul de Dezvoltare Academică (Academic Fellowship Program)
CIU	Centrul de Informații Universitare
CRC	Programul de Burse Academice (Curriculum Resource Center)
HESP	Programul pentru Sprijinirea Învățământului Superior (Higher Education Support Program)
OSI	Institutul pentru o Societate Deschisă (Open Society Institute)
ReSET	Seminarul Regional pentru Excelență în Predare (Regional Seminar for Excellence in Teaching)

Concursul Burse de Merit

www.eac.md

În 2009 Centrul de Informații Universitare (CIU) a obținut sprijin financiar din partea Fundației Soros-Moldova în vederea organizării concursului Burse de Merit, implementat de CIU sub auspiciile Consiliului Rectorilor din Republica Moldova, cofinanțat de BC Moldova Agroindbank și ORANGE Moldova. Datorită acestei inițiative au fost acordate burse de excelență celor mai remarcabili studenți din republică. În cadrul competiției din 2009 au fost prezentate 176 dosare. 50 studenți, reprezentând 10 instituții universitare din țară au fost distinși cu Burse de Merit. Astfel, burse de gradul I au primit 5 studenți; burse de gradul II – 16 studenți și burse de gradul III – 29 studenți.
Total cheltuieli CIU: 3000 dolari SUA

Programul de Dezvoltare Academică (AFP)

<http://www.soros.org/initiatives/hesp/focus/afp>

Coordonator AFP Moldova - Eleonora Dupouy, dr. conferențiar universitar, Universitatea Tehnică din Moldova

În anul 2009 patru catedre de la universitățile de stat din Moldova au beneficiat de statutul de partener al AFP: Istorie Universală, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"; Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova; Psihologie, Universitatea de Stat din Moldova; Drept Internațional și Dreptul Relațiilor Economice Internaționale, Universitatea de Stat din Moldova.

Profesorii AFP au contribuit la implementarea proiectelor de reformă curriculară orientate la elaborarea unor programe noi de masterat și a cursurilor noi, modernizarea conținuturilor cursurilor la nivel de licență, au ținut seminare, mese rotunde cu problematica abordărilor inovaționale în predare, a evaluării studenților, metodologiei cercetării și a cerințelor față de tezele de masterat, a eficientizării stagiilor de practică.

Programul AFP a susținut dezvoltarea catedrelor partenere de asemenea prin acordarea sprijinului pentru completarea bibliotecilor, pentru participarea profesorilor la conferințe internaționale, a contribuit la antrenarea cadrelor didactice de la catedrele partenere în programe de dezvoltare profesională ale OSI/HESP (CRC, seminarele HESP ReSET, Course development competition), a organizat întruniri inter-regionale bazate pe arii curriculare. În anul 2009 programul HESP-AFP a susținut dezvoltarea curriculară și profesională a catedrelor partenere și prin activități structurate în cadrul a două proiecte:

- modernizarea filosofiei de predare-învățare la catedra Psihologie, Universitatea de Stat din Moldova;
- spre o nouă istorie a spațiului social prin implementarea metodelor inovaționale de predare/cercetare și a ariilor disciplinare în cadrul planului revizuit de învățământ pentru studiile de masterat.

Începând cu septembrie 2009, activitățile Programului AFP în Moldova sunt administrate direct de OSI-Budapesta.

Total cheltuieli AFP: 21 261 dolari SUA

PROGRAME PENTRU TINERET

Participarea în cadrul Summit-ului ONU pentru Tinerii Lideri

Beneficiar: Liga Națională de Dezbateri Preuniversitare (LNDP)

Director de proiect: Iulia MOLDOVAN

Rezumat: În cadrul acestui Proiect am susținut participarea unui grup de 12 liceeni din Chișinău la lucrările Summit-ului ONU pentru Tinerii Lideri, desfășurat în luna iulie la New York, Statele Unite ale Americii. Summit-ul a constituit una din etapele Competiției Globale de Dezbateri, care este organizată sub egida Organizației Națiunilor Unite cu scopul implicării tinerilor în abordarea prin dezbateri a problemelor actuale ale societății și oferirea unor alternative privind soluționarea acestora. Tinerii lideri sunt pregătiți pentru a se angaja în discutarea și soluționarea celor mai acute probleme globale, oferindu-li-se posibilitatea de a se afirma și manifesta pe teme privind reducerea sărăciei, sănătate globală, încălzirea globală și alte subiecte actuale.

18 679 dolari SUA

Fondul pentru Inițiativele Tinerilor

Beneficiar: Centrul de Dezvoltare a Tineretului (CDT)

Director de proiect: Corneliu CIRIMPEI

Rezumat: Fondul pentru Inițiativele Tinerilor (FIT) este un program inițiat de către Institutul pentru o Societate Deschisă în anul 2008 și are drept scop identificarea și susținerea grupurilor de tineri, care pot mobiliza și influența un număr mare de semeni întru promovarea idealurilor unei societăți deschise.

Acest program se desfășoară concomitent în mai multe țări: Iordania, Kîrgîzstan, Lituania, Nepal, Serbia și Uganda. În cadrul Programului au fost susținute următoarele tipuri de activități:

- evenimente de dezvoltare a abilităților și a educației de la egal la egal;
- campanii și proiecte de mobilizare ale tinerilor având drept scop creșterea nivelului de conștientizare vizavi de principiile și pilonii unei societăți deschise;
- proiecte media având drept scop informarea și promovarea unor subiecte care nu sunt acoperite de către fluxul mediatic cotidian;
- proiecte inovatoare care să promoveze drepturile omului.

Aplicațiile în cadrul acestui program sunt înaintate prin intermediul unui sistem de aplicare on-line:

www.soros.org/youth, iar evaluarea lor este efectuată de către un grup de 3 experți.

Implementarea acestui program în Republica Moldova este facilitată de către CDT, care este responsabil de promovarea și mediatizarea programului și monitorizarea implementării proiectelor finanțate. Pe parcursul anului 2009, în cadrul Fondului pentru Inițiativele Tinerilor au fost depuse 72 de cereri din partea grupurilor din diferite regiuni ale Moldovei. Au fost finanțate direct de către Institutul pentru o Societate Deschisă șase proiecte:

- Proiectul „Cetățeanul” (administrat de către Victoria IVANCIOGLU, din orașul Cahul). Scopul proiectului a fost de a organiza o campanie de promovare a drepturilor omului și a educației civice în localitățile rurale din 3 raioane din partea de sud a Moldovei. Bugetul proiectului: 5 770 dolari SUA
- Proiectul „www.ialovenionline.md” (administrat de către Andrei HÂNCU din orașul Ialoveni). Scopul proiectului a fost de a crea un site care să devină un portal cu informație utilă pentru locuitorii raionului Ialoveni și un instrument de formare civică a tinerilor din aceste localități. Bugetul proiectului: 3 420 dolari SUA
- Proiectul „O zi pentru sănătate” (administrat de către Vitalie LAZĂR din orașul Nisporeni). Scopul proiectului este de a promova educația ecologică în raionul Nisporeni, prin implicarea tinerilor din localitate. Bugetului proiectului: 3 000 dolari SUA
- Proiectul „Jurnalismul cetățenesc” (administrat de către Alla CAZAC din orașul Bender). Scopul proiectului este de a crea și pregăti un grup de ziarști tineri din orașul Bender. Bugetul proiectului: 1 852 dolari SUA

- Proiectul „Privesc.eu” (administrat de către Radu CHIVRIGA din orașul Chișinău). Scopul proiectului este de a optimiza accesul populației Republicii Moldova la informație prin difuzarea on-line a celor mai importante evenimente din țară, precum transmisiunile în direct ale ședințelor Parlamentului și Guvernului, inclusiv organizarea unei emisiuni care să abordeze subiecte actuale din societate. Bugetul proiectului: 12 904 dolari SUA
- Proiectul „Fii voluntar, fii schimbarea” (administrat de către Mihaela ROTARU din orașul Sângerei). Scopul proiectului este de a crea o rețea de voluntari din rândurile tinerilor, care să se implice în diferite activități ale comunității. Bugetul proiectului: 1 600 dolari SUA

Proiectul „Descoperă Europa în Danemarca”

Proiectul a fost implementat cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Danemarcei și a avut drept scop promovarea schimbului cultural între tineri, prin organizarea unei vizite de studiu în Danemarca, beneficiarii căreia au fost 30 de elevi din Moldova din ultimul an de liceu. Vizita de studiu a fost realizată în perioada 3-11 octombrie 2009, timp în care liceenii s-au familiarizat cu viața socială, academică și politică a Danemarcei, considerată cea mai fericită țară din lume. Cei 30 de elevi au avut ocazia să participe, de rând cu omologii lor danezi, la lecțiile desfășurate în cadrul unuia dintre cele mai bune gimnazii din Copenhaga; să discute cu studenți de la universități prestigioase și jurnaliști cu renume; să viziteze instituția legislativă informându-se cum funcționează monarhia constituțională în Danemarca; să se implice în multe alte activități ce le-a permis să simtă pulsul democrației daneze.

La întoarcere, participanții au avut misiunea de a implementa experiența acumulată, prin desfășurarea unor proiecte individuale. Fiind inventivi, participanții au organizat prezentări și workshop-uri în care au relatat și au discutat programul, sistemul de învățământ european, democrația și viața socială din Danemarca. Printre activitățile implementate de către participanți se numără și o vizită la ședința Consiliului Municipal, articole publicate în ziarele locale, expoziții foto și seminare ce prezintă vizita de studiu din Danemarca și experiența acumulată.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 45 392 dolari SUA

PROGRAMUL SOCIETATE CIVILĂ

Viziune:

O societate deschisă și democratică, în care funcționează normele esențiale ale societății civile – respectarea drepturilor omului, libera asociere, libertatea opiniilor și a inițiativelor, delimitarea sferei publice de cea privată, precum și prezența unor mecanisme de influență și control din partea societății civile asupra statului și instituțiilor sale.

Obiective:

- sporirea legitimității organizațiilor neguvernamentale prin îmbunătățirea gradului de transparență și vizibilitate în fața constituenților și factorilor decizionali;
- consolidarea capacităților organizațiilor neguvernamentale prin îmbunătățirea abilităților de utilizare eficientă a metodelor și tehnicilor de advocacy;
- susținerea transferului de cunoștințe, abilități, experiențe de la ONG-urile naționale mai experimentate către organizațiile locale;
- susținerea campaniilor conduse de ONG-uri în care sunt abordate teme de interes major în domeniul democrației, drepturilor omului și calității vieții în Moldova;
- promovarea valorilor și practicilor care combat fenomenul discriminării.

Context:

Prin realizarea Programului Societate Civilă am continuat să susținem dezvoltarea și consolidarea grupurilor de ONG-uri, sprijinind inițiativele de influențare a politicilor publice și de soluționare a problemelor în parteneriat cu alte organizații neguvernamentale, prin intermediul proiectului „Consolidarea Sectorului Neguvernamental”, cofinanțat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională. În acest an, în cadrul programului au demarat două componente noi privind sporirea transparenței și imaginii ONG-urilor, precum și promovarea principiilor și practicilor nediscriminatorii din Republica Moldova.

Coalițiile de ONG-uri au beneficiat de sprijin în realizarea a cinci proiecte de advocacy cu următoarele tematici: armonizarea cadrului de reglementare cu privire la dreptul de autor din perspectiva accesului la informație; promovarea politicilor eficiente de ocrotire a patrimoniului arheologic; promovarea agriculturii ecologice prin armonizarea cadrului legislativ național la cerințe UE; îmbunătățirea procesului de educație în domeniul drepturilor copilului a elevilor din 10 școli din raionul Cahul; implicarea organizațiilor neguvernamentale în activități de dezvoltare a unor mecanisme eficiente de colaborare între societatea civilă și autoritățile publice locale și centrale.

Am menținut și promovat dezvoltarea parteneriatelor între organizații neguvernamentale la nivel local și național. Astfel, au fost susținute încă 6 inițiative de parteneriat având următoarele scopuri: consolidarea parteneriatelor între organizațiile care prestează servicii de reabilitare psiho-socială și cele care desfășoară programe de reducere a riscurilor; relansarea activității Rețelei organizațiilor comunitare din nordul și sudul țării; crearea și consolidarea de parteneriate strategice dintre organizațiile care activează în domeniul tineret; dezvoltarea serviciilor de îngrijiri paliative în raionul Taraclia; pregătirea unui grup de asistenți parentali profesioniști de urgență din orașul Ungheni, care să ofere asistență parentală profesionistă de urgență copiilor identificați în situații de risc.

În perioada iunie-octombrie a fost oferită asistență financiară privind dezvoltarea organizațională a 10 ONG-uri din diferite regiuni ale țării: Cahul, Ialoveni, Ungheni, Drochia, Fălești, Telenești, Basarabeasca și Hâncești. Necesitățile de dezvoltare a grupului de organizații neguvernamentale au fost evaluate de către un grup de cinci consultanți pe domeniu, angajați de către FSM, care au înaintat ulterior sugestia de îmbunătățire a activității organizațiilor vizate. Ca rezultat, fiecare organizație a beneficiat de un grant în valoare de 5 000 dolari SUA, pentru elaborarea de strategie, efectuarea unui audit extern, ajustarea statutului și altor documente interne în conformitate cu rigorile legislative, scrierea unei strategii de colectare de fonduri, dezvoltarea capacităților personalului și alte activități care au reieșit din necesitățile de dezvoltare a organizațiilor.

Prin intermediul unor activități din Program a fost testat conceptul unui nou model de dialog dintre ONG-uri și diverși actori ai societății, prin desfășurarea a cinci cafenele ale Societății Civile, care au constituit o modalitate interactivă de dezbateri în următoarele subiecte: rolul societății civile în dezvoltarea democrației locale și apărării drepturilor cetățenești; colaborarea eficientă între organizațiile neguvernamentale și mass-media; formarea culturii civice: o prioritate a organizațiilor neguvernamentale?; rolul sectorului neguvernamental în procesul de dezvoltare regională; transparența ONG: provocări și perspective. Cafenelele au adunat diverse persoane oferindu-le un cadru de discuții dinamic. În dezbateri au participat: organizații neguvernamentale, autorități publice locale și centrale, reprezentanți mass-media, instituții de învățământ și alți factori decizionali.

Spre sfârșitul anului a fost lansat programul de diminuare a fenomenului discriminării, constituit dintr-un concurs de granturi și alte două inițiative. În cadrul procesului de promovare a valorilor și practicilor privind fenomenul discriminării, Programul SC și-a propus să colaboreze cu organizațiile neguvernamentale active în combaterea discriminării și promovarea principiului egalității. În acest sens a fost inițiat procesul de elaborare a unui sondaj de opinie privind fenomenul discriminării și a fost angajat un consultant din România care să evalueze capacitățile și necesitățile de dezvoltare ale organizațiilor implicate în activități de combatere a discriminării și să dezvolte un program de intervenție în domeniu pe parcursul anului 2010.

Director de program: Elena LEȘAN, e-mail: elesan@soros.md

Asistent de program: Natalia CAMBURIAN, e-mail: ncamburian@soros.md

Abrevieri și acronime:

APL	Administrație Publică Locală
APPU	Asistența Parentală Profesionistă de Urgență
Cafeneaua SC	Cafeneaua Societății Civile
FSM	Fundația Soros–Moldova
LNDP	Liga Națională de Dezbateri Preuniversitare
ONG	Organizație neguvernamentală
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
Programul SC	Programul Societate Civilă
Sida	Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională

SUBPROGRAMUL 1: PROMOVAREA TRANSPARENTEI ȘI VIZIBILITĂȚII ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE

Acest subprogram a fost implementat cu scopul de a promova și spori transparența și vizibilitatea organizațiilor neguvernamentale din țară. Fondurile destinate pentru această categorie au fost administrate sub formă de activități operaționale, precum și granturi.

Proiecte operaționale:

Cafeneaua Societății Civile „Transparența ONG – provocări și perspective?”

Scopul evenimentului a fost să identifice, prin dezbateri cu factorii interesați, cele mai bune soluții pentru încurajarea transparenței ONG-urilor și promovarea imaginii lor în mediul diferiților actori din societate. De asemenea, evenimentul a lansat și testat conceptul de „Cafenea a Societății Civile”, care a oferit un cadru de discuții dinamic pentru 34 de reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale. În cadrul Cafenelei au fost abordate următoarele subiecte: de ce se declară că organizațiile neguvernamentale sunt netransparente; cum ar putea diferiții actori să încurajeze și stimuleze transparența ONG-urilor din Moldova; factorii interni și externi care compromit imaginea organizațiilor și modalități de promovare a imaginii organizațiilor neguvernamentale în mediul diferiților actori din societate.

300 dolari SUA

Cafeneaua Societății Civile „Colaborarea eficientă dintre ONG și mass-media”

Evenimentul a fost desfășurat în luna iunie, în parteneriat cu Consiliul Național al Organizațiilor Neguvernamentale din Republica Moldova, și a avut drept scop de a pune în discuție aspecte ce țin de imaginea sectorului neguvernamental prin perspectiva mass-media și de a asigura diseminarea de practici pozitive de colaborare a ONG-urilor cu instituțiile media din țară. La eveniment au participat reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, precum și profesioniști din domeniul media. Participanții au pus în discuție subiecte ce vizau imaginea societății civile promovată prin intermediul mass-media, cum ONG pot crea subiecte de calitate pentru mass-media, dezvoltarea unei relații eficiente dintre organizațiile neguvernamentale și mass-media.

1 600 dolari SUA

Elaborarea unei broșuri cu istorii de succes ale ONG-urilor din Republica Moldova

Scopul editării acestei broșuri este de a spori imaginea organizațiilor neguvernamentale prin promovarea istoriilor de succes relevante din activitățile acestora. Colecția istoriilor de succes va fi distribuită autorităților locale și centrale, organizațiilor neguvernamentale și altor factori interesați. Istoriile de succes vor reflecta mai multe domenii: drepturile omului, comportament civic și participare publică, educație și cercetare, servicii sociale pentru categorii defavorizate, protecția mediului, dezvoltare economică și socială etc.

Proiect în derulare.

10 000 dolari SUA

Granturi:

Cafeneaua Societății Civile: Formarea culturii civice: o prioritate a organizațiilor neguvernamentale?

Beneficiar: Centrul Regional de Asistență și Informare CONTACT-Soroca

Director de proiect: Svetlana CALINIAC

Rezumat: Scopul evenimentului a fost să identifice modalități de încurajare a ONG-urilor de a se implica cât mai activ în procesul de educație democratică a cetățenilor, cu participarea celorlalți actori ai comunității, precum autorități publice locale, instituțiile școlare, mass-media locală, etc. În cadrul discuțiilor s-au implicat reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale din raionul Soroca, persoane autoritare din cadrul instituțiilor de învățământ din raion, factori de decizie din organele APL de nivel local și raional, reprezentanți ai instituțiilor de informare din comunitate.

1 000 dolari SUA

Cafeneaua Societății Civile: Rolul sectorului neguvernamental în procesul de dezvoltare regională

Beneficiar: Centrul Regional de Asistență și Informare CONTACT-Bălți

Director de proiect: Vladimir GHIȚU

Rezumat: Scopul activității a fost de a determina rolul ONG-urilor în procesul de identificare a problemelor prioritare la nivel regional, crearea parteneriatelor dintre ONG și APL, atragerea și gestionarea eficientă a fondurilor externe pentru soluționarea problemelor regionale. La eveniment au participat 30 de persoane, care au reprezentat organizații neguvernamentale locale, autorități publice locale și mass-media locală. Rezultatele discuțiilor au fost făcute publice prin intermediul mijloacelor de informare în masă locale.

1 000 dolari SUA

Cafeneaua Societății Civile: Rolul societății civile în dezvoltarea democrației locale și apărării drepturilor cetățenești

Beneficiar: Centrul Regional de Asistență și Informare CONTACT-Cahul

Director de proiect: Silvia STRELCIUC

Rezumat: Evenimentul a identificat soluții de promovare și valorificare a interacțiunii dintre societatea civilă și alți reprezentanți ai comunității în scopul dezvoltării democrației locale. La cafenea au participat reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, organizațiilor sindicale și teritoriale de partid, autorităților publice locale și mass-mediei din raionul Cahul.

1 000 dolari SUA

Total cheltuieli Subprogram 1: 14 900 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 2: CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR ONG ÎN ADVOCACY

În perioada noiembrie-decembrie a fost organizat un program de formare de formatori în advocacy, ai cărui beneficiari au fost reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale din Moldova.

Desfășurarea trainingului a fost facilitată de patru formatori de la Institutul Român de Training din București, cu o bogată experiență atât în materie de instruire, cât și de participare la diverse activități de advocacy. În urma unui concurs deschis, mediatizat pe larg, au fost selectați 16 reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale locale și naționale, active în diferite domenii. Programul de instruire s-a desfășurat în câteva etape:

- Modulul I: 28 noiembrie -1 decembrie 2009
- Modulul II: 10-13 noiembrie 2009
- Atelier final: 14 decembrie 2009

Activitățile de instruire au avut drept obiectiv de a transmite participanților cunoștințe teoretice și practice despre metode și tehnici de advocacy folosite în training; cunoștințe și abilități de moderare, livrare a sesiunilor de formare și utilizare a rețelelor sociale în calitate de instrumente de advocacy.

Total cheltuieli Subprogram 2: 27 854 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 3: CAMPANII DE SENSIBILIZARE ȘI ADVOCACY ÎMPOTRIVA DISCRIMINĂRII

Prin această componentă programul Societate Civilă și-a propus să susțină implementarea activităților ce au scopul de a implica organizațiile neguvernamentale în combaterea fenomenului discriminării prin desfășurarea de campanii de sensibilizare și monitorizare a cazurilor de discriminare.

Sondaj de opinie privind fenomenul discriminării în Republica Moldova

Scopul sondajului este de a depista percepția socială asupra discriminării și de a identifica formele de manifestare a acestui fenomen. Aspectele de care se va ține cont la elaborarea sondajului vor fi: percepția socială a grupurilor cele mai discriminate, acceptabilitatea minorităților, nivelul auto-percepției sociale privind fenomenul discriminării, percepții privind grupurile etnice, minoritățile sexuale, persoanele infectate HIV și cele cu dizabilități fizice sau psihice. Pentru realizarea acestui proiect au fost preconizate următoarele activități: efectuarea unui studiu Delphi în vederea stabilirii categoriilor și indicatorilor de bază pentru sondaj; efectuarea sondajului de opinie reprezentativ privind fenomenul discriminării în Republica Moldova; desfășurarea a trei focus-grupuri în vederea discutării rezultatelor sondajului; elaborarea raportului analitic al sondajului, care va include formularea unor propuneri și recomandări pentru actorii vizați.

34 000 dolari SUA

Evaluarea capacităților și necesităților organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul combaterii fenomenului discriminării

Scopul acestei inițiative este de a efectua o evaluare privind capacitățile și necesitățile de dezvoltare a unui grup de organizații neguvernamentale active în domeniul combaterii fenomenului discriminării, care vor fi invitate în calitate de parteneri în realizarea activităților Programului Societate Civilă, pe parcursul anului 2010. Evaluarea va fi efectuată de către un consultant din România cu experiență relevantă în domeniul drepturilor omului și în combaterea discriminării. În baza rezultatelor evaluării va fi dezvoltat un program pentru consolidarea capacităților organizațiilor active în domeniul promovării principiilor nediscriminatorii și diversității.

19,000 dolari SUA

Pentru diversitate împotriva discriminării

Beneficiar: Centrul Național al Romilor

Director de proiect: Nicolae RĂDIȚĂ

Rezumat: Scopul proiectului este promovarea diversității etnice în Republica Moldova, precum și sporirea accesului la justiție prin susținerea cazurilor de discriminare față de romi în instanța de judecată, informarea romilor despre drepturile și libertățile fundamentale. Pe durata implementării proiectului va fi organizată o masă rotundă de Ziua Internațională a Romilor, unde echipa de implementare va prezenta un raport ce reflectă cazuri de încălcare a drepturilor omului și a practicilor discriminatorii existente față de romi; vor fi desfășurate și o serie de activități cu scopul de a promova cultura etniei rome: expoziție de desene ale copiilor romi, expoziția „Bucătăria romani”; spectacol cu cântece și dansuri rome; vor fi realizate un șir de dezbateri publice pe tematici ce țin de principii nediscriminatorii și diversitate.

Proiect în derulare.

25 000 dolari SUA

Total cheltuieli Subprogram 3: 78 000 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 4: PROIECTUL „CONSOLIDAREA SECTORULUI NEGUVERNAMENTAL ÎN MOLDOVA”

Programul Societate Civilă cu suportul financiar al Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională și al Fundației Soros-Moldova a implementat în perioada 2006-2009 proiectul „Consolidarea sectorului neguvernamental din Moldova”. Acesta a inclus un concurs deschis de granturi cu câteva componente, precum și activități de instruire pentru ONG-urile implicate în proiecte de advocacy și a avut drept scop ridicarea nivelului de influență al actorilor societății civile asupra schimbărilor democratice la nivel comunitar, instituțional, social și de politici.

Obiective:

- dezvoltarea capacităților necesare pentru activități eficiente de advocacy pentru cel puțin 20 de ONG-uri
- contribuirea la dezvoltarea a cel puțin 5 coaliții de advocacy, în care ONG-urile să analizeze împreună problemele, să formuleze soluții și să întreprindă eforturi comune pentru reformare
- susținerea transferului de cunoștințe, abilități, experiențe de la ONG-urile naționale mai experimentate la cel puțin 50 de ONG-uri locale
- susținerea campaniilor conduse de ONG-uri în care sunt abordate teme de interes major în domeniul democrației, drepturilor omului și calității vieții în Moldova
- includerea ONG-urilor din regiunea transnistreană în circuitul informațional și în activitățile specifice societății civile din Moldova

Subprogramul are trei părți componente:

- consolidarea capacităților organizațiilor neguvernamentale;
- granturi pentru proiecte de advocacy;
- granturi pentru proiecte de parteneriat.

Granturi pentru proiecte de advocacy

Advocacy pentru îmbunătățirea legii cu privire la dreptul de autor și drepturi conexe

Beneficiar: Asociația Obștească „Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova”

Director de proiect: Mariana HARJEVSCHI

Rezumat: Proiectul are drept scop evaluarea legii cu privire la drepturile de autor și drepturi conexe din perspectiva accesului la informație și înaintarea de propuneri de îmbunătățire ce ar reflecta necesitățile de funcționare eficientă a bibliotecilor din țară. Concomitent va fi desfășurată o campanie de informare și sensibilizare a bibliotecilor vizavi de noile amendamente legislative propuse spre aprobare. Organizația implementatoare va traduce manualul european pentru bibliotecari privind dreptul de autor și drepturi conexe pe care îl va distribui ulterior către bibliotecile afiliate Asociației; va fi creată o pagină privind drepturile de autor pe site-ul Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova; va fi elaborată o emisiune iPod cu privire la dreptul de autor și funcționarea bibliotecilor în parametrii cadrului legal; vor fi organizate seminare cu implicarea decidenților și altor factori interesați.

Proiect în derulare.

25 000 dolari SUA

Politica de ocrotire a patrimoniului arheologic în Republica Moldova: între realitate și necesitate

Beneficiar: Asociația Obștească „Asociația Națională a Tinerilor Istorici din Moldova”

Director de proiect: Sergiu MUSTEAȚĂ

Rezumat: Proiectul își propune ca scop promovarea politicilor eficiente de ocrotire a patrimoniului arheologic prin perfectarea cadrului legislativ național în domeniu. Va fi elaborat proiectul de lege în domeniul protecției patrimoniului arheologic și proiectul unei strategii naționale pe termen lung care ar include ocrotirea patrimoniului cultural-istoric și a celui arheologic în rândul priorităților naționale. Planul de acțiuni a proiectului prevede analiza și evaluarea politicilor de ocrotire a patrimoniului arheologic, organizarea întâlnirilor de lucru cu reprezentanții Guvernului și Parlamentului, organizarea unei mese rotunde unde vor fi discutate probleme actuale din domeniul protecției patrimoniului arheologic. Pentru informarea opiniei publice privind necesitatea elaborării unei politici eficiente de ocrotire a moștenirii arheologice va fi desfășurată o campanie de informare la nivel național.

Proiect în derulare.

22 375 dolari SUA

Promovarea agriculturii ecologice; racordarea cadrului legislativ local la cerințele UE

Beneficiar: Asociația Obștească „ProRuralInvest”

Director de proiect: Viorel GHERCIU

Rezumat: Prin implementarea acestui proiect s-a urmărit scopul de a promova agricultura ecologică. Pentru realizarea acestui scop, organizația va oferi suport în elaborarea regulilor specifice privind etichetarea și ambalarea produselor ecologice conform Regulamentului UE 834/2007 prin desfășurarea ședințelor grupurilor de lucru la care vor participa experți din domeniu. Pe durata implementării proiectului vor fi utilizate 3 loturi demonstrative în raioanele Orhei, Anenii Noi, Cantemir, în baza cărora se vor experimenta practici din agricultura ecologică; se vor organiza trei seminare de informare cu participarea producătorilor agricoli, vor fi realizate vizite de studiu în Cluj și Vatra Dornei, va fi elaborată pagina web privind agricultura ecologică în Republica Moldova. De asemenea vor fi organizate și seminare de informare și familiarizare a producătorilor de produse ecologice cu noile cerințe ale Regulamentului UE 834/2007.

Proiect în derulare.

25 000 dolari SUA

Efficientizarea procesului de educație a elevilor din raionul Cahul în domeniul drepturilor copilului

Beneficiar: Asociația Obștească „INTECO”

Director de proiect: Victoria MATVEEV

Rezumat: Proiectul își propune să îmbunătățească procesul de educație a elevilor din raionul Cahul privind propriile drepturi prin introducerea unei metode inovatoare de predare a dreptului copilului în instituțiile de învățământ preuniversitar. Pe parcursul implementării proiectului vor fi instruiți 10 directori adjuncți pentru educație, 200 de diriginți ai claselor V-XII din 10 licee din raionul Cahul. Va fi desfășurată o campanie de informare și de sensibilizare vizavi de importanța cunoașterii dreptului copilului prin intermediul expozițiilor de fotografii, reportaje radio și TV. În cadrul proiectului va fi elaborat regulamentul-tip de predare a cursului privind drepturile copilului în instituțiile de învățământ preuniversitar, va fi elaborat ghidul practic al dirigințelui pentru predarea acestui curs în cadrul orelor de dirigenție, de asemenea va fi elaborat și cursul adițional necesar pentru drepturile copilului. Astfel, în rezultatul implementării activităților din cadrul proiectului, circa 5 000 de elevi din raionul Cahul vor fi informați despre drepturile și obligațiile lor, în conformitate cu prevederile Convenției ONU privind Drepturile Copilului.

Proiect în derulare.

25 000 dolari SUA

Implicarea ONG în promovarea Strategiei pentru dezvoltarea societății civile pentru 2009-2012

Beneficiar: Centrul de resurse „Tineri și liberi”

Director de proiect: Antonia FONARI

Rezumat: Activitățile din cadrul acestui proiect au drept scop promovarea amendamentelor privind utilitatea publică la legea cu privire la asociațiile obștești; să creeze un model de colaborare între ONG și APL în baza stabilirii unui precedent cu Primăria municipiului Chișinău și să ridice nivelul de vizibilitate a Consiliului Organizațiilor Neguvernamentale din Republica Moldova. Obiectivele stabilite în cadrul acestui proiect figurează pe agenda Consiliului ONG pentru perioada 2008-2010 și sunt reflectate parțial și în documentul Strategiei pentru dezvoltarea societății civile pentru anii 2009-2010.

Proiect în derulare.

25 000 dolari SUA

Granturi pentru proiecte de parteneriat

Consolidarea parteneriatelor între organizațiile care prestează servicii de reabilitare psiho-socială și desfășoară programe de reducere a riscurilor

Beneficiar: Asociația Obștească „Uniunea pentru prevenirea HIV/SIDA și Reducerea Noxelor din Moldova”

Director de proiect: Ala IAȚCO

Rezumat: Pe durata implementării proiectului au fost desfășurate o serie de consultări în privința consolidării parteneriatului între organizații care prestează servicii de reabilitare și desfășoară programe de reducere a riscurilor; a fost organizată o masă rotundă cu reprezentanții Dispensarului Narcologic

Republican; au fost elaborate modulele de instruire a personalului din cadrul programelor de reducere a riscurilor și centrelor de reabilitare; au fost întreprinse 2 vizite de studiu și au fost elaborate standardele pentru componentele de asistență psihosocială a programelor de reducere a riscurilor.

Proiectul a fost finalizat.

7 950 dolari SUA

Relansarea activității Rețelei organizațiilor comunitare „Comunitas Nord”

Beneficiar: Centrul Regional de Asistență și Informare CONTACT-Bălți

Director de proiect: Vladimir GHIȚU

Rezumat: Proiectul își propune să consolideze rolul și capacitățile sectorului neguvernamental din regiunea Nord privind implicarea în procesul de dezvoltare regională, crearea parteneriatelor și participarea în luarea deciziilor la nivel regional. Proiectul prevede actualizarea bazei de date a Rețelei organizațiilor comunitare din regiunea de nord a țării; editarea buletinului electronic „Comunitate Nord”; organizarea a 3 ședințe regionale în scopul identificării principalelor probleme cu care se confruntă organizațiile beneficiare; desfășurarea conferinței de lansare a Rețelei „Comunitas Nord”; organizarea a 3 vizite de studiu în 3 comunități dezvoltate, desfășurarea mesei rotunde de evaluare a proiectului.

Proiect în derulare.

7 995 dolari SUA

Relansarea activității Rețelei organizațiilor comunitare „Comunitas Sud”

Beneficiar: Centrul Regional de Asistență și Informare CONTACT-Cahul

Director de proiect: Silvia STRELCIUC

Rezumat: Prin implementarea acestui proiect se urmărește scopul de a consolida rolul și capacitățile sectorului neguvernamental din regiune privind implicarea în procesul de dezvoltare regională; crearea parteneriatelor și participarea la luarea deciziilor la nivel regional. Proiectul își propune să actualizeze baza de date a Rețelei organizațiilor comunitare din regiunea de sud a țării; să editeze buletinul electronic „Comunitate Sud”, să organizeze 3 ședințe regionale în scopul identificării principalelor probleme cu care se confruntă organizațiile beneficiare; să desfășoare conferința de lansare a Rețelei „Comunitas Sud”; să organizeze 3 vizite de studiu în comunitățile dezvoltate; să desfășoare o masă rotundă de evaluare a proiectului.

Proiect în derulare.

7 994 dolari SUA

Crearea și consolidarea de parteneriat între organizațiile care activează în domeniul tineret

Beneficiar: Asociația Obștească „Tineretul Pozitiv”

Director de proiect: Anna PLĂCINTĂ

Rezumat: Prin realizarea acestui proiect, autorii lui și-au propus să formeze și să consolideze parteneriate între mai multe organizații de tineret care activează în diferite regiuni ale țării. Organizația beneficiară urmează să desfășoare 4 mese regionale în scopul identificării principalelor probleme și interese comune, să desfășoare o școală de vară „De la toleranță spre solidaritate și parteneriat” cu implicarea tinerilor reprezentând organizații neguvernamentale și diferite categorii sociale, precum și să elaboreze un program de lucru în comun.

Proiect în derulare.

7 987 dolari SUA

Ajută-mă azi

Beneficiar: Asociația Obștească „Alternative Sociale”

Director de proiect: Mariana CROITORU

Rezumat: Scopul proiectului prevede identificarea și instruirea asistenților parentali profesioniști de urgență, identificarea copiilor în situație de risc, care necesită plasament în regim de urgență și plasarea lor în serviciul APPU, organizarea vizitelor de monitorizare în teren. Durabilitatea proiectului va fi asigurată prin preluarea serviciului APPU de către Direcția de Asistență Socială și Protecția Familiei.

Proiect în derulare.

8 000 dolari SUA

Dezvoltarea serviciilor de îngrijiri paliative în raionul Taraclia

Beneficiar: Asociația Obștească „Fundația Filantropică Medico-Socială Angelus-Moldova”

Director de proiect: Victoria CONDRAT

Rezumat: Scopul acestui proiect este să dezvolte serviciul de îngrijiri paliative la domiciliu pentru bolnavii incurabili și terminali de cancer. În acest scop, organizația beneficiară urmează să ofere instruire echipei „Angelus-Taraclia” în vederea prestării serviciilor socio-medicale bolnavilor și familiilor acestora. De asemenea, va fi efectuat un sondaj socio-medical în rândurile persoanelor cu cancer în stadiu terminal; va fi desfășurată o campanie de sensibilizare a opiniei publice în vederea dezvoltării atitudinii tolerante pentru grupul respectiv de pacienți; vor fi editate buletine informative trimestriale.

Proiect în derulare.

7 472 dolari SUA

Granturi pentru dezvoltarea organizațională

În perioada iunie-octombrie 2009, în cadrul proiectului „Consolidarea sectorului neguvernamental”, cofinanțat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, programul SC a implementat o componentă a cărui obiectiv a fost de a oferi suport în dezvoltarea organizațională a ONG-urilor din diferite regiuni ale țării. În rezultat, au beneficiat 10 organizații neguvernamentale din raioanele Cahul, Ialoveni, Ungheni, Drochia, Fălești, Telenești, Basarabeasca și Hâncești.

Beneficiar: Asociația Obștească „Organizația Veteranilor și Pensionarilor din raionul Ialoveni”

Director de proiect: Valentina CÂRCHELAN

Rezumat: În cadrul activităților proiectului a fost determinată structura Asociației și elaborată organigrama cu indicarea organelor de conducere, organelor executive și cele de control; a fost elaborat proiectul statutului în redacție nouă, discutat cu organizațiile membre ale Asociației și aprobat de către Adunarea Generală. Pe parcursul Forumului Tinerilor Pensionari, parte componentă a acestui proiect, au fost abordate subiecte care reglementează statutul pensionarelor și alte aspecte relevante ce vizează grupul în cauză.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Gaudeamus”

Director de proiect: Rodica CUCEREANU

Rezumat: Organizația a beneficiat de asistență pe probleme cu caracter juridic, precum și asistență în întocmirea documentelor cu circuit intern și extern. Drept rezultat au fost examinate actele de constituire a organizației și documentația internă și ajustate la rigorile legislației din domeniu. Echipele de implementare a participat în activități de instruire pe domenii ce țin de liderism și consolidarea echipei, scrierea unei cereri de finanțare și colectare de fonduri. Cu ajutorul consultanților angajați de către FSM, personalul organizației a elaborat strategia și planul de lucru pentru următorii trei ani de activitate.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Sprijin și Speranță”

Director de proiect: Maria CALCHEI

Rezumat: Proiectul a inclus mai multe activități pe domeniul dezvoltării instituționale a asociației și consolidarea capacităților echipei de lucru. Pe durata implementării a fost elaborat planul strategic, strategia de colectare de fonduri, regulamentul de ordine internă, iar organizația a fost supusă unui audit extern. Astfel, a fost îmbunătățită calitatea activității organizației, a crescut responsabilitatea membrilor organizației, s-a îmbunătățit evidența contabilă, a crescut nivelul de transparență organizațională.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Artizana”

Director de proiect: Constantin OLTEANU

Rezumat: Prin intermediul acestui proiect organizația a desfășurat activități de consolidare a capacităților de management și promovarea imaginii organizației în comunitate și regiune. A fost elaborat planul strategic pentru următorii trei ani, regulamentul de funcționare internă, precum și site-ul prin intermediul căruia vor fi mediatizate activitățile și produsele organizației.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Consult-Nord”

Director de proiect: Constantin BÂNDIU

Rezumat: Proiectul a inclus un set de activități precum actualizarea strategiei organizației, elaborarea strategiei de colectare de fonduri, elaborarea și implementarea planului de promovare a imaginii organizației în comunitate, desfășurarea auditului extern.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Ișcălenii”

Director de proiect: Margarita ROTARI

Rezumat: Ca urmare a implementării acestui proiect au fost obținute următoarele rezultate: a fost elaborată strategia organizației; a fost creat consiliul organizației și clar delimitate responsabilitățile între Consiliu, Președinte și Director Executiv; statutul a fost ajustat la noile modificări legislative și înregistrat la organul decizional local; a fost elaborat planul de colectare de fonduri. Echipa de implementare a acumulat cunoștințe necesare privind procesele eficiente de management organizațional.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Centrul Multifuncțional de Educație, Informație, Cultură”

Director de proiect: Maria FURDUI

Rezumat: Prin realizarea acestui proiect s-au îmbunătățit capacitățile manageriale ale organizației în scopul devenirii unui actor important în procesul de schimbare în comunitatea Telenești. Totodată, prin rezolvarea unor module a răspuns nevoilor de informare și de instruire ale beneficiarilor. Pentru a atinge acest scop au fost organizate instruirii pentru membrii organizației în domeniul managementului ONG; în domeniul scrierii unei cereri de finanțare; colectare de fonduri; a fost elaborată strategia de dezvoltare a organizației pentru anii 2010-2012; au fost efectuate două vizite de studiu în alte organizații neguvernamentale cu experiență similară în domeniu. De asemenea, a fost organizată o campanie de informare locală pentru membrii comunității cu privire la activitatea organizației.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Caroma-Nord”

Director de proiect: Rodica FRECĂUȚEANU

Rezumat: Prin intermediul proiectului s-a propus îmbunătățirea managementului organizațional și a relațiilor dintre organizație și alți reprezentanți ai comunității. Au fost implementate o serie de activități precum: ateliere de elaborare a planului strategic pentru următorii doi ani de activitate, ajustarea statutului în conformitate cu noile rigori legislative, instruirea personalului organizației în domeniul planificării strategice, efectuarea auditului extern al activității organizației.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Avântul”

Director de proiect: Vera SCRIPNIC

Rezumat: În rezultatul implementării activităților proiectului a fost elaborată strategia și planul de acțiuni a organizației; 12 persoane au fost instruite în tehnici de colectare de fonduri și elaborarea propunerilor de finanțare; a fost asigurat accesul la resurse informaționale și preluare de practici pozitive prin desfășurarea unei vizite de studiu în cadrul altei organizații cu experiență în domeniu.

5 000 dolari SUA

Beneficiar: Asociația Obștească „Голубка”

Director de proiect: Raisa VORONIUC

Rezumat: În cadrul proiectului au fost stabilite următoarele priorități: dezvoltarea strategiei organizației pentru următorii doi ani, ajustarea statutului la noile prevederi legale, consolidarea capacităților personalului pe domenii ce vizează scrierea cererilor de finanțare și colectare de fonduri, promovarea imaginii organizației prin intermediul materialelor informative și a emisiunilor televizate.

5 000 dolari SUA

Total cheltuieli subprogram 4: 232 399 dolari SUA

ALTE INIȚIATIVE

Conferința internațională „Vedere slabă – teorie și practică”

Beneficiar: Asociația Obștească „Societatea Orbilor din Republica Moldova”

Director de proiect: Larisa CELAN

Rezumat: Scopul proiectului a fost de a sprijini desfășurarea unei conferințe internaționale prin care se urmărește facilitarea creării în Europa de Est a unei rețele de ajutor în domeniul învățământului și reabilitării persoanelor cu deficiențe vizuale. La lucrările conferinței au participat peste 100 de savanți și practicieni în domeniul educației, pedagogiei speciale, psihologiei corecționale, oftalmologie și asistenței sociale din diferite centre științifice și universitare din Olanda, România, Rusia, Kazahstan, Azerbaidjan și Moldova. 10 000 dolari SUA

Conferința internațională „Transfer de inovații în activitățile agricole în contextul schimbării climei și dezvoltării durabile”

Beneficiar: Federația Națională a Agricultorilor din Moldova „AGROinform”

Director de proiect: Iurie HURMUZACHI

Rezumat: Prin intermediul proiectului s-a susținut desfășurarea unei conferințe în domeniul agricol, în cadrul căreia au participat producătorii agricoli, reprezentanți ai comunității științifice și instituțiilor publice vizate. Conferința a avut loc în perioada 11-13 noiembrie, cu participarea a 220 de persoane din diferite regiuni ale țării și a avut drept scop facilitarea transferului de inovații în agricultură pentru diminuarea efectelor negative ale schimbării climei și asigurării dezvoltării durabile. 5 150 dolari SUA

Simpozionul regional: „Asigurarea calității formării psihologilor în universitățile din Moldova, România, Ucraina”

Beneficiar: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Director de proiect: Ion NEGURĂ

Rezumat: Scopul evenimentului a fost de a elabora strategii și tehnici eficiente de asigurare a calității formării psihologilor în universitate în spiritul exigențelor procesului de la Bologna. Programul simpozionului a inclus două ședințe în cadrul cărora au fost prezentate și discutate rapoarte și lucrări științifice ale invitaților. Participanții au făcut schimb de experiență privind crearea și dezvoltarea curriculară a procesului de formare a psihologilor în învățământul superior și au fost identificate strategiile și tehnicile de monitorizare a calității procesului de formare. La eveniment au participat decani, șefi de catedre și alte persoane responsabile de formarea psihologilor din cadrul Universității „Ion Creangă”, Universității de Stat din Moldova, Universității Libere Internaționale din Moldova, Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, universităților din Iași, Cluj-Napoca, Brașov, Timișoara, Galați, Cernăuți, Ismail și Odesa. 452 dolari SUA

Lansarea studiului „Moldova. La răscruce”

Studiul a fost lansat de către Fundația Soros-România cu sprijinul logistic al Fundației Soros-Moldova, la data de 23 octombrie. Lucrarea analizează, prin prisma României, situația politică și a mass-media din Republica Moldova de la mijlocul anului 2009, înainte de repetarea alegerilor parlamentare. Studiul a fost realizat în cadrul programului „Bridging Moldova” al Fundației Soros-România și îi are drept autori pe Ioana Avădani, Ștefan Căndea, Marian Chiriac, Cristian Ghinea și Sergiu Panainte. Volumul „Moldova. La răscruce” a fost lansat în cadrul unui eveniment la care au participat reprezentanți ai societății civile, ai ambasadelor, ai autorităților centrale, organizațiilor neguvernamentale, partidelor politice și mass-media. 240 dolari SUA

Total cheltuieli Program Societate Civilă: 369 568 dolari SUA

FONDUL DE URGENȚĂ

Fondul de Urgență este un program internațional lansat de către George Soros în 2009, în scopul de a diminua efectele negative ale crizei economice în Europa Centrală, de Est și Sud-Est, precum și Asia Centrală. Fondul de Urgență este destinat grupurilor vulnerabile afectate de criză.

Oportunități mai bune pentru tineri și femei

Beneficiar: Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

Director de proiect: Viorel ALBU

Rezumat: Proiectul va contribui la diminuarea șomajului în rândul tinerilor, migrației și traficului de ființe umane, prin crearea de noi locuri de muncă pentru grupurile vulnerabile din care vor face parte absolvenții orfelinatelor și internatelor, femeile și copiii în situații vulnerabile, precum și victimele traficului de ființe umane. Proiectul va susține crearea de întreprinderi, identificarea de locuri de muncă pentru grupul vizat, oferirea de servicii de dezvoltare profesională. Se preconizează a fi oferite oportunități de integrare socio-economică pentru cel puțin 2100 beneficiari. Adicional vor fi susținute Centrele de reintegrare socială create în anii precedenți de către PNUD, în scopul asigurării durabilității lor financiare. Activitățile proiectului vor fi desfășurate în parteneriat cu instituțiile publice locale și centrale, organizații neguvernamentale, sectorul privat și organizații internaționale. Suportul financiar pentru implementarea acestui proiect este prevăzut pentru o perioadă de doi ani.

Proiect în derulare

800 000 dolari SUA (finanțat din bugetul Fondului de Urgență pentru anul 2010)

Burse suplimentare pentru tinerii din familii social-vulnerabile

Beneficiar: Centrul de Informații Universitare

Director de proiect: Angela MUȘET

Rezumat: Proiectul va fi implementat pe parcursul a trei ani și își propune să ofere suport tinerilor din familii social vulnerabile pentru a le facilita accesul la studiile oferite de către instituțiile de învățământ superior. Ca rezultat al acestui proiect, 380 de tineri din familii social vulnerabile vor beneficia de burse; 272 persoane vor fi instruite pe domenii specifice de dezvoltare profesională; cel puțin 10 organizații neguvernamentale și agenți economici vor beneficia pe parcursul lunilor de vară, de serviciile studenților implicați în acest proiect. Pe lângă programul de burse, organizația implementatoare va desfășura activități de informare și instruire, care vor ajuta tinerii să se determine vizavi de alegerea carierei. Proiectul va fi implementat în parteneriat cu instituțiile superioare de învățământ, organizații neguvernamentale și sectorul privat.

Proiect în derulare

659 101 dolari SUA (finanțat din bugetul Fondului de Urgență pentru anul 2010)

Implicarea orfanilor sociali în dezvoltarea comunității

Beneficiar: Liga Națională de Dezbateri Preuniversitare (LNDP)

Director de proiect: Iulia MOLDOVAN

Rezumat: Proiectul își propune să ofere alternative mai bune pentru orfanii sociali și să faciliteze integrarea lor în comunitate, să dezvolte un set de valori pozitive, abilități și deprinderi de viață la tineri precum și să sporească gradul de conștientizare a problemei orfanilor sociali în localitățile respective și în întreaga țară. Grupul-țintă sunt copiii și tinerii cu vârsta cuprinsă între 12-18 ani din grupul de risc, preponderent din localitățile rurale, unde situația orfanilor sociali și a copiilor din familiile social-vulnerabile este deosebit de precară. LNDP, prin intermediul cluburilor de dezbateri, va antrena tinerii din familiile social vulnerabile într-o serie de activități ce le va dezvolta abilitățile necesare de a duce un mod de viață activ și calitativ mai ridicat.

Proiect în derulare

24 930 dolari SUA

Total cheltuieli pentru proiectele finanțate din Fondul de Urgență: 24 930 dolari SUA

PROGRAMUL EST EST: PARTENERIAT FĂRĂ FRONTIERE (PEE:PFF)

Viziune:

Un parteneriat eficient între Moldova și alte țări ale lumii, în special ale Europei Centrale și de Est, în vederea intensificării cooperării și identificării unor experiențe, expertize și practici valoroase, regionale și globale, întru soluționarea problemelor majore cu care se confruntă noile democrații.

Context:

Majoritatea inițiativelor implementate pe parcursul anul 2009 în cadrul Programului Est Est: Parteneriat fără Frontiere (PEE:PFF) s-au bazat pe strategiile elaborate anterior în colaborare cu cele mai reprezentative ONG-uri, centre de analiză, instituții media și publice din Europa Centrală și de Est și din țările ex-sovietice, încurajând schimbările democratice în întreaga regiune. Dintr-o perspectivă mai largă, contactele și comunicarea, stabilite cu sectorul neguvernamental și comunitatea experților din regiune, au contribuit la menținerea societății moldave pe același făgaș și la evitarea unei izolări față de comunitatea europeană și preocupările ei.

Indiscutabil, anul 2009 va rămâne în istoria Moldovei drept un pilon important în drumul ei spre integrarea europeană, întregul an fiind dominat de campaniile electorale desfășurate mai întâi în aprilie și apoi repetate în iulie. Aceste evenimente au impregnat comportamentul actorilor sociali majori cu semne specifice, marcând respectiv și societatea civilă. Încă în ajunul alegerilor, autoritățile europene și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu funcționarea instituțiilor democratice în Moldova și au condiționat inițierea discuțiilor asupra viitorului acord cu Moldova prin asigurarea unor alegeri parlamentare libere și corecte. Regretabil, dar evenimentele care au urmat după alegerile din aprilie au ridicat probleme majore asupra statutului real al democrației în Moldova și funcționării instituțiilor acesteia. Criza politică declanșată a șubrezit considerabil bazele statului de drept. Acuzațiile de fraudare electorală și utilizarea masivă a resurselor administrative de către guvernarea comunistă n-au putut fi evitate, provocând proteste stradale și tensiuni politice, care apoi au fost urmate de campanii de intimidare a societății civile, a presei independente și a partidelor de opoziție. Aceste acțiuni au generat procese acute de divizare în societate, prejudiciind securitatea cetățenilor. Alegerile repetate din iulie au culminat cu venirea la putere a forțelor democratice, declanșând în Moldova un proces complex de transferare a puterii. Dar o reconciliere reală în societate va putea fi asigurată doar prin implementarea unor reforme democratice reale și prin definirea unui parcurs clar pentru Republica Moldova, experiența noilor țări-membre ale UE servind ca un ghid în atingerea acestui scop strategic.

Ținând cont de acest context socio-politic complex care s-a instalat în Moldova, Programul EE:PFF a încercat să reacționeze prompt și într-o manieră cât mai eficientă, oferind publicului din Moldova accesul la expertiza și experiența UE referitor la strategiile de transformare și asigurând o vizibilitate mai pronunțată a Republicii Moldova pe arena internațională. Astfel, Programul EE:PFF a contribuit la încurajarea societății civile moldovenești de a căuta soluții adecvate pentru ieșirea din criza politică prin sprijinirea unor inițiative care să facă cunoscută situația post-electorală din țară, depășind barierele informaționale impuse intern și internațional de autorități și creând modalități alternative de comunicare, în special, grație colegilor din noile țări-membre ale UE, care sunt percepute drept portavoce din afară a societății civile. Acest fapt a fost confirmat de dezbaterile publice organizate în iunie la Varșovia, fiind axate pe situația post-electorală din Moldova și perspectivele ei europene. La aceste discuții au participat experți, jurnaliști, factori de decizie și reprezentanți ai sectorului neguvernamental, având drept scop schimbul de opinii și formularea unor propuneri pentru autorități în vederea abordării relațiilor UE-Moldova, într-o manieră mai constructivă și stimulării dialogului cu un grad de sensibilizare sporită asupra relațiilor Moldovei în contextul european.

Vizita de studiu a jurnaliștilor europeni în Moldova, care s-a desfășurat în perioada 26-31 iulie, a constituit un alt eveniment de anvergură cu un impact semnificativ, ce a oferit reprezentanților mass-media posibilitate de a comunica cu diverși actori politici, experți și reprezentanți ai ONG-urilor în vederea observării procesului electoral înainte, pe durata și după alegeri. Acest proiect a contribuit la sensibilizarea opiniei publice din țările-membre ale UE și atenționarea instituțiilor media din UE asupra dinamicii proceselor politice din Moldova, sprijinind eforturile societății civile din Moldova, în vederea asigurării unui proces electoral liber și corect și sporirii vizibilității Moldovei în media internațională.

O altă problemă importantă abordată în cadrul programului a fost cea referitor la tânăra generație, locul și rolul ei în societate, care în comparație cu cei maturi comportă în sine discrepanțe semnificative în opinii, percepții și atitudini, fiind educată într-un mediu diferit în baza valorilor europene. O problemă dintre cele

mai acute cu care se confruntă tinerii când pășesc pe calea unei vieți independente este că dâșii întâmpină dificultăți în a identifica în societate, un mediu favorabil dezvoltării deprinderilor și abilităților lor. Astfel, inițiativele implementate au oferit posibilitate de a familiariza organizațiile asociative și reprezentanții autorităților locale cu activitățile sociale, educaționale și caritabile ale comunităților locale și a împărtăși diferite modalități de angajare a tinerilor și celorlalte grupe de cetățeni în crearea și susținerea unor comunități locale active. Concomitent, aceste inițiative au contribuit la consolidarea colaborării dintre ONG-uri, autorități locale și funcționarii oficiilor de angajare în câmpul muncii, în vederea facilitării comunicării și coordonării unor activități comune pentru edificarea unei cariere durabile și angajării tinerilor în câmpul muncii, sporirii incluziunii sociale a tinerilor și identificării unor instrumente capabile să facă față provocărilor unei piețe globalizate.

Rezultatele și efectele crizei globale financiare și economice s-au resimțit în Moldova deja anul trecut, țara menținându-se pe linia de plutire grație remitențelor considerabile expediate de muncitorii migranți familiilor lor. Sărăcirea continuă a unei părți considerabile a populației are tendința de a se transforma într-o nouă amenințare la securitatea societală, generând instabilitate nu numai în Moldova, dar și dincolo de hotarele ei. De aceea, au fost abordate pe larg problemele ce țin de oportunitățile de consolidare a transformărilor și creșterii economice care să genereze o creștere a calității vieții cetățenilor, oferindu-se posibilități de a studia experiența altor țări cum ar fi Cehia sau România, care țin de depășirea consecințelor sărăciei, astfel ca Moldova să devină atractivă pentru investitorii străini, cointeresându-i să deschidă afaceri noi și locuri noi de muncă.

La fel de important a fost și menținerea pe agendă a inițiativelor trilaterale, în cadrul cărora au fost abordate problemele și dificultățile pe care țările vecine Moldova, România și Ucraina încearcă să le soluționeze printr-un efort comun. Astfel, în cadrul acestor inițiative prin eforturi comune au fost identificate temerile care pun în pericol securitatea societală la nivel regional, modalitățile de transformare a conflictului transnistrean și cele de antrenare a minorităților în procesul de edificare a înțelegerii în societate sau studiată experiența acumulată de România în vederea explorării posibilităților oferite de Instrumentul PEV sau de fondurile europene, la care Moldova și Ucraina se străduie să aibă acces. În acest sens, una dintre cele mai relevante inițiative a fost masa rotundă organizată la Kiev în luna decembrie, în cadrul căreia a fost abordată problema consolidării relațiilor moldo-ucrainene în contextul regional cu participarea experților din ambele țări, dar și din țările membre UE, care sunt dispuse să sprijine eforturile de integrare europeană ale ambelor țări. Discuțiile care au avut loc au facilitat accesul la surse de informare obiective și imparțiale referitor la Moldova și Ucraina, la edificarea unei atitudini pline de respect și sprijin reciproc dintre cele două țări în efortul lor comun de integrare europeană, contribuind la sporirea în noile țări-membre ale UE a interesului public față de provocările, necesitățile și dificultățile cu care se confruntă vecinii lor estici.

Director de program: Ana COREȚCHI, acoretchi@soros.md

Coordonator de program: Jana MIDONI, jmidoni@soros.md

Abrevieri și acronime:

AVI	Asociația de Voluntariat Internațional
APE	Asociația pentru Politică Externă
CIJ	Centrul pentru Jurnalism Independent
BCI	Business Consulting Institute
CNTM	Consiliul Național al Tineretului din Moldova
CNRT	Centrul Național de Resurse pentru Tineri
CNPAC	Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii
PEV	Politica Europeană de Vecinătate

SUBPROGRAMUL 1: PROIECTE IMPLEMENTATE ÎN MOLDOVA ȘI INIȚIATIVE BILATERALE/TRILATERALE/MULTILATERALE

Cultivarea activismului antreprenorial la tineri: experiența Moldovei și Estoniei

Organizatori: Junior Achievement Moldova și Junior Achievement Estonia

Director de proiect: Marina SCLIFOS, director de program, Junior Achievement Moldova

Perioada și locul desfășurării: noiembrie 2008 - octombrie 2009; Estonia și Moldova

Rezumat: Un proiect pentru profesori și studenți, părinți și reprezentanți ai mediului de afaceri, având drept scop sprijinirea studenților și tinerilor specialiști în procesul de acumulare a experienței directe și expertizei relevante în generarea ideilor inovative de afaceri pentru dezvoltarea capacităților de antreprenariat la tinerii din Moldova. De asemenea, această inițiativă a contribuit la dezvoltarea capacităților și aptitudinilor tinerilor antreprenori și la îmbunătățirea metodologiilor educaționale, destinate implicării tinerilor în inițiativele de dezvoltare a afacerilor în baza experienței estoniene.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 12 710 dolari SUA

Centrele de antreprenariat – o soluție împotriva șomajului

Organizatori: Asociația *Generația Mileniului III* din Fălești, Moldova; Fundația Educație pentru Democrație din Varșovia, Polonia și Centrul Social pentru Tineri *Etalon* din Ivano-Frankovsk, Ucraina

Director de proiect: Viorica HAREA, președinte, Asociația *Generația Mileniului III* din Fălești

Perioada și locul desfășurării: aprilie 2008 – februarie 2009, Polonia și Ucraina

Rezumat: Un proiect pentru reprezentanții organizațiilor neguvernamentale active în domeniul tineretului, care a avut drept scop instruirea liderilor centrelor de antreprenariat create în Ucraina, Moldova și Rusia în baza experienței din Polonia, prin implicarea școlilor, angajatorilor și autorităților locale în dezvoltarea antreprenariatului și a comunităților locale în regiunile dezavantajate și sporirea gradului de conștientizare a opiniei publice asupra soluțiilor inovative de accelerare a dezvoltării comunităților locale.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 328 dolari SUA

Centrele de Activitate Locală: încurajarea angajamentului comunitar în scopul dezvoltării sociale reale

Organizatori: Centrul pentru Susținerea Activităților Locale din Polonia și Institutul de Instruire în Dezvoltare *Millenium* din Moldova

Director de proiect: Vitalie CÂRHANĂ, director, Institutul de Instruire în Dezvoltare *Millenium*

Perioada și locul desfășurării: februarie – mai, Polonia și Moldova

Rezumat: O inițiativă care a întrunit activiști ai comunităților locale și reprezentanți ai societății civile din Polonia și Moldova, având drept scop împărtășirea experienței în domeniul activismului comunitar, în particular a experienței Centrelor de Activitate Locală - o instituție publică creată în Polonia, care sprijină inițiativele de implicare a ONG-urilor și autorităților locale în activitățile comunitare ce țin de domeniul social, educațional, caritabil și facilitează schimbul de metode și tehnici de implicare a tinerilor și cetățenilor în crearea și susținerea activă a comunităților locale.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 14 978 dolari SUA

Implicarea organizațiilor societății civile în aplicarea Instrumentului Politicii Europene de Vecinătate

(Promovarea Parteneriatelor Publice în Moldova, Ucraina și România)

Organizatori: Centrul Național CONTACT de Asistență și Informare a Organizațiilor Neguvernamentale din Moldova, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile din România și Centrul Bucovinean pentru Reconstrucție și Dezvoltare din Ucraina

Director de proiect: Sergiu NEICOVCEN, director executiv, Centrul CONTACT

Perioada și locul desfășurării: februarie – decembrie, România, Ucraina și Moldova

Rezumat: O inițiativă pentru reprezentanții societății civile din România, Moldova și Ucraina, care a avut drept scop sporirea nivelului de informare despre Instrumentul Politicii Europene de Vecinătate (IPEV) în Moldova și Ucraina, urmărind îmbunătățirea calității procesului de consultare asupra programării IPEV și consolidarea capacității organizațiilor societății civile de a influența și monitoriza aplicarea IPEV în baza experienței acumulate de România.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 11 581 dolari SUA

Dezvoltarea cooperării economice în contextul integrării europene

Organizatori: Centrul Analitic Independent Expert-Grup din Moldova și Societatea Academică din România

Director de proiect: Ana POPA, șef departament, Expert-Grup

Perioada și locul desfășurării: mai – decembrie, România și Moldova

Rezumat: O inițiativă care a întrunit experți și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale din Moldova și România, care a avut drept scop evaluarea situației curente a relațiilor economice între Moldova și România și a climatului politic de cooperare, evidențierea obstacolelor în procesul de cooperare și identificare a opțiunilor de politici și instrumente necesare pentru depășirea acestor obstacole, contribuind la dezvoltarea și sporirea durabilității relațiilor de parteneriat între România și Moldova în contextul integrării europene.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 9466 dolari SUA

De la manipularea istoriei spre o educație europeană: lecții de la vecini

Organizatori: Asociația Tinerilor Istorici din Moldova și Centrul Educațional 2000+ din București, România

Director de proiect: Sergiu MUSTEAȚĂ, președinte, Asociația Tinerilor Istorici din Moldova

Perioada și locul desfășurării: iulie – decembrie, Moldova

Rezumat: O inițiativă care a implicat profesorii de istorie, funcționari publici din domeniul educațional și actorii societății civile, având drept scop abordarea rolului politicului și impactul acestuia asupra istoriei ca obiect de studiu în țările post-comuniste pe parcursul a doua decenii, facilitarea dezbaterilor publice asupra reconsiderării rolului istoriei în țările post-comuniste și identificarea oportunităților noi de edificare a metodelor de educație europeană în Moldova prin studierea experienței României, Bulgariei și Ucrainei.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 18 473 dolari SUA

Rusia și vecinii săi, 2009

Organizatori: Centrul pentru Studii Politice Est-europene din Letonia și Asociația pentru Politică Externă din Moldova

Director de proiect: Radu VRABIE, coordonator de program, APE

Perioada și locul desfășurării: iunie – decembrie, Letonia, Moldova, Lituania, Estonia, Georgia, Letonia și Ucraina

Rezumat: O inițiativă în care au fost antrenați experți, analiști, factori de decizie, jurnaliști și reprezentanții organizațiilor neguvernamentale, având drept scop angajarea în dezbateri ample în domeniul politicii externe regionale și promovarea acestora, referindu-se la țările fostei Uniuni Sovietice; elaborarea unor analize asupra implicării politicii externe în aceste țări în context geopolitic și sprijinirea rețelei de experți și formatori de opinie pentru a elabora perspective și abordări inovatoare în contextul geopolitic al relațiilor externe.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 9667 dolari SUA

Moldova după alegeri: mai aproape de UE sau pe o cale separată?

Organizatori: Fundația Stefan Batory din Polonia și Fundația Soros-Moldova (Programul Inițiative Europene și Programul EE:PFF)

Director de proiect: Ana COREȚCHI, director de program, Fundația Soros-Moldova

Perioada și locul desfășurării: 3-4 iunie, Polonia

Rezumat: O inițiativă cu implicarea experților, jurnaliștilor, factorilor de decizie și liderilor ai organizațiilor neguvernamentale, care a avut drept scop schimbul de opinii și evaluarea alegerilor din aprilie în Moldova din perspectiva regională, formularea unor recomandări pentru factorii de decizie referitor la modul de abordare a relațiilor Moldova-UE, facilitarea dezbaterilor și sensibilizarea opiniei publice asupra relațiilor Moldovei în cadrul Europei.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 6012 dolari SUA

Cooperarea dintre organizațiile think-tank în domeniul securității societale (Promovarea Parteneriatelor Publice în Moldova, Ucraina și România)

Organizatori: Institutul de Politici Publice din Moldova, Centrul de Prevenire a Conflictelor și Early Warning din România și Institutul de Cooperare Euro-Atlantic din Kiev, Ucraina

Director de proiect: Oazu NANTOI, director de program, Institutul de Politici Publice

Perioada și locul desfășurării: 2 iulie, Moldova

Rezumat: Un proiect pentru analiști și cercetători din Moldova, România și Ucraina, având ca scop evaluarea amenințărilor asupra securității societale în cele trei țări și identificarea unei abordări comune și a soluțiilor specifice pentru România, Moldova și Ucraina prin preluarea experienței și oportunităților oferite de UE și formularea unui mecanism de evaluare, reformare și modernizare necesare pentru asigurarea securității societale în Moldova și Ucraina, beneficiind de poziția României de membru al UE. Studiul elaborat prin efortul comun al experților din cele trei țări a fost făcut public în cadrul prezentărilor de la Chișinău, București și Kiev cu invitarea autorităților relevante și a reprezentanților societății civile. Masa rotundă finală, care a avut loc la Chișinău, a creat oportunități pentru discutarea noilor amenințări de securitate societală în regiune, drept urmare a evenimentelor din Georgia în 2008.
Proiect finanțat direct de OSI

Reacția instituțională eficientă în combaterea intoleranței și extremismului în regiunea Mării Negre (Promovarea Parteneriatelor Publice în Moldova, Ucraina și România)

Organizatori: Institutul de Politici Publice din Moldova, Institutul de Politici Publice din București, România și Institutul *Pylyp Orlyk* pentru Democrație din Kiev, Ucraina

Director de proiect: Oazu NANTOI, director de program, Institutul de Politici Publice

Perioada și locul desfășurării: iunie, Moldova

Rezumat: Un proiect inițiat în 2008 cu implicarea organizațiilor neguvernamentale, guvernamentale și internaționale, în vederea elaborării unei platforme regionale pentru depășirea intoleranței și extremismului în regiunea Mării Negre, identificării potențialelor surse comune și propunerii unor soluții viabile locale și regionale, inclusiv elaborării unor recomandări pentru perfecționarea politicilor UE și a organismelor internaționale și implicării societății civile în depășirea intoleranței și extremismului.

Proiect finanțat direct de OSI

Pentru o mai bună înțelegere a crizei politice în Moldova post-electorală

Vizita de studiu a jurnaliștilor din țările UE în Moldova

Organizatori: Centrul pentru Jurnalism Independent din Moldova în colaborare cu Programul EE:PFF al Fundației Soros-Moldova și al Fundației Stefan Batory din Polonia

Director de proiect: Irina IURCISIN, coordonator de program, CIJ

Perioada și locul desfășurării: iulie, Moldova

Rezumat: O inițiativă pentru reprezentanții media internaționale, care a avut drept scop edificarea unor relații durabile și a colaborării dintre jurnaliștii din Moldova și țările UE, care a contribuit la sporirea atenției a instituțiilor media și a publicului din țările-membre ale UE asupra evenimentelor din Moldova și dinamicii acestora, a sprijinit eforturile societății civile din Moldova de asigurare a proceselor electorale libere și corecte în alegerile parlamentare, contribuind la vizibilitatea mai pronunțată a Republicii Moldova în media internațională.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 17 196 dolari SUA

Practici pozitive de dezvoltare a guvernării locale în Ucraina și perspectivele implementării acestora în Moldova

Organizatori: Institutul de Educație Politică din Ucraina și Business Consulting Institute din Moldova

Director de proiect: Mihail ROȘCOVAN, director, BCI

Perioada și locul desfășurării: septembrie – noiembrie, Moldova, Ucraina

Rezumat: Un proiect pentru reprezentanții organizațiilor societății civile și autorităților publice locale din Ucraina și Moldova, care a avut drept scop schimbul de experiență și de bune practici în dezvoltarea locală și soluționarea problemelor legate de reabilitarea, bunăstarea și viabilitatea orașelor mici și mijlocii. De asemenea, acesta a inclus promovarea parteneriatelor între autorități și societatea civilă, în vederea edificării unei guvernări responsabile prin promovarea inițiativelor publice cu participarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor și identificării metodelor inovatoare și durabile necesare pentru o guvernare locală eficientă.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 8099 dolari SUA

Eforturi comunitare unificate în scopul angajării tinerilor

Organizatori: Asociația Comunitară pentru Copii și Tineri *Făclia* din Ungheni, Moldova; CMC Business School din Cehia și *Alternative Sociale* din România

Director de proiect: Angela CIOCIRLAN, președinte, Asociația *Făclia*

Perioada și locul desfășurării: noiembrie – decembrie, Cehia, România și Moldova

Rezumat: Scopul acestei inițiative a constat în consolidarea colaborării dintre ONG-uri, reprezentanții APL și specialiștii din domeniul forței de muncă pentru a facilita comunicarea și coordonarea activităților comune de dezvoltare a unei cariere durabile și ocuparea forței de muncă tinere, pentru a analiza cadrul legal ce ține de angajarea forței de muncă tinere și plasarea acestora în câmpul muncii, incluzând elaborarea unor recomandări care se referă la identificarea modalităților de reducere a șomajului și sporire a incluziunii în câmpul muncii a tinerilor, și pentru elaborarea noilor metode și instrumente care ar corespunde necesităților și provocărilor pieții de muncă globalizate.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 18 731 dolari SUA

Accelerarea transformărilor societale și economice în Republica Moldova

Organizatori: Centrul Analitic Independent Expert-Grup din Moldova și Agenția CzechINVENT din Cehia

Director de proiect: Valeriu PROHNIȚCHI, director, Expert-Grup

Perioada și locul desfășurării: octombrie – decembrie, Moldova, Cehia, Moldova

Rezumat: O inițiativă a societăților civile locale, care a avut drept scop furnizarea de know-how în domeniul dezvoltării economice regionale și infrastructurii (crearea de zone industriale) regionale și locale de administrare, în baza metodologiilor elaborate în Cehia și aplicate prin programele de dezvoltare a zonelor industriale în anii '90. De asemenea, inițiativa a încurajat demararea noilor activități economice în Moldova care, în perspectivă, vor facilita crearea noilor locuri de muncă și apariția unor oportunități pentru dezvoltarea durabilă a comunităților locale.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 17 642 dolari SUA

Învățarea productivă: o alternativă pentru educația tradițională

Organizatori: Centrul Educațional *Pro-Didactica* din Moldova și Centrul Educațional 2000+ din România

Director de proiect: Viorica GORAȘ-POSTICĂ, coordonator de proiect, Centrul Educațional *Pro-Didactica*

Perioada și locul desfășurării: aprilie 2008 – noiembrie 2009

Rezumat: Proiectul a întrunit experți din domeniul reformării sistemului educațional din România, Bulgaria și Moldova și a avut scopul de a intensifica cooperarea dintre experții din domeniul educațional pentru a sprijini procesele de elaborare a metodologiilor educaționale și promovarea unui nou concept în domeniul educațional destinat tinerilor cu dizabilități și necesar pentru a răspunde necesităților și intereselor acestora și pentru a avea posibilitatea de a compara modelele curriculare de Învățare Productivă din țările participante.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 3508 dolari SUA

Un pas spre integrarea europeană: unificarea eforturilor societății civile din Moldova și Ucraina

Organizatori: Programul EE:PFF al Fundației Soros-Moldova și al Fundației *Renașterea* din Ucraina, în parteneriat cu Institutul pentru Democrație *Pylyp Orlik* din Ucraina

Director de proiect: Denis CENUȘA, coordonator al portalului www.europa.md

Perioada și locul desfășurării: 15-16 decembrie, Ucraina

Rezumat: O inițiativă de promovare a dialogului dintre organizațiile societății civile și experții din Ucraina și Moldova care a facilitat accesul la informație veridică și imparțială pentru experții și cetățenii din Moldova, Ucraina și țările din regiune. Această întrunire a contribuit la edificarea respectului și unei atitudini favorabile față de efortul comun al Moldovei și Ucrainei de apropiere de UE și la sensibilizarea opiniei publice în noile țări-membre ale UE asupra provocărilor, necesităților și dificultăților cu care se confruntă vecinii estici ai UE.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 3697 dolari SUA

Total cheltuieli Subprogram 1: 152 088 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 2: PROIECTE DE PARTICIPARE

Subprogramul *Proiecte de Participare* sprijină participarea experților moldoveni la evenimentele organizate în cadrul Programului EE:PFF și sprijinite de Fundațiile/Institutele pentru o Societate Deschisă din Europa Centrală și de Est, pentru care participanții sunt recomandați fie de organizatorii evenimentului, fie de Fundația Soros-Moldova.

Proiecte și perspective de cooperare în Eurasia

Alexandru BALTAG, membru, Mișcarea Europeană din Moldova
Victor CHIRILĂ, director de program, Asociația pentru Politică Externă din Moldova
24-27 februarie, Vilnius, Lituania
1552 dolari SUA

Prevenirea și acordarea asistenței copiilor abuzați: intensificarea cooperării regionale

Svetlana HARAZ, coordonator de program, Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii
Aliona STEPAN, coordonator de proiect, Centrul de Informare și Documentare în domeniul Drepturilor Copilului din Moldova
24-27 februarie, Almaty, Kazahstan
1569 dolari SUA

Educarea în practică a drepturilor omului!

Alina SECRIERU, vicepreședinte, AVI Moldova
Carolina SECRIERU, membru, AVI Moldova
Valeria CELAN, voluntar, AVI Moldova
Corina COJOCARU, voluntar, Asociația pentru susținerea Inițiativelor Studentești și de Tineret
23-29 martie, Poznan, Polonia
2888 dolari SUA

Politici comune de tineret pentru dezvoltarea durabilă

Vera ȚURCANU, președinte, CNTM
Viorel BABII, coordonator, CNRT
Elena CULAI, președinte, AIESEC Chișinău
Margarita KOTENKO, secretar, CNTM
Alexandru MUSTEAȚĂ, voluntar, Asociația Comunitară pentru Copii și Tineri Făclia din Ungheni
27-30 aprilie, Iași, România
397 dolari SUA

Posibilități suplimentare în cadrul Inițiativei pentru Parteneriatul Estic pentru integrarea europeană a Ucrainei și a partenerilor estici

Alexandru OPRUNENCO, director de program, Expert-Grup
Victor CHIRILĂ, director de program, Asociația pentru Politică Externă din Moldova
Ana COREȚCHI, director PEE:PFF, Fundația Soros-Moldova
27-28 aprilie, Kiev, Ucraina
588 dolari SUA

Transformarea conflictelor în regiunea Mării Negre, Academia de Vară pentru Pace 2009

Daria MANDZIUC-DEDCOVA, coordonator de proiect, Centrul CONTACT, Chișinău
11-22 mai, Cluj-Napoca, România
118 dolari SUA

Rețeaua din Riga: Isaiah Berlin Centenary

Tamara CARAUȘ, expert în multiculturalism și filosofie
1-5 iunie, Riga, Letonia
684 dolari SUA

Politici comune de tineret pentru dezvoltarea durabilă

Vera ȚURCANU, coordonator, Consiliul Național al Tineretului din Moldova
Viorel BABII, coordonator, Centrul Național de Resurse pentru Tineri din Moldova
5-8 septembrie, Suceava, România
158 dolari SUA

Prevenire și intervenție: depășirea abuzului față de copii

Daniela POPESCU, președinte, CNPAC
Svetlana HARAZ, coordonator de program, CNPAC
Viorica ADASCALIȚA, coordonator, Centrul AMICUL de Asistență Psiho-socială a Copilului și Familiei
Tatiana CATANĂ, avocat, expert național în domeniul protecției copilului
25-29 octombrie, Varșovia, Polonia
2336 dolari SUA

Conceptul strategic al NATO: poziția României drept poziție regională

Tatiana BUSUNCIAN, director, Centrul *Pro Marshall* din Moldova
Oazu NANTOI, director de program, Institutul pentru Politici Publice
Stela POPA, jurnalist, postul de radio Vocea Basarabiei
Ion ROTARI, lector, Institutul pentru Relații Internaționale din Moldova
23 octombrie, București, România
1988 dolari SUA

Consolidarea drepturilor sexuale și reproductive – experiențe relevante din România, Moldova și Ucraina

Mihaela COPOȚ, director executiv, HomoDiversus Pro, Chișinău
Natalia MAZUR, membru, HomoDiversus Pro, Chișinău
Mariana ȚURCAN, consultant, GenderDoc-M, Chișinău
Nadine CHILIANU, coordonator al grupului pentru suportul persoanelor trans-gender, GenderDoc-M
Natalia ESMANCIUC, coordonator de program, GenderDoc-M
22-26 octombrie, Timișoara, România
1636 dolari SUA

Cultura și dezvoltarea urbană

Ghenadie ȘONTU, președinte, Asociația ARS DOR
26-28 octombrie, Cluj-Napoca, România
120 dolari SUA

Organizațiile est-europene și asiatice pentru drepturile și siguranța pacienților

Ștefan SAVIN, coordonator de program, Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate, Chișinău
Natalia MARDARI, expert, Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova
18-22 noiembrie, Skopje, Macedonia
1613 dolari SUA

Standardizarea curriculumului pentru îngrijiri paliative în școlile de nursing

Elena STEMPOVSCAIA, președinte, Asociația Hospice pentru Îngrijiri Paliative
Tatiana ZATĂC, șef al Departamentului pentru Servicii Individuale și Asistență Medicală Primară, Ministerul Sănătății din Moldova
Elena TRIBOI, șef secție, Departamentul Formare Continuă, Colegiul Național de Medicină și Farmacie; formator național în îngrijiri paliative
Elena BEDICOV, șef al Catedrei Discipline Chirurgicale, Colegiul Național de Medicină și Farmacie
Angela BARONCEA, șef secție, Departamentul Formare Continuă, Colegiul Național de Medicină și Farmacie
Vera LOGHIN, director adjunct, Departamentul Formare Continuă, Colegiul Național de Medicină și Farmacie
Ludmila SANDUȚA, metodist, Departamentul Formare Continuă, Colegiul Național de Medicină și Farmacie; formator național în îngrijiri paliative

Larisa PALAMARI, asistentă medicală, Institutul de Oncologie; formator național în îngrijiri paliative
Maria MOGOREANU, doctor, Spitalul Ministerului Sănătății; formator național în îngrijiri paliative
Ludmila POSTICĂ, formator național în îngrijiri paliative
Stela GLADEI, profesor, Colegiul Național de Medicină și Farmacie
Angela CAPCELEA, coordonator al Programului Sănătate Publică al Fundației Soros-Moldova
18-20 noiembrie, Brașov, România
1501 dolari SUA

Programul de stagii: Black Sea Fellowship Program

Aliona SÂRBU, lector, Universitatea de Stat din Cahul; președinte, Centrul de Integritate Publică din Cahul

Svetlana ROGOV, masterandă, Academia de Studii Economice din Moldova

17-29 ianuarie și 1-12 februarie 2010, Sofia, Bulgaria

1426 dolari SUA

Total pentru proiectele de participări: 18 574 dolari SUA

TOTAL cheltuieli PEE:PFF: 211 246 dolari SUA

PROGRAMUL SĂNĂTATE PUBLICĂ

Misiunea Programului Sănătate Publică (PSP) este de a promova sănătatea și drepturile persoanelor marginalizate prin dezvoltarea competențelor liderilor societății civile și implicarea activă a ONG-urilor în procesul de dezvoltare a politicilor de sănătate.

Scopurile programului:

- sprijin în dezvoltarea și implementarea politicilor de sănătate în anumite domenii identificate a fi prioritare, bazate pe incluziune și drepturile omului;
- dezvoltarea organizațiilor durabile și fortificarea liderismului societății civile.

Pe parcursul anului 2009 cu sprijinul PSP au fost realizate următoarele activități:

- pregătiți și certificați de către Ministerul Sănătății 18 formatori naționali în îngrijiri paliative cu contribuția experților internaționali din domeniu;
- instruiți 10 formatorii naționali în îngrijiri paliative privind utilizarea metadonei pentru controlul durerii;
- organizată o masă rotundă la Ministerul Sănătății cu genericul „Metadona în managementul durerii la pacienții oncologici. Actualități și perspective pentru Republica Moldova” cu participarea unui expert internațional;
- organizate două conferințe naționale în domeniul îngrijirilor paliative: Îngrijirile Paliative în Republica Moldova și Îngrijirile Paliative în Pediatrie;
- a continuat implementarea proiectului echipa mobilă de spital pe domeniul îngrijirilor paliative în cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice Institutul Oncologic;
- organizată participarea unui grup din RM la Conferința regională „Elaborarea unui curriculum unitar în îngrijiri paliative”;
- elaborat Regulamentul organizării serviciilor de îngrijiri paliative cu participarea prestatorilor de servicii și aprobat prin ordin de către Ministerul Sănătății;
- elaborate prin contribuția Programului și aprobate de către Ministerul Sănătății două standarde: Reducerea riscurilor la utilizatorii de droguri și Asistența psiho-socială a consumatorilor de droguri;
- realizat și lansat studiul „Evaluarea sistemului de aprovizionare cu medicamente și accesul la medicamente necesare pentru tratamentul de substituție”;
- continuată implementarea proiectului „Comunitate pentru toți, Moldova”, grație căruia douăzeci și unu de copii și tineri cu dizabilități din internatul de la Orhei au fost transferați în comunitățile lor și integrați în familiile lor biologice. Douăzeci și trei de persoane au fost susținute de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și echipa proiectului în vederea prevenirii instituționalizării lor și continuă să trăiască cu familiile lor în comunitățile de reședință;
- continuată implementarea proiectului „Educația incluzivă – șanse egale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES)”. Grație eforturilor ONG și Consiliului raional Criuleni a fost creat Serviciul de asistență psihologică și pedagogică și planificată finanțarea pentru anul 2010. Serviciul activează în cadrul Direcției raionale de învățământ și îndeplinește rolul de „avocat al copilului cu CES” prin evaluarea, asistența continuă a copiilor cu cerințe educaționale speciale și formarea continuă a cadrelor didactice.

Totodată, Programul Sănătate Publică a Fundației Soros-Moldova (FSM) a continuat să activeze în calitate de facilitator al organizațiilor neguvernamentale și guvernamentale, coordonând activitățile de prevenire a răspândirii infecției HIV în rândurile grupurilor vulnerabile în baza strategiei de reducere a riscurilor, precum și activități de îngrijire și suport pentru persoanele cu HIV/SIDA (PHS), administrând granturi de la Fondul Global pentru Combaterea SIDA, TB și Malarie, cooperând eficient cu Unitatea de Coordonare a Proiectului TB/SIDA a Ministerului Sănătății.

Director de program: Liliana GHERMAN, e-mail: lgherman@soros.md

Coordonator de program: Angela CAPCELEA, e-mail: acapcelea@soros.md

Coordonator de program: Vitalie SLOBOZIAN, e-mail: vslobozian@soros.md

Specialist în finanțe și procurări: Ala COJOCARI, e-mail: acojocari@soros.md
Specialist în monitorizare, evaluare și training: Veronica ANDRONACHI, e-mail: vandronachi@soros.md
Asistent de program: Ana GONCEAR, e-mail agoncear@soros.md

Abrevieri și acronime:

BSB	Bărbați ce întrețin relații sexuale cu bărbați
CES	Cerințe educaționale speciale
FSM	Fundația Soros–Moldova
GFATM	Fondul Global de combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei
ITS	Infecții cu Transmitere Sexuală
LGBT	Comunitatea Gay, Lesbieni, Bisexuali și Transgender
FSC	Persoanele care prestează servicii sexuale contra plată
MDR	Multidrog rezistentă
MS	Ministerul Sănătății
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	Organizație Neguvernamentală
PHS	Persoane cu HIV/SIDA
PSP	Programului Sănătate Publică
TB	Tuberculoză
CDI	Consumatorii de Droguri Injectabile
UCIMP	Unitatea de Coordonare, Implementare și Monitorizare a Proiectului de Restructurare a Sistemului Sănătății
UNAIDS	Programului Națiunilor Unite pentru HIV și SIDA

SUBPROGRAMUL 1: INIȚIATIVE ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII MINTALE

(În colaborare cu Inițiative în Sănătatea Mintală a Institutului pentru o Societate Deschisă, Budapesta)

Misiunea Programului Inițiative în Sănătatea Mintală este de a identifica posibilitățile care ar asigura egalitatea deplină a cetățenilor cu dizabilități mintale (probleme de sănătate mintală și/sau dizabilități intelectuale) în comunitate, precum și respectarea tuturor drepturilor acestora. Programul Inițiative în Sănătatea Mintală promovează incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități mintale prin susținerea alternativelor comunitare și promovarea politicilor relevante în domeniu.

În cadrul acestui program au fost finanțate următoarele proiecte și activități:

Granturi:

Educația Incluzivă – șanse egale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale

Beneficiar: Organizația Obștească „Femeia și Copilul – Protecție și Sprijin”

Director de proiect: Alexandra GRĂJDIAN

Rezumat: Scopul proiectului este consolidarea realizărilor obținute în domeniul educației incluzive în cadrul celor două raioane, Dubăsari și Criuleni prin dezvoltarea instituțională a școlilor incluzive-pilot și acordarea asistenței copiilor cu dizabilități din ambele raioane Criuleni și Dubăsari; diseminarea experienței obținute în școlile cu practici incluzive în alte instituții de învățământ; acordarea suportului familiei pentru oferirea șanselor de protecție a drepturilor copiilor cu dizabilități.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 53 826 dolari SUA

Intervenția timpurie pentru copilul cu dizabilități mintale și fizice în Republica Moldova

Beneficiar: Centrul de Intervenție Timpurie „Voinicel”, Chișinău

Director de proiect: Silvia BREABIN

Rezumat: Proiectul prevede promovarea intervenției timpurii pentru copilul cu dizabilități mintale și fizice în Republica Moldova prin oferirea serviciilor de intervenție timpurie, activități ce ar contribui la incluziunea și integrarea copilului în colective de copii, schimbarea opiniei specialiștilor și creșterea competențelor acestora în domeniul intervenției timpurii.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 43 897 dolari SUA

Susținerea activității grupului tehnic de lucru în domeniul dezinstituționalizării copiilor cu dizabilități intelectuale din casa-internat pentru băieți cu dizabilități severe Orhei

Beneficiar: Keystone Human Services International Moldova Association

Director de proiect: Ludmila MALCOCI

Rezumat: Proiectul prevede susținerea în cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei a Grupului Tehnic care urmează să participe activ la procesul de dezinstituționalizare a copiilor din Casa-Internat Orhei.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 1392 dolari SUA

Participarea la Conferința Globală în domeniul educației incluzive, or. Salamanca, Spania, în perioada 21-23 octombrie

Beneficiari: Alexandra GRĂJDIAN, Liliana GHERMAN, Angela CAPCELEA

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 4028 dolari SUA

Alte cheltuieli/cheltuieli de program (program operațional/cheltuieli administrative) - 8611 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea subprogramului: - 112 549 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 2: INIȚIATIVE ÎN ÎNGRIJIRI PALIATIVE

(În colaborare cu Institutul pentru o Societate Deschisă, New York)

Îngrijirea paliativă este o îngrijire complexă, activă și intensă, care promovează calitatea vieții bolnavilor și familiilor acestora. Când tratamentele curative nu mai sunt oportune sau eficiente, îngrijirea paliativă devine esențială și indispensabilă.

Scopul programului este promovarea serviciilor de îngrijire paliativă și integrarea acestora în sistemul național de sănătate.

În cadrul acestui subprogram au fost finanțate următoarele proiecte și activități:

Granturi

Echipa Mobilă de spital de îngrijiri paliative în cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice Institutul Oncologic

Beneficiar: Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul Oncologic

Director de proiect: Vadim POGONEȚ

Rezumat: Proiectul prevede susținerea activității Echipei Mobile Multidisciplinare în îngrijiri paliative în prestarea serviciilor de îngrijiri paliative pacienților din IMSP Institutul Oncologic și promovarea îngrijirilor paliative.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 20 065 dolari SUA

Dezvoltarea îngrijirilor paliative în Republica Moldova

Beneficiar: Societatea Hospice – Îngrijiri Paliative

Director de proiect: Elena STEMPOVSCAIA

Rezumat: Scopul proiectului constă în promovarea și dezvoltarea serviciilor de îngrijiri paliative în Republica Moldova, precum și fortificarea societății naționale de îngrijiri paliative.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 29 567 dolari SUA

Formarea de formatori naționali (suplimentarea grantului în derulare)

Beneficiar: Societatea Hospice – Îngrijiri Paliative

Director de proiect: Elena STEMPOVSCAIA

Rezumat: Activitatea presupune organizarea unui curs de instruire de 2 zile pentru formatorii naționali de îngrijiri paliative în domeniul utilizării metadonei în controlul durerii.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 2310 dolari SUA

Organizarea Conferinței Naționale „Îngrijirile paliative în pediatrie”

Beneficiar: Fundația Filantropică Medico-Socială Angelus Moldova

Director de proiect: Valerian ISAC

Rezumat: Scopul organizării conferinței a vizat sporirea capacităților medicilor pediatri în domeniul îngrijirilor paliative în onco-pediatrie. La eveniment au participat circa 100 medici pediatri din instituțiile medico-sanitare publice, reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Direcției Sănătății a Consiliului Municipal Chișinău, și a organizațiilor non-guvernamentale prestatoare de servicii similare.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 3308 dolari SUA

Participare la Congresul al XI-lea al Asociației Europene de Îngrijiri Paliative, or. Viena, în perioada 7-10 mai

Beneficiari: Elena STEMPOVSCAIA, Vadim POGONEȚ, Victoria MONUL, Ludmila POSTICA

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 4541 dolari SUA

Alte cheltuieli/cheltuieli de program (program operațional/cheltuieli administrative) - 5872 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea subprogramului - 65 663 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 3: : INIȚIATIVE ÎN DOMENIUL DREPT ȘI SĂNĂTATE

(În colaborare cu Institutul pentru o Societate Deschisă, New York)

Inițiativa în Drept și Sănătate promovează utilizarea remediilor legale pentru îmbunătățirea sănătății publice prin sprijinirea colaborării specialiștilor din domeniul sănătății publice, medicilor, practicienilor din domeniul drepturilor omului și a dreptului.

În cadrul acestui subprogram au fost finanțate următoarele proiecte și activități:

Granturi

Promovarea respectării și apărării drepturilor consumatorilor de droguri injectabile pentru prevenirea și tratamentul HIV

Beneficiar: Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova

Director de proiect: Vanu JEREGHI

Rezumat: Apărarea și promovarea drepturilor consumatorilor de droguri injectabile, inclusiv a celor cu HIV.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 45 000 dolari SUA (15 000 dolari SUA – contribuție a Programului Drepturile Omului și Buna Guvernare, Institutul pentru o Societate deschisă, Budapesta)

Asigurarea apărării drepturilor persoanelor cu HIV/SIDA în Republica Moldova (suplimentare)

Beneficiar: Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova

Director de proiect: Vanu JEREGHI

Rezumat: Suplimentarea se rezumă la fortificarea capacităților instituționale a Institutului pentru Drepturile Omului din Moldova în scopul acoperirii necesității grupului-țintă în asigurarea drepturilor omului.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 7947 dolari SUA

Grupul de lucru în domeniul dizabilității pe lângă Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei

Beneficiar: Comunitatea Incluzivă Moldova

Rezumat: Proiectul a susținut activitatea unui consultant-expert pe probleme legislative în domeniul social pentru elaborarea cadrului legislativ-normativ pentru dezvoltarea serviciilor alternative pentru persoane cu dizabilități.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului -12 000 dolari SUA

Programe operaționale:

Elaborarea ghidului practic: Drepturile omului în îngrijirea pacientului

Rezumat: Ideea proiectului este de a elabora și publica un ghid pentru practicieni, care ar cuprinde actele legislative și practicile legale actuale internaționale și din RM care vizează drepturile omului în îngrijirea pacientului. Ghidul va conține toate normele constituționale, legislative, hotărâri de guvern, ordonanțe, regulamente, ordine de ministere care vizează pacienții și prestatorii de servicii medicale, fiind categorisite în drepturi și responsabilități. Puse în aplicare în mod adecvat, legile și normele actuale au potențialul de a adresa încălcarea drepturilor la consimțământ informat, confidențialitate, viață privată și non-discriminare.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 21 101 dolari SUA

Vizita de lucru a consultantului Programului Inițiative în Drept și Sănătate, Judy OVERALL, cu scopul de oferi asistență experților locali la elaborarea Ghidului practic: Drepturile omului în îngrijirea pacientului.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 1627 dolari SUA

Alte cheltuieli de program (program operațional/cheltuieli administrative)- 7667 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea subprogramului – 80 342 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 4: SĂNĂTATE ȘI MEDIA

(În colaborare cu Institutul pentru o Societate Deschisă, New York)

Activitățile realizate în cadrul subprogramului Sănătate și Media au scopul de a sensibiliza opinia publică în problemele de sănătate prin facilitarea interacțiunii dintre sistemul sănătății publice, ONG-urile active în sănătate și mass-media. Obiectivul general, de asemenea, include dezvoltarea abilităților ONG-urilor active în domeniul sănătății în a utiliza media și a comunica eficient cu publicul.

Granturi

Schimbarea percepției publice asupra programelor de reducere a riscurilor și a consumatorilor de droguri în Republica Moldova

Beneficiar: Uniunea pentru Prevenirea HIV/SIDA și Reducerea Noxelor din Moldova

Director de proiect: Ala IAȚCO

Rezumat: Scopul proiectului constă în asigurarea viabilității Programelor de Reducere a Riscurilor prin schimbarea percepției publice asupra lor și asupra consumatorilor de droguri în rândurile APL și a prestatorilor de servicii.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 21 543 dolari SUA

Elaborarea și implementarea Monitorului Sănătății

Beneficiar: Instituția Privată Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate

Director de proiect: Ștefan SAVIN

Rezumat: Scopul proiectului constă în crearea unui mecanism de monitorizare a situației în domeniul sănătății utilizând o metodologie comprehensivă, care ar permite monitorizarea în timp a situației în domeniul sănătății. Obiectivele proiectului: dezvoltarea și implementarea periodică a unui studiu de opinie, efectuarea unei analize sistematice a politicilor publice din sector și a investițiilor din domeniul sănătății, analiza periodică a documentelor existente cu referire la domeniul sănătății.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 16 425 dolari SUA

Participarea la evenimente internaționale:

Participarea la Seminarul Advocacy pentru îngrijiri paliative în cancer, or. Budapesta, Ungaria, în perioada 29-30 iunie

Beneficiari: Elena STEMPOVSCAIA, Vadim POGONEȚ, Victor CERNAT, Liliana GHERMAN, Angela CAPCELEA

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 2245 dolari SUA (OSI Public Health Seminar)

Participarea la seminarul Autoadvocacy: mărturii în fața camerei video, or. Zagreb, Croația, în perioada 5-6 noiembrie

Beneficiar: Natalia RĂILEANU

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 930 dolari SUA (OSI Public Health Seminar)

Participarea la Seminarul Introducerea în campania stop torturii în domeniul sănătății, or. Denham Grove, Marea Britanie, în perioada 18-19 ianuarie 2010

Beneficiari: Ion GUZUN, Vanu JEREGHI, Liliana GHERMAN

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 2983 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea subprogramului - 37 968 dolari SUA (OSI Public Health Seminar)

SUBPROGRAMUL 5: REDUCEREA RISCURILOR

(În colaborare cu Institutul pentru o Societate Deschisă, New York și terță parte)

Scopul Programului Reducerea Riscurilor este ca prin activitățile realizate să contribuie la reducerea efectelor negative de ordin medical, social și economic care apar în rezultatul utilizării drogurilor injectabile și practicării sexului neprotejat, inclusiv prevenirea răspândirii infecției HIV în rândurile grupurilor vulnerabile (consumatori de droguri injectabile (CDI), persoanele care prestează servicii sexuale contra plată (FSC), bărbații care întrețin relații sexuale cu alți bărbați, deținuții, șoferii de cursă lungă (ȘCL), migranții etc.).

În calitate sa de instituție-partener al Ministerului Sănătății în implementarea Programului TB/SIDA, Fundația Soros-Moldova are rolul de facilitator pentru ONG-uri în implementarea proiectelor de prevenire a infecției HIV/SIDA și ITS (infecțiilor cu transmitere sexuală) în grupurile vulnerabile cât și proiectelor de îngrijire și suport pentru persoanele cu HIV/SIDA. Activitățile programului sunt susținute financiar de Fondul Global de Combatere HIV/SIDA, TB și Malarie.

În rezultatul competiției lansate în anul 2008 de Unitatea de Coordonare și Implementare a Programului TB/HIV (UCIMP), Fundația Soros-Moldova a semnat cu UCIMP două contracte pentru implementarea proiectelor „Activități comunitare în teren pentru grupurile vulnerabile” și „Îngrijire și suport pentru persoanele cu HIV/SIDA”. În baza acestora FSM continuă să gestioneze resurse financiare de la Fondul Global pentru Combaterea HIV/SIDA/TB și Malarie, pentru perioada 2008-2009.

Programul a continuat să susțină proiecte bazate pe strategia de reducere a riscurilor pentru organizațiile guvernamentale și neguvernamentale, să organizeze traininguri pentru dezvoltarea capacităților organizaționale și profesionale ale personalului proiectelor, să dezvolte politici în domeniul reducerii riscurilor, să susțină financiar participarea personalului implicat în proiecte la conferințe, seminare și ateliere de lucru.

Granturi

Schimbarea percepției publice asupra programelor de reducere a riscurilor și a consumatorilor de droguri în Republica Moldova

Beneficiar: Uniunea pentru Prevenirea HIV/SIDA și Reducerea Noxelor din Moldova

Director de proiect: Ala IAȚCO

Rezumat: Scopul proiectului constă în implementarea activităților care ar contribui la susținerea Programelor de reducere a riscurilor prin schimbarea percepției publice asupra lor și asupra consumatorilor de droguri în rândurile APL și a prestatorilor de servicii.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 1147 dolari SUA

Asigurarea sprijinului Programelor de reducere a riscurilor prin inițierea finanțării din cadrul resurselor bugetare naționale

Beneficiar: Uniunea pentru Prevenirea HIV/SIDA și Reducerea Noxelor din Moldova

Director de proiect: Ala IAȚCO

Rezumat: Scopul proiectului a inclus elaborarea Regulamentului privind organizarea serviciilor în cadrul programelor de reducere a riscurilor și a modulelor de instruire pentru prestatorii de servicii în vederea aplicării standardelor și a regulamentului, organizarea atelierelor de lucru pentru prestatorii de servicii din domeniul reducerea riscurilor, elaborarea și menținerea componentului Reducerea Riscurilor în cadrul paginii electronice www.aids.md.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 6 750 dolari SUA

Asigurarea apărării drepturilor persoanelor cu HIV/SIDA în Republica Moldova (suplimentare)

Beneficiar: Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova

Director de proiect: Vanu JEREGHI

Rezumat: Suplimentarea se rezumă la fortificarea capacităților instituționale a Institutului pentru Drepturile Omului din Moldova în scopul acoperirii necesității grupului-țintă în asigurarea drepturilor omului. Și

acoperirea costurilor care ar asigura pregătirea organizației pentru a gestiona și implementa activități finanțate de GFATM, runda a 8-a.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 7 947 dolari SUA

Promovarea respectării și apărării drepturilor consumatorilor de droguri injectabile pentru prevenirea și tratamentul HIV (cofinanțare)

Beneficiar: Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova

Director de proiect: Vanu JEREGHI

Rezumat: scopul proiectului prevede sporirea accesului CDI la asistență juridică, apărarea și promovarea drepturilor CDI, inclusiv a celor cu HIV/SIDA.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 15 000 dolari SUA

Creșterea accesului deținuților CDI din regiunea transnistreană la activități de profilaxie HIV

Beneficiar: Asociația Obștească Carlux, Chișinău

Director de proiect: Vitalie MOROȘAN

Rezumat: Scopul proiectului este de a extinde activitățile programului de reducere a riscurilor în penitenciarele din Transnistria.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 25 100 dolari SUA

Publicarea standardelor de reducere a riscurilor

Beneficiar: IMSP Dispensarul Republican de Narcologie

Director de proiect: Mihai OPREA

Rezumat: Grantul a fost oferit pentru publicarea a două standarde naționale, a câte 200 exemplare, după cum urmează: Asistența psihosocială a consumatorilor de droguri și Reducerea Riscurilor la utilizatorii de droguri.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 1 520 dolari SUA

Profilaxia HIV/SIDA printre CDI din Orhei și Rezina

Beneficiar: Centrul pentru educație și reabilitare a adolescenților „Adolescentul”, Orhei

Director de proiect: Svetlana ROMANOVA

Rezumat: Organizația desfășoară activitățile în parteneriat cu Asociația Obștească „Viitorul Nostru”, Rezina. Serviciile oferite în cadrul proiectului au drept scop reducerea incidenței HIV/SIDA printre CDI din Orhei, Rezina și Șoldănești (348 CDI la sfârșitul anului 2009 în regiunea Orhei și 152 CDI la sfârșitul anului 2009 în regiunea Rezina și 70 CDI în Șoldănești). În cadrul acestui proiect se oferă schimb de seringi, distribuție de prezervative, dezinfectanți, distribuirea materialelor informaționale și promovarea comportamentelor cu risc redus și servicii de educație pentru sănătate. În cadrul proiectului se efectuează consultații și consiliere specializată, reintegrare psihologică și socială a persoanelor din grupul-țintă.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 20 650 dolari SUA

Prevenirea HIV/SIDA și ITS în rândurile FSC din Orhei

Beneficiar: Centrul pentru Educație și Reabilitare a Adolescenților „Adolescentul”, Orhei

Director de proiect: Svetlana ROMANOVA

Rezumat: Prin implementarea acestui proiect se urmărește scopul de a reduce cazurile de infectare cu HIV și ITS în mediul persoanelor care prestează servicii sexuale contra plată (199 beneficiare dintre care 12 CDI), precum și, susținerea activităților de reintegrare socială. Serviciile proiectului includ consultanță și consiliere, informare, schimb de seringi, distribuire de prezervative.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 6 470 dolari SUA

Prevenirea HIV/SIDA și ITS în rândurile FSC din mun. Bălți în baza strategiei reducerii riscurilor

Beneficiar: Asociația Obștească „Tinerii pentru Dreptul la Viață”, filiala Bălți

Director de proiect: Ina BIRIUCOVA

Rezumat: Organizația desfășoară activitățile în parteneriat cu Asociația Obștească „Vis Vitalis”, Ungheni. Scopul implementării proiectului: reducerea cazurilor de infectare cu HIV și ITS în mediul persoanelor care prestează servicii sexuale contra plată (257 beneficiare dintre care 34 CDI pentru mun. Bălți și, respectiv 74 FSC dintre care 14 CDI pentru Ungheni). Serviciile proiectului includ consultanță și

consiliere, informare, schimb de seringi, distribuire de prezervative, precum și activități de reintegrare socială.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 23 000 dolari SUA

Prevenirea infectării cu HIV/SIDA în rândurile consumatorilor de droguri injectabile în cadrul programului reducerea riscurilor

Beneficiar: Asociația Obștească „Pentru prezent și viitor”, Chișinău

Director de proiect: Nina TUDOREANU

Rezumat: Organizația desfășoară activitățile în parteneriat cu Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă, Centrul SIDA și Asociația Obștească “Cu gândul la viitor”, Căușeni. Proiectul prevede reducerea răspândirii infecției HIV/SIDA și ITS în rândul a 2685 CDI din mun. Chișinău (Asociația Obștească “Pentru prezent și viitor” a acoperit cu activități 882 - CDI, 1803 - CDI deserviți respectiv de Centrul SIDA) și, respectiv, 74 din Căușeni prin efectuarea schimbului de seringi, prin distribuirea de prezervative și antiseptice, prin organizarea ședințelor de consiliere, prin distribuirea materialelor informaționale, precum și activități de reintegrare socială.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 43 980 dolari SUA

Prevenirea HIV/SIDA și ITS în rândurile FSC și CDI din mun. Chișinău

Beneficiar: Asociația Obștească „Reforme Medicale”, Chișinău

Director de proiect: Alexei LEORDA

Rezumat: Serviciile oferite au drept scop reducerea cazurilor de infectare cu HIV și ITS în mediul persoanelor care prestează servicii sexuale contra plată (535 beneficiare, inclusiv 61 CDI). Serviciile proiectului includ schimb de seringi, distribuire de prezervative, dezinfectante și materiale informaționale cu promovarea comportamentului cu risc redus și educație pentru sănătate. În cadrul proiectului e oferită consultanță și consiliere specializate, în scopul reintegrării psihologice și sociale a grupului-țintă.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 24 260 dolari SUA

Combaterea HIV/SIDA în penitenciare. Continuarea activităților în baza strategiei “Reducerea riscurilor”. Extinderea proiectului în Penitenciarul nr. 3, Leova

Beneficiar: Organizația Obștească „Proiecte inovatoare în penitenciare”, Chișinău

Director de proiect: Larisa PINTILEI

Rezumat: Proiectul prevede acoperirea cu servicii de prevenire HIV/SIDA și ITS pentru deținuții din tot sistemul penitenciar. Serviciile proiectului sunt axate pe efectuarea schimbului de seringi în 7 penitenciare, distribuirea de prezervative, antiseptice și materiale informative în toate penitenciarele republicii.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 22 100 dolari SUA

Combaterea HIV/SIDA în penitenciare. Implementarea proiectului-pilot de reducere a riscurilor în penitenciarul nr. 11, Bălți

Beneficiar: Organizația Obștească „Proiecte inovatoare în penitenciare”, Chișinău

Director de proiect: Larisa PINTILEI

Rezumat: Proiectul prevede extinderea activităților de profilaxie a infecției HIV/SIDA și ITS pentru deținuți în baza strategiei „Reducerea riscurilor” în cel de-al 8-lea penitenciar, cel cu nr.11 din Bălți.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 3148 dolari SUA

Prevenirea HIV/SIDA și ITS în rândurile CDI din municipiul Bălți, or. Ungheni, Fălești și Glodeni

Beneficiar: Asociația Obștească „Tinerii pentru Dreptul la Viață”, filiala Bălți

Director de proiect: Ina BIRIUCOVA

Rezumat: Organizația desfășoară activitățile în parteneriat cu Asociația Obștească “Vis Vitalis”, Ungheni și Asociația Obștească „Împreună să salvăm viitorul”, Fălești, și acoperă cu servicii regiunile Bălți, Ungheni, Fălești și Glodeni. Obiectivul principal al proiectului este reducerea incidenței HIV/SIDA și ITS în rândurile consumatorilor de droguri injectabile din mun. Bălți (circa 3710 de CDI), Ungheni – 577 de CDI, Fălești și Glodeni – 538 de CDI prin propagarea și consolidarea activităților de reducere a riscurilor (schimb de seringi, distribuirea de prezervative, antiseptice și materiale informaționale, activități de informare, consultanță specializată și consiliere psihologică).

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 51 010 dolari SUA

Facilitarea reducerii riscurilor în rândurile CDI în regiunea Nord a RM pentru anul 2008-2009

Beneficiar: Asociația Obștească „Tinerile femei – Cernoleuca”, Dondușeni

Director de proiect: Tatiana COJOCARU

Rezumat: Organizația desfășoară activitățile în parteneriat cu Asociația Obștească „Alcoolism și Narcomania”, Soroca, cu acoperirea cu servicii a regiunilor Dondușeni, Târnova, Otaci, Ocnîța, Edineț, Râșcani, Briceni, Soroca, Drochia și Florești. Proiectul prevede reducerea riscurilor care apar în urma consumului drogurilor injectabile în rândurile a (172 CDI din Dondușeni, Târnova, Otaci, Ocnîța, Edineț, Râșcani și 795 CDI din Soroca, Drochia și Florești) și efectuarea schimbului de seringi, distribuirea de prezervative, antiseptice și materiale informaționale, profilaxia ITS, inclusiv HIV/SIDA, promovarea comportamentului inofensiv și consiliere psihologică.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 24 787 dolari SUA

“Iubesc diferit, iubesc protejat III”

Beneficiar: Centrul de Informații „GENDERDOC-M”, Chișinău

Director de proiect: Olesea BUCȘANU

Rezumat: Proiectul prevede prevenirea răspândirii infecției HIV/SIDA și a altor ITS în cadrul comunității LGBT din Republica Moldova, inclusiv printre bărbații care întrețin relații sexuale cu alți bărbați. În cadrul proiectului sunt distribuite prezervative, lubrifianți, mănuși sterile, materiale informaționale.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 8 265 dolari SUA

Dezvoltarea serviciilor de îngrijiri paliative pentru persoanele cu HIV cu suportul echipelor multifuncționale la nivel mun. Bălți

Beneficiar: Asociația Obștească „Respirația a doua pentru oameni în etate și inactivi”, Bălți

Director de proiect: Irina BAICALOVA

Rezumat: Proiectul prevede acordarea serviciilor de îngrijiri paliative și suportul social pentru persoane cu HIV/SIDA, îngrijire nemedicală la domiciliu precum și acordarea asistenței pentru persoanele afectate (prietenii și rudele ale persoanelor cu HIV/SIDA), inclusiv activități de prevenire a răspândirii infecției HIV, dezvoltarea aderenței către terapia ARV. În cadrul proiectului beneficiază de asistență circa 462 de persoane HIV infectate și 216 rude.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 20 704 dolari SUA

Suport psiho-social acordat PHS

Beneficiar: Asociația „Credința”, Chișinău

Director de proiect: Ludmila UNTURA

Rezumat: Organizația desfășoară activitățile în parteneriat cu ONG „Societate, Om, Sănătate, Viitor”, Chișinău. Proiectul prevede acordarea serviciilor de îngrijire nemedicală la domiciliu și suport social pentru persoane cu HIV/SIDA, precum și acordarea asistenței pentru persoanele afectate (prietenii și rudele ale persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA), inclusiv activități de prevenire a răspândirii infecției HIV, dezvoltarea aderenței către terapia ARV și consilierea „de la egal la egal”. În cadrul proiectului beneficiază de asistență circa 1184 de persoane infectate cu HIV și 85 rude.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 22 990 dolari SUA

Acordarea suportului psiho-social PHS

Beneficiar: Asociația Obștească „Zdorovoe Budushee”, Tiraspol

Director de proiect: Ludmila ANDROPOVA

Rezumat: În cadrul proiectului se realizează activități precum acordarea asistenței psihologice persoanelor infectate cu HIV și rudelor acestora, lupta împotriva stigmatizării și marginalizării sociale a acestora; inclusiv suportul social pentru persoane cu HIV/SIDA, precum și acordarea asistenței pentru persoanele afectate: prietenii, rudele ale persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA; activități de prevenire a răspândirii infecției HIV, dezvoltarea aderenței către terapia ARV și consilierea „de la egal la egal”. În cadrul proiectului beneficiază de asistență circa 162 de persoane infectate cu HIV.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 8 500 dolari SUA

Efectuarea consilierii sociale, ca proces esențial a suportului psihosocial acordat PHS

Beneficiar: Asociația Obștească „BIAZ GUL”, Comrat

Director de proiect: Alexandru ZAVRICICO

Rezumat: Proiectul prevede acordarea asistenței psihologice persoanelor infectate cu HIV și rudelor acestora, combaterea stigmatizării și marginalizării sociale a acestora. În cadrul proiectului beneficiază de asistență 88 persoane infectate cu HIV și 287 rude ale acestora.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 10 244 dolari SUA

Profilaxia HIV/SIDA printre CDI în Tiraspol

Beneficiar: Asociația Obștească „Zdorovoe Budushee”, Tiraspol

Director de proiect: Ludmila ANDROPOVA

Rezumat: Organizația desfășoară activitățile în parteneriat cu Asociația Obștească NOUIN, Tiraspol. Proiectul, prin acțiunile realizate, prevede reducerea răspândirii infecției HIV/SIDA, ITS în rândul CDI din Tiraspol și Slobozia (380 de persoane acoperite cu servicii de Asociația Obștească “Zdorovoe Budushee” și respectiv 406 persoane de Asociația Obștească NOUIN), prin promovarea activităților de reducere a riscurilor (efectuarea schimbului de seringi, distribuirea de prezervative și antiseptice, organizarea ședințelor de consiliere, grupuri de suport, distribuirea materialelor informaționale).

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 16 180 dolari SUA

Terapia de substituție în rândul consumatorilor de droguri

Beneficiar: IMSP Dispensarul Republican de Narcologie

Director de proiect: Mihai OPREA

Rezumat: Prin implementarea acestui proiect se asigură terapia de substituție cu metadonă pentru utilizatorii de droguri opiacee din mun. Chișinău, care are drept scop reducerea consecințelor negative de ordin medical și social pentru utilizatorii de droguri injectabile. Numărul de beneficiari permanenți la sfârșitul anului 2009 este de 192 persoane.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 20 000 dolari SUA

Tratamentul de substituție în instituțiile penitenciare ale Departamentului Instituțiilor Penitenciare

Beneficiar: Departamentul Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM

Director de proiect: Victor VOVC

Rezumat: În cadrul proiectului se asigură oferirea terapiei de substituție cu metadonă pentru utilizatorii de droguri opiacee din penitenciare. Implementarea proiectului se desfășoară în penitenciarele din Brănești, Pruncul, Cricova, Soroca și Rusca. Numărul de beneficiari permanenți la sfârșitul anului 2009 este de 28 persoane.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 15 400 dolari SUA

Extinderea tratamentului de substituție în instituțiile medicale ale Departamentului Instituțiilor Penitenciare (Penitenciarul nr. 11 și Penitenciarul nr. 13)

Beneficiar: Departamentul Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM

Director de proiect: Victor VOVC

Rezumat: Proiectul prevede extinderea activităților de terapie de substituție cu metadonă pentru consumatorii de droguri opiacee din penitenciarele nr. 11 și nr.13.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 10 000 dolari SUA

Tratamentul de substituție cu metadonă din Bălți

Beneficiar: IMSP Spitalul Clinic Municipal din Bălți

Director de proiect: Eduard NENESCU

Rezumat: Prin realizarea acestui proiect s-a urmărit scopul reducerii consecințelor negative de ordin medical și social pentru consumatorii de droguri injectabile din Bălți prin oferirea terapiei de substituție cu metadonă. Numărul de beneficiari permanenți la sfârșitul anului 2009 este de 50 persoane.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 7 615 dolari SUA

Prevenirea HIV/SIDA în rândurile migranților

Beneficiar: Asociația Obștească „Societate, Om, Sănătate, Viitor”, Chișinău

Director de proiect: Silvia STRATULAT

Rezumat: Realizarea proiectului prevede activități de informare, măsuri de profilaxie HIV/SIDA și ITS printre persoanele migratoare în țările de vest la punctul de trecere din vama Leușeni și Sculeni, precum și printre persoanele care migrează în țările CSI prin gara feroviară și prin aeroportul din Chișinău.
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 16 327 dolari SUA

Profilaxia HIV/SIDA/ITS în rândurile șoferilor de curse lungi în mun. Chișinău și Bălți

Beneficiar: Asociația Obștească „Reforme Medicale”, Chișinău

Director de proiect: Alexei LEORDA

Rezumat: Organizația desfășoară activitățile în parteneriat cu Asociația Obștească “Tineri pentru dreptul la viață”, filiala Bălți. Serviciile oferite au drept scop reducerea cazurilor de infectare cu HIV și ITS în mediul șoferilor de curse lungi din mun. Chișinău și mun. Bălți (7180 și, respectiv, 327 pentru Bălți). Serviciile proiectului includ distribuire de prezervative, materiale informaționale cu promovarea comportamentului cu risc redus și educație pentru sănătate.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 18 000 dolari SUA

Dezvoltarea grupurilor de suport reciproc pentru CDI în Moldova

Beneficiar: Asociația de binefacere „Viața Nouă”, Chișinău

Director de proiect: Ruslan POVERGA

Rezumat: Scopul proiectului este de a crea grupuri de suport reciproc pentru CDI și grupuri de inițiativă în regiunile Bălți, Soroca, Ungheni, Comrat, Anenii Noi și Chișinău pentru a facilita reabilitarea și reintegrarea în societate a consumatorilor de droguri injectabile.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 15 740 dolari SUA

Advocacy pentru prevenirea infecției HIV în rândul consumatorilor de droguri (terapia de substituție cu metadonă) în Transnistria

Beneficiar: Asociația de binefacere „Carlux”, Chișinău

Director de proiect: Lilian SEVERIN

Rezumat: Obiectivul proiectului constă în obținerea angajamentului politic pentru implementarea programului de terapie de substituție cu metadonă până la sfârșitul anului 2009 în rândul consumatorilor de droguri injectabile din penitenciarele din Transnistria prin activități de advocacy.

Finanțat din bugetul anului 2008.

Asigurarea suportului social și creșterea complianței PHS la tratamentul antiretroviral (ARV)

Beneficiar: Instituția privată Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate

Director de proiect: Ecaterina DAMIAN

Rezumat: Proiectul prevede rambursarea cheltuielilor de drum pentru PHS care s-au deplasat la instituția republicană (DDVR) pentru monitorizarea, recepționarea terapiei ARV, alte motive ce țin de îmbunătățirea stării de sănătate.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 31 971 dolari SUA

Sporirea accesului persoanelor CDI la servicii de reabilitare și asistență psihosocială în cadrul Centrului de Reabilitare

Beneficiar: IMSP Dispensarul Republican de Narcologie

Director de proiect: Mihai OPREA

Rezumat: Obiectivele proiectului sunt: reducerea și ameliorarea dereglărilor comportamentale, emoționale și intelectual-mnestice condiționate de abuzul substanțelor psiho-active, ridicarea nivelului profesional al personalului direct implicat în implementarea reabilitării sociale în cadrul Centrului de Reabilitare creat. Elaborarea și aprobarea Ghidului „Reabilitarea psiho-socială a persoanelor dependente de droguri”, elaborarea și implementarea bazei de date statistice privind evidența fișei electronice a beneficiarului.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 96 765 dolari SUA

Evaluarea programelor terapiei de substituție cu metadonă în Republica Moldova de către expertul internațional, Emilis Subata, director al Centre for Addictive Disorders, Vilnius, Lituania
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 6 944 dolari SUA

Participarea la evenimente locale și internaționale:

Organizarea mesei rotunde **“Rezultatele evaluării disponibilității, fezabilității și a calității procurărilor de consumabile în cadrul Programelor de reducere a riscurilor finanțate de Fondul Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei în Armenia, Georgia, Rusia și Tadjikistan”**, desfășurată în perioada 6-7 aprilie la Chișinău, Republica Moldova.
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 7 948 dolari SUA

Organizarea Cursului de instruire **“Îngrijirea paliativă pentru persoanele infectate cu HIV/SIDA”**, desfășurată în perioada 28-30 mai, 2009 la Chișinău, Republica Moldova.
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 3 658 dolari SUA

Organizarea conferinței **„Reducerea riscurilor în penitenciare: modelul Moldovei”**, în cadrul căreia a avut loc lansarea raportului **„Reducerea riscurilor în penitenciare: Moldova – model de bune practici”**, desfășurată în perioada 21-23 iulie la Chișinău, Republica Moldova.
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 22 963 dolari SUA

Organizarea Cursului de instruire **“Aspectele clinice și psiho-sociale ale terapiei de substituție cu metadonă pentru pacienții cu sindrom de adicție opioidă”** cu participarea expertului internațional Emilis Subata, desfășurat în data de 26 noiembrie la Chișinău, Republica Moldova.
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 1 248 dolari SUA

Participare la Conferința III regională pe HIV, desfășurată în perioada 28-30 octombrie, Moscova, Rusia
Beneficiari: Svetlana ROMANOVA, Tatiana COJOCARU, Luminița RADU, Olesea BUCȘANU, Ecaterina ROTARU, Ala IAȚCO, Alexei LEORDA, Alina TACMELOVA, Vanu JEREGHI.
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 6 688 dolari SUA

Organizarea participării a 4 persoane din Departamentul Instituțiilor Penitenciare la conferința **„Sănătate în penitenciare”** în perioada 29-31 octombrie, Madrid, Spania.
Beneficiari: Larisa PINTILEI, Veaceslav TONCOGLAZ, Victor VOVC, Ilona BURDUJA
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 7 088 dolari SUA

Pe parcursul anului 2009 echipa programului Sănătate Publică a participat la diverse ateliere de lucru, conferințe, cursuri de instruire naționale, locale, internaționale. Aceste participări au avut drept scop creșterea capacităților echipei programului, cât și contribuirea la elaborarea și implementarea politicilor naționale în domeniul HIV/SIDA: Sistemul Național de M&E, metode de cercetare în supravegherea HIV în cadrul grupurilor vulnerabile, evaluarea Programului Național la mijloc de termen, validarea și prognoze în HIV/SIDA, monitorizarea stimei și discriminării PHS în Republica Moldova, facilitarea comunicării între organizațiile beneficiare ale programului cu reprezentanții GFATM etc. Programul Sănătate Publică a coordonat pe parcursul anului 2009 activitatea Grupului Tehnic de Lucru „Grupuri vulnerabile” al Consiliului Național de Coordonare ale programelor HIV și TB.

Alte activități

În cadrul Subprogramului *Reducerea Riscurilor*, pentru a asigura implementarea activităților organizațiilor beneficiare de granturi, au fost procurate, distribuite bunuri/consumabile (seringi, prezervative, șervețele îmbibate cu alcool etc.) în sumă de 89 422 dolari SUA (finanțare din partea unei terțe persoane). Pe parcursul anului au fost primite cu titlu de donație și distribuite organizațiilor beneficiare de granturi prezervative în valoare de 20 268 dolari SUA.

Cheltuieli pentru editarea materialelor informaționale: 18 912 dolari SUA

Cheltuieli pentru monitorizarea și evaluarea activităților implementate: 20 202 dolari SUA

Alte cheltuieli aferente: 67 953 dolari SUA (FSM/OSI NY – 9 017 dolari SUA și finanțare din terță parte – 58 936 dolari SUA).

Total cheltuieli pentru realizarea subprogramului: 857 813 dolari SUA (FSM/OSI NY – 127 335 dolari SUA și finanțare din terță parte – 730 478 dolari SUA).

Total cheltuieli pentru realizarea Programului Sănătate Publică: 1 238 563 dolari SUA

POLITICI CULTURALE

Viziune:

Sectorul cultural din Moldova, care se dezvoltă în spiritul democratizării și modernizării societății, bazat pe un cadru legal ajustat la standardele europene, decentralizat, sprijinindu-se pe implementarea unor noi modele de activitate culturală și colaborarea dintre structurile decizionale, actorii culturali și segmentul respectiv al societății civile.

Context:

Desfășurarea ineficientă a reformelor economice în Moldova se răsfrânge negativ asupra instituțiilor de artă și cultură. În ultimii ani, nici organele de stat, nici mecanismele economiei de piață nu pot asigura finanțarea domeniului la nivelul minim necesar pentru continuitatea procesului cultural-artistic. Programul Politici Culturale ale FSM, prin proiectele implementate, are misiunea să contribuie la dezvoltarea în Republica Moldova a unei societăți deschise, participatorii, pluraliste, bazate pe valorile democratice. Pentru a-și îndeplini misiunea, Programul Politici Culturale organizează, sprijină și finanțează activități menite să încurajeze dezvoltarea segmentului cultural, inclusiv al politicilor culturale. Obiectivul general al programului vizează câteva aspecte prioritare ale procesului cultural și artistic din Moldova: promovarea unei politici culturale ambițioase și de perspectivă, decentralizate și moderne. În vederea realizării acestui obiectiv, Fundația Soros- Moldova a stabilit un parteneriat cu Fundația Culturală Europeană, bazat pe abordarea sistemică și complexă a problemei consolidării resurselor umane în proiectul-pilot "Viziuni de viitor: politica culturală a Republicii Moldova de la schimbări la viabilitate" (01 ianuarie 2007 – 01 septembrie 2010) și proiectul "Consolidarea capacităților de dezvoltare în Moldova prin fortificarea sectorului cultural" (1 octombrie 2007 – 31 decembrie 2010). Cel de-al doilea proiect de desfășurare cu sprijinul financiar al Programului MATRA al Ministerului de Externe al Olandei.

Director de program: Victoria MIRON, e-mail: vmiron@soros.md

Coordonator de program: Adrian BIVOL, e-mail: abivol@soros.md

Abrevieri și acronime:

FCE	Fundația Cultural Europeană
FSM	Fundația Soros-Moldova

PROIECTUL 1: POLITICA CULTURALĂ A REPUBLICII MOLDOVA DE LA SCHIMBĂRI LA VIABILITATE

Proiectul-pilot lansat de către Fundația Soros- Moldova în parteneriat cu Fundația Culturală Europeană cu sediul în Olanda, vizează elaborarea unor idei de perspectivă asupra politicii culturale a unui program de acțiuni practice de dezvoltare a sectorului cultural la nivel național și local în Republica Moldova.

Obiective:

- a contribui la formularea unor viziuni asupra politicilor culturale din Moldova așa cum ele sunt percepute și acceptate de liderii din domeniul culturii;
- a constitui din rândul managerilor din domeniul culturii și factorilor de decizie un grup de acțiune, care va promova interesele din sectorul cultural și va pleda în favoarea lor la nivel de politici;
- a elabora programe de training-uri destinate operatorilor din domeniul culturii;
- a constitui un grup de profesioniști traineri/consultanți/experti care vor asigura desfășurarea unui program de instruire și consultanță pentru administratorii culturali din teritoriu și managerii din domeniile decizional, organizatoric, planificare strategică, colectare de fonduri etc.;
- crearea web-portalului www.cultura.md

Componentele proiectului sunt următoarele:

1. Crearea web-portalului www.cultura.md

În anul 2009 a fost continuat procesul de selectare și culegere a materialelor textuale și ilustrative în domeniile: politici culturale, patrimoniu cultural, arte vizuale, muzică, teatru, cinematografie, coregrafie. Din echipa de coordonatori responsabili de culegerea informației au făcut parte: Victoria TCACENCO, Marcel CHISTRUGA, Alfrida COROLIOVA, Sergius CIOCANU, Emilian GALAICU-PĂUN, Irina CIOBANU-SUHOMLIN.

Tot în anul 2009 a demarat procesul de editare a materialelor pre-press în formula web, activitate desfășurată în parteneriat cu compania "Deeplace", care a câștigat concursul public pentru producerea paginii de internet respective.

Procesul de colaborare cu compania „Deeplace” a inclus discutarea și ajustarea structurii portalului, elaborarea ultimei versiuni a hărții site-ului, participarea la trainingul de instruire organizat de către compania „Deeplace” în privința completării conținutului portalului în viitor, gestionării lui, utilizarea resurselor publicitare și diferitor aspecte ce țin de funcționarea portalului. Compania „Deeplace” a prezentat două versiuni diferite a designului paginii principale a portalului, pe marginea cărora au fost elaborate observații, recomandări cu scopul îmbunătățirii design-ului portalului.

2. Conferința Oamenilor de Cultură din Moldova, Chișinău, 12 decembrie, Palatul Republicii Chișinău

Prima Conferință Națională a Oamenilor de Cultură din Republica Moldova a fost organizată de Asociația Națională a Uniunilor de Creație (ANUC) și Centrul de Politici Culturale.

La Conferință au participat circa 700 de delegați din întreaga republică, reprezentând Uniuni de Creație, instituții de cultură de stat și private, administratori culturali din toate raioanele țării, organizații non-guvernamentale din domeniu, oaspeți din țară și de peste hotare.

Participanții la eveniment au discutat cele mai acute probleme ale culturii, și anume reconsiderarea rolului culturii în societatea moldovenească de astăzi, raportul dintre putere și cultură, revitalizarea mișcării culturale în teritoriu, reforma sistemului de finanțare a culturii și statutul omului de cultură și altele. Congresul a făcut bilanțul dezbaterilor naționale în problemele culturii desfășurate în luna noiembrie la Chișinău, Bălți și Cahul și a stabilit prioritățile de activitate în domeniu.

În cadrul Conferinței a fost ales Consiliul de Coordonare care este compus din 15 membri ai Uniunilor de Creație. Rezoluția adoptată a fost votată în unanimitate și urmează a fi prezentată Parlamentului pentru a fi creat Fondul Culturii.

3. Editarea și publicarea cărții "Viziuni de viitor: Politica culturală a Republicii Moldova: de la schimbări la viabilitate"

Responsabil de ediție: Victoria TCACENCO

Tiraj 500 ex. volum 140 pagini, limbile: română, engleză, rusă; Editura ARC

Editarea și publicarea cărții "Viziuni de viitor: Politica culturală a Republicii Moldova: de la schimbări la viabilitate" a fost realizată cu sprijinul Fundației Soros-Moldova și FCE, Amsterdam și are ca scop inițierea procesului de consolidare a capacităților în sectorul cultural din Republica Moldova. Cartea cuprinde rezultatele unei serii de activități organizate în cadrul proiectului-pilot. Printre acestea:

- organizarea a cinci mese rotunde, la care au participat reprezentanți ai artelor interpretative și vizuale, ai literaturii, industriilor culturale și ai caselor de cultura;
- desfășurarea, timp de trei zile, a conferinței internaționale cu genericul „Politica culturală a Republicii Moldova în perioada de tranziție: experiență, provocări, viabilitate, perspective” la care au participat reprezentanți ai sectorului cultural și ai administrației publice, factori de decizie, experți locali și internaționali, personalități din lumea afacerilor și din alte domenii sociale importante.

Dezbaterile și discuțiile care au avut loc în cadrul unor ateliere tematice au generat idei inovatoare în sprijinul politicilor culturale. Publicarea acestor idei în cartea menționată și activitățile respective pot fi calificate drept un prim pas pe calea colaborării oamenilor de creație, a lucrătorilor din sfera culturii pentru elaborarea în comun a unor politici culturale eficiente și viabile. Aceste politici au ca bază înțelegerea rolului-cheie al culturii în dezvoltarea socială, pentru schimbarea în bine și creșterea nivelului de viață.

Cartea a fost distribuită gratuit în cadrul Conferinței Naționale a oamenilor de cultură din decembrie 2009
Total cheltuieli proiect 1: 23 719 dolari SUA

PROIECTUL 2: CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR DE DEZVOLTARE ÎN MOLDOVA PRIN FORTIFICAREA SECTORULUI CULTURAL

Fundația Soros-Moldova în parteneriat cu Fundația Culturală Europeană și cu sprijinul financiar al Programului MATRA al Ministerului de Externe al Olandei au lansat proiectul "Consolidarea sectorului cultural în Republica Moldova", care a demarat în septembrie 2007 și va dura până în decembrie 2010.

Seminar "Patrimoniu cultural & resurse – Dezvoltare rurală & Turism cultural – industrii creative" 29 iunie – 3 iulie Ivancea, Moldova (grupul 1 & grupul 2)

În cadrul seminarului au fost abordate tematici referitoare la dezvoltarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova; turismul cultural, impactul acestuia și capitalizarea patrimoniului cultural pentru dezvoltarea economică și socială; turismul rural și patrimoniul cultural viu; managementul patrimoniului cultural; dezvoltarea turismului în baza patrimoniului cultural a siturilor: probleme și soluții.

În cadrul trainingului a fost efectuată o vizită de lucru la Orheiului Vechi unde a avut loc o întâlnire a părților interesate cu reprezentanții administrației locale, iar dl. Gheorghe POSTICĂ a prezentat grupelor strategiile vizând Orheiului Vechi.

Conversațiile/reflecțiile personale "Ce am învățat astăzi pentru a fi aplicat în practică?" au fost moderate de către Corina RĂCEANU, Victoria TCACENCO și Irina GRABOVAN. Lilia DRAGNEV a prezentat proiectul INVASIA-KSAK, iar cele 8 echipe de lucru au fost antrenate în efectuarea prezentărilor în baza studiilor de caz "Orheiul Vechi" și "Regiunea Banat: Strategia turismului cultural".

Formatori: Corina RĂCEANU (România), Antonio RUSSO (Spania), Daniela JELINCIC (Croatia), Veaceslav REABCINSCHI (Moldova), Claudia CRĂCIUN (Moldova), Victoria TCACENCO (Moldova), Irina GRABOVAN (Moldova).

Invitați: Gheorghe POSTICĂ, doctor habilitat în istorie, directorul Institutului de Istorie și Științe Politice al Universității Libere Internaționale din Moldova.

Participanți: 65 – reprezentanți ai instituțiilor de cultură, FCE, FSM, administrațiile publice locale.

Cheltuieli pentru realizarea activității: 22 354 dolari SUA din care 19 887 dolari SUA din surse MATRA și 2 467 dolari SUA din sursele OSI

Seminarul "Activități de lobby și pledoarii – rețele – cooperare regională/internațională – cultura și Uniunea Europeană" 6-9 octombrie, FSM, Chișinău (grupul 1)

Scopul trainingului:

- a consolida capacitățile de lobbyism ale ONG-ilor din domeniul culturii pentru a influența în interese proprii factorii de decizie și, totodată, a face advocacy pentru schimbări democratice imperioase în legislația moldovenească privitor la domeniul cultural (reglementările de impozitare, măsurile fiscale, mecanismele de finanțare, legile speciale sau cadrul legal pentru liberi profesioniști);
- a pregăti ONG-urile participante (dar și un grup mai larg de reprezentanți ai societății civile implicați în acest training special) pentru implementarea profesionistă a campaniei de promovare planificată;
- a-i iniția pe participanți în cooperarea culturală internațională și europeană: jucătorii principali, tendințe, rețele, prioritățile Uniunii Europene conectate la cultură, resursele europene de informare.

În cadrul seminarului a avut loc prezentarea variantei de lucru a manualului Lidiei VARBANOVA "Planificarea strategică pentru organizațiile din sectorul cultural".

Formatori: Victoria TCACENCO (Moldova), Veaceslav REABCINSCHI (Moldova), Irina GRABOVAN (Moldova), Lidia VARBANOVA (Canada), Daniela JELINIC (Croatia)

Participanți: 32, inclusiv reprezentanți ai instituțiilor culturale naționale, reprezentanți ai FCE.

Cheltuieli pentru realizarea activității: 7 297 dolari SUA din care 7 247 dolari SUA din surse MATRA și 50 dolari SUA din sursele OSI

Training pentru trainerii (întrunire pentru evaluarea și monitorizarea formatorilor locali) 10-13 februarie, FSM, Chișinău

Trainingul a fost condus de trainerii străini: Ewa BRACHA, Andriy KRUPYAK, Corina RĂCEANU Gijbertus JANMAAT cu scopul evaluării și oferirii de consultanță trainerilor locali: Veaceslav REABCINSCHI, Claudia CRĂCIUN, Victoria TCACENCO, Irina GRABOVAN.

Cheltuieli pentru realizarea activității: 3 749 dolari SUA din surse FCE

Dezbateri locale, februarie-septembrie

Desfășurarea celor 5 mese rotunde (domeniile: arte interpretative, arte vizuale, literatură, industriile culturale, casele de cultură) a avut ca scop prioritar atragerea autorităților centrale și locale și a specialiștilor care activează în cadrul caselor de cultură în discuție asupra destinelor actului cultural la nivelul comunității. În cadrul discuțiilor s-a dorit estimarea și evaluarea situației existente în funcționarea caselor de cultură locale, precum locul și rolul lor în elaborarea și implementarea politicilor culturale la nivel național.

În cadrul meselor rotunde au fost puse în discuție următoarele teme:

- rolul comunităților locale în procesul cultural;
- obiectivele politicilor culturale la nivel local, mecanismele de implementare;
- starea actuală a caselor de cultură din Moldova;
- rolul caselor de cultură în protejarea, dezvoltarea și păstrarea patrimoniului cultural;
- optimizarea raportului între structurile centrale ale puterii și autoritățile publice locale în domeniul culturii;
- finanțarea caselor de cultură, mecanismele și sursele de finanțare;
- decentralizarea actului cultural și asigurarea accesului egal al populației la valorile culturale, rolul caselor de cultură în soluționarea problemelor comunității.

La fiecare masă rotundă au participat în mediu între 15-33 persoane, inclusiv reprezentanți ai Ministerului Culturii al RM, experți locali și străini, reprezentanți ai caselor de cultură, etc. În baza materialului acumulat, experții au pregătit câte un raport pentru fiecare domeniu, care a fost inclus în raportul final al dezbaterilor, care a stat la baza cărții "Viziuni de viitor: Politica culturală a Republicii Moldova: de la schimbări la viabilitate".

Cheltuieli pentru realizarea activității: 2 772 dolari SUA din surse FCE

Publicarea manualului "Planificarea strategică pentru organizațiile din sectorul cultural"

Autor: Lidia VARBANOVA

Manualul este destinat managerilor din sectorul cultural, directorilor organizațiilor culturale, membrilor consiliilor raionale, celor care elaborează politici sau coordonatorii de proiecte care au nevoie de îndrumări pas cu pas pentru a înțelege cadrul teoretic, procesul de dezvoltare și aplicare a unui plan strategic pentru o organizație din sectorul cultural (fie subvenționată de stat, comercială sau non-profit). Varianta de lucru a manualului a fost transmisă participanților pentru analiză în cadrul seminarului "Activități de lobby și pledoarii – rețele – cooperare regională/internațională – Cultura și Uniunea Europeană" realizat în perioada 6-9 octombrie 2009 la FSM, Chișinău (grupul 1) și seminarului "Relațiile publice – interacțiunea civică. Cooperarea societății civile. PR și interacțiunea cu mass-media" realizat în perioada 8-11 decembrie 2009 la FSM, Chișinău (grupul 2).

Opiniile participanților în proiect vor fi luate în considerare la editarea și tipărirea variantei finale a cărții. Proiect în derulare

Seminar "Relațiile publice – interacțiunea civică. Cooperarea societății civile. PR și interacțiunea cu mass-media" 8-11 decembrie FSM Chișinău (grupul 2)

În cadrul seminarului au fost făcute prezentări pe subiecte ce țin de cooperarea societății civile și a mass-mediei: lobbying: instrumente și mecanisme; arta în spațiile publice; relațiile publice ale secțiilor de

cultură: obiectivele, activitățile; formarea parteneriatelor strategice; relațiile cu mass-media: obiective și forme (interviuri, press-release, masa rotundă, conferința de presă), etc.

Participanții au format echipe de lucru, în care au elaborat și prezentat press-release-uri despre seminar și au elaborat o schiță a planului de relații publice a secției cultură. Lucrul de acasă era minuțios analizat, iar echipa de trainerii a oferit consultații referitor la elaborarea politicilor culturale și organizarea dezbaterilor publice.

Este de menționat faptul utilizării metodei studiilor de caz de către toți trainerii seminarului și explicarea materialului prin exemple practice concrete.

Seminarul a finalizat cu prezentarea variantei de lucru a manualului Lidiei VARBANOVA "Planificarea strategică pentru organizațiile din sectorul cultural".

Trainerii: Corina RĂCEANU (România), Claudia CRĂCIUN (Moldova), Veaceslav REABCINSCHI (Moldova), Paul SPANJAARD (Olanda).

Participanți: 31 inclusiv reprezentanți ai caselor de cultură locale, trainerii locali și străini, reprezentanți ai FCE.

Cheltuieli pentru realizarea activității: 12 393 dolari SUA din surse MATRA

Total cheltuieli Proiect 2: 48 565 dolari SUA

ALTE INITIATIVE: EDITARE DE CARTE-ALBUM "CENTRUL ISTORIC AL CHIȘINĂULUI"

Tiraj 1000 ex. Volum 416 pagini. Limba română

Director de proiect: Boris GANGAL, director Centrul de Arhitectură, Patrimoniu Cultural și Design „SIT”

Grantul este oferit Centrului de Arhitectură, Patrimoniu Cultural și Design „SIT” care în parteneriat cu Editura ARC urmează să elaboreze și să publice cartea-album „Centrul istoric al Chișinăului”.

Studierea fondului istoric urban în cadrul proiectului respectiv este o problemă majoră pentru strategia dezvoltării urbane și oferă un suport factologic important pentru specialiștii în domeniu, administrația publică locală, instituțiile guvernamentale de resort și populația orașului în general.

Baza de date creată în cadrul proiectului a fost plasată în Internet sub forma de site specializat [/www.monument.sit.md/](http://www.monument.sit.md/), activat din ianuarie 2007. Site-ul include informație fotografică complexă, desene grafice și date istorice/situația actuală pentru fiecare din cele 973 de edificii istorice incluse în Registrul monumentelor istorice ale capitalei, aprobat de către Primăria mun. Chișinău în 1996.

Prin tipărirea albumului, se propune creșterea eficienței practice a lucrării, și anume:

- administrația publică locală și anumite instituții guvernamentale obțin un instrument eficient pentru evidență, control și valorificarea spațiului istoric al capitalei;
- materialul propus poate servi ca bază de date completă pentru redactarea și aducerea la zi a Registrului municipal al monumentelor de însemnătate națională și municipală.

Tirajul albumului va fi distribuit după cum urmează: 50% - donate instituțiilor de profil și co-finanțatorilor, 50% - comercializate.

Proiect în derulare

Cheltuieli pentru realizarea activității: 10 000 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Programului Politici Culturale: 91 944 dolari SUA

PROGRAMUL MASS-MEDIA

Viziune:

O Moldova cu o piață informațională liberă nu numai ca valoare general-umană, ci și ca instrument indispensabil al progresului economic și social.

Context:

Problemele cele mai acute ale domeniului vizat sunt legate de necesitatea îmbunătățirii activității de informare a populației, de implementare a mecanismelor de funcționare a opiniei publice, de creare în Moldova a unui câmp informațional ajustat la standardele societăților cu tradiții democratice constituite istoric.

Pe parcursul anului 2009 Programul Mass-Media a contribuit la consolidarea presei regionale viabile bazată pe standarde și practici editoriale responsabile și profesioniste. Acest program complex a inclus într-un format coerent activități de instruire continuă, monitorizare sistemică, consultanță, modernizarea tehnologică, sprijin direct pentru producerea programelor de știri și emisiuni de interes comunitar și public. 11 posturi locale radio (inclusiv 2 posturi din Transnistria) și 13 posturi TV au constituit rețeaua regională care a fost sprijinită în activitățile de cooperare, schimb de experiență și schimb de programe audio/video pentru completarea și diversificarea grilei de emisie în beneficiul audienței rurale.

Presă locală a fost susținută deosebit de intens în cadrul celor două campanii electorale pentru Alegeri Parlamentare. Practic, pentru prima dată în istoria Republicii Moldova, toate televiziunile regionale – membre ale rețelei – au organizat dezbateri politice, în limbile română și rusă, cu participarea tuturor concurenților electorali și au oferit electoratului produse informaționale de calitate și relevante. Totodată, Programul Mass-Media a sprijinit inițiative ale societății civile îndreptate spre monitorizarea respectării prevederilor legale în funcționarea audiovizualului public și consiliului de observatori al IPNA, precum și a instituțiilor de reglementare în domeniul, ajustarea la standarde europene a întregului cadru legislativ al audiovizualului din Moldova, protejarea libertății de exprimare și monitorizarea respectării prevederilor legale referitoare la defăimare în presă, asigurarea transparenței și principiilor de pluralism și diversitate în mass-media în procesul de trecere la televiziune digitală. În acest sens Programul Mass-Media a stabilit parteneriate eficiente cu Asociația Presei Independente, Asociația Presei Electronice, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, instituțiile de mass-media. Majoritatea activităților au fost finanțate în cooperare cu Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, Programul de Rețea (NMF OSI, London), Press-Now (Olanda).

Director de Program: Victoria MIRON, Email: vmiron@soros.md

Asistent de Program: Cristina ANDONI, Email: candoni@soros.md

Abrevieri și acronime:

APEL	Asociația Presei Electronice din Moldova
API	Asociația Presei Independente
Asdi	Agenția Suedeză Internațională pentru Dezvoltare și Cooperare
CCA	Consiliul Coordonator al Audiovizualului
CE	Consiliul Europei
CEDO	Curtea Europeană pentru Drepturile Omului
CJI	Centrul pentru Jurnalism Independent
CNFR	Centrul Național pentru Frecvențe Radio
CO	Consiliul de Observatori
FSM	Fundația Soros Moldova
IPNA	Instituția Publică Națională a Audiovizualului
IPRA	Instituția Publică Regională a Audiovizualului
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
NMP	Network Media Program

SUBPROGRAMUL 1: SPRIJINIREA INSTITUȚIILOR MASS-MEDIA INDEPENDENTE LOCALE

Obiectivul general al subprogramului 1 constă în asigurarea funcționalității unei rețele cât mai extinse, constituită din posturi de radio și TV locale independente din țară, care, cooperând, să-și îmbunătățească, sub aspect cantitativ și calitativ, serviciul de programe de interes comunitar oferit publicului.

Consolidarea Mass-Mediei Electronice Locale Independente

Proiectul de consolidare a mass-mediei independente, lansat în parteneriat cu Agenția Suedeză Internațională pentru Dezvoltare și Cooperare (Asdi), co-finanțat de NMP, OSI-London și Press-Now (Olanda), a fost cel mai amplu proiect în domeniul mass-media în perioada raportată. Proiectul a constituit o componentă dintr-un program mai larg, menit să consolideze societatea civilă din Republica Moldova (1 mai 2006 – 30 septembrie).

În vederea atingerii obiectivelor de consolidare a rețelei radio și TV independente, proiectul a fost extins pentru perioada 1 iunie – 30 septembrie și a inclus activități precum:

- instruirea membrilor Rețelei în materie de producere a programelor de știri și emisiunilor radio/TV de interes comunitar, imagine video, editare, etc.
- monitorizarea activității membrilor rețelei
- oferirea consultanței cu deplasări la fața locului în materie de management radio/TV, producere știri și emisiuni de interes comunitar, imagine video, etc.
- asigurarea funcționalității rețelelor regionale radio și TV pentru asigurarea cooperării, schimbului de experiență și de programe audiovizuale între membrii rețelei.

Pe parcursul derulării proiectului, grație suportului financiar al Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, rețeaua TV a fost completată cu cel de-al 13-lea post - *Art TV* din Strășeni. Incluziunea postului în proiect și participarea acestuia în activitatea rețelei a permis lărgirea zonei de acoperire cu programe de interes comunitar (zona centru fiind cea mai slab acoperită de rețeaua TV) și diversificarea spectrului de teme și probleme abordate de audiovizualul local.

Rețeaua de posturi locale, care s-a constituit în cadrul acestui proiect, a inclus 11 posturi radio și 13 posturi TV, după cum urmează:

Rețeaua Radio: "Radio Sănătatea" (Edineț), "Radio Orhei" (Orhei), "Radio Sîngera" (Sîngera), "Vocea Basarabiei" (Nisporeni), "Radio Media" (Cimișlia), "Bas FM" (Basarabeasca), "Radio Albena" (Taraclia), "Univers FM" (Cahul), "Radio Jelannoe" (Rîbnița), "Radio Novaia Volna" (Bender), "Radio Prim" (Glodeni).

Rețeaua TV: "Canal X" (Briceni), "AVM" (Edineț), "Sor TV" (Soroca), "Impuls TV" (Șoldănești), "Studio-L" (Căușeni), "Albasat" (Nisporeni), "Media TV" (Cimișlia), "Bas TV" (Basarabeasca), "STV-41" (Taraclia), "Eni Ai" (Comrat), "TV Prim" (Glodeni), "Flor TV" (Florești), "Art TV" (Strășeni).

În conformitate cu strategia proiectului, posturile de radio și TV selectate pentru participare în concurs, pe parcursul anului 2009, au beneficiat de un program complex de instruire, consultanță sistematică, schimb de experiență și de programe audiovizuale, precum și sprijin direct (granturi). Sprijinul direct pentru producere știri și emisiuni radio/TV de interes comunitar acordat din mijloacele grantului acoperă 4 componente, și anume:

- dotare tehnică și tehnologică (asigurarea cu un set minim de echipament modern de producere și emisie, a conexiunii la Internet, menținerea serverului rețelei și domeniului pentru funcționarea site-ului rețelei)
- acoperirea parțială a cheltuielilor de producere de programe de știri și emisiuni de interes comunitar pentru schimb în rețea
- instruire la sediul beneficiarului (in-house training), moderate de un expert local, specialist în domeniu
- întruniri în cadrul rețelei posturilor radio și TV

Granturi:

9 stații de radio și 13 stații TV locale au beneficiat în 2009 de următoarele suplimentări la granturile acordate în cadrul acestui proiect :

Rețeaua Radio:

Beneficiar: "Radio Prim" din Glodeni, Megan TV SA
Director de proiect: Arcadie MAICAN, director
3 120 dolari SUA

Beneficiar: "Radio Sănătatea" din Edineț, Centrul de promovare a Sănătății și Educației pentru Sănătate
Director de proiect: Vasile SOFRONIE, director
2 520 dolari SUA

Beneficiar: "Radio Univers FM" din Cahul, Timpuri Noi SRL
Director de proiect: Mihai MIRON, director
2 520 dolari SUA

Beneficiar: "Radio Sîngera" din Sîngera, Asociația Obștească de Informare din or. Sîngera
Director de proiect: Victor MOCANU, director
3 120 dolari SUA

Beneficiar: "Radio Orhei" din Orhei, Media Sfera SRL
Director de proiect: Tatiana DJAMANOV, director
2 520 dolari SUA

Beneficiar: "Radio Media" din Cimișlia, Pro Media SRL
Director de proiect: Andrei BARGAN, director
3 120 dolari SUA

Beneficiar: Radio "Vocea Basarabiei" din Nisporeni, Emico SRL
Director de proiect: Veceaslav ȚIBULEAC, director
2 520 dolari SUA

Beneficiar: "Radio Albena" din Taraclia, Urania FM SRL
Director de proiect: Vasilii CASSA, director
2 517 dolari SUA

Beneficiar: "Bas FM" din Basarabeasca, LV-Topal SRL
Director de proiect: Vladimir TOPAL
3 117 dolari SUA

Rețeaua TV:

Beneficiar: Studioul "Bas TV" din Basarabeasca, LV-Topal SRL
Director de proiect: Vladimir TOPAL
3 720 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "STV-41" din Taraclia, Urania FM SRL
Director de proiect: Vasilii CASSA, director
7 704 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "TV Prim" din Glodeni, Megan TV SA
Director de proiect: Arcadie MAICAN, director
4 320 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Art TV" din Strășeni, Art Club SRL
Director de proiect: Dumitru TRIBOI, director
4 320 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Media TV" din Cimișlia, Pro Media SRL
Director de proiect: Andrei BARGAN, director
4 320 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Albasat" din Nisporeni, Albasat SRL
Director de proiect: Efim BARDAN, director
3 720 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Studio-L" din Căușeni, Studio-L SRL
Director de proiect: Ghenadie LUPĂCESCU, director
3 720 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Impuls TV" din Șoldănești, Dalan SRL
Director de proiect: Victor SOFRONI, director
4 320 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Sor TV" din Soroca, Mar-Sor SRL
Director de proiect: Emilia BOBEICA, director
3 718 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Canal-X" din Briceni, Canal X SRL
Director de proiect: Piotr CONDRAȚCHI, director
4 320 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "AVM" din Edineț, AVM SRL
Director de proiect: Victor CIUMAC, director
3 720 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Eni Ai" din Comrat, Eni Ai SRL
Director de proiect: Vladimir LAZAREV, director
3 720 dolari SUA

Beneficiar: Studioul "Flor TV" din Florești, Flor TV SRL
Director de proiect: Valeriu POSTOLACHI, director
4 320 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea proiectului: 81 016 dolari SUA

Deplasarea radiodifuzorilor locali din Moldova pentru documentare, schimb de experiență și stabilire parteneriat cu posturile de radio/TV din Ucraina (Cernăuți, Kiev, Lvov) și vizitarea celei de-a XV-a Expoziție Internațională în domeniul radiodifuziunii, 14-22 mai, Kiev

Director de proiect: Simion LAZAREV, director "Eni Ai", Comrat

Rezumat: Vizita unui grup de manageri de la posturile locale radio/TV din Moldova pentru documentare/stabilire parteneriat cu posturile de radio/TV din Ucraina, inclusiv Cernăuți, Kiev și Lvov organizată în cooperare cu Asociația Radiodifuzorilor Naționali, Ucraina.

Au fost întreprinse vizite de schimb de experiență la sediile Asociației Radiodifuzorilor Naționali, Asociația Presei Electronice, posturilor TV "Cernăuți", "Bucovina", "TV Lvov", etc. Deplasarea în Ucraina a favorizat stabilirea unor relații de parteneriat și colaborare cu posturile TV din țara vecină, precum și schimb de experiență privitor la managementul unui post regional, activități de atragere a publicității, funcționarea

unui departament de știri etc., precum și practici ai consiliilor naționale ale audiovizualului în raport cu instituțiile audiovizualului.

Directorii posturilor au avut de asemenea posibilitatea să viziteze cea de a XV Expoziție Internațională în domeniul Radiodifuziunii (14-22 mai), care și reprezintă forul anual principal al profesioniștilor din domeniul industriei de radiodifuziune din Ucraina.

Participanți: 16 manageri ai posturilor locale radio/TV din Republica Moldova
Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 8 721 dolari SUA

Consolidarea rețelelor de posturi radio și TV independente

Granturi

Proiectul este realizat ca parte componentă a proiectului "Consolidarea Rețelei Radiodifuzorilor Regionali în producerea de emisiuni cu caracter comunitar și public" (componenta Programului „Asigurarea Bunei Guvernări în Moldova prin Sporirea Participării Publice) implementat cu sprijinul FSM și Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Asdi), în perioada decembrie 2009 – ianuarie 2012.

Proiectul presupune sprijinirea stațiilor TV inclusiv prin modernizarea tehnologică, necesară pentru producerea de emisiuni de interes comunitar/public de o complexitate sporită (emisiuni interactive, dezbateri televizate etc.)

Stațiile TV regionale au beneficiat de asistență pentru modernizarea tehnologică: echipament pentru producere și conexiune Internet prin fibră optică în vederea asigurării condițiilor optime pentru schimbul de programe TV între stațiile-membre ale Rețelei.

Cele 11 posturi TV locale au beneficiat de următoarele suplimentări la granturi:

Beneficiar: Studioul „Bas TV” din Basarabeasca, LV-Topal SRL
Director de proiect: Vladimir TOPAL
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „NTS” din Taraclia, Urania FM SRL
Director de proiect: Vasili CASSA, director
17 076 dolari SUA (inclusiv 5 000 dolari SUA din bugetul anului 2008)

Beneficiar: Studioul „TV Prim” din Glodeni, Megan TV SA
Director de proiect: Arcadie MAICAN, director
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Art TV” din Strășeni, Art Club SRL
Director de proiect: Dumitru TRIBOI, director
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Albasat” din Nisporeni, Albasat SRL
Director de proiect: Efim BARDAN, director
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Studio-L” din Căușeni, Studio-L SRL
Director de proiect: Ghenadie LUPĂCESCU, director
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Impuls TV” din Șoldănești, Dalan SRL
Director de proiect: Victor SOFRONI, director
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Canal-X” din Briceni, Canal X SRL
Director de proiect: Piotr CONDRAȚCHI, director
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „AVM” din Edineț, AVM SRL
Director de proiect: Victor CIUMAC, director
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Flor TV” din Florești, Flor TV SRL
Director de proiect: Valeriu POSTOLACHI, director
7 186 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „TVD” din Dondușeni, SERVTV SRL
Director de proiect: Victor CIUMAC, director
13 057 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea proiectului: 89 810 dolari SUA

Consolidarea Mass-Mediei Regionale Pentru o Bună Guvernare și Alegeri Libere și Corecte în Republica Moldova

Granturi

Au fost oferite granturi pentru 13 posturi locale de televiziune pentru acoperirea cheltuielilor de producere a 18 emisiuni de dezbateri electorale și programe de dezbateri post-electorale (posturile urmează să producă, să emită și să ofere în rețea cel puțin 3 dezbateri post-electorale) și pentru modernizare tehnologică. Studiourile „AVM” (Edineț), „Canal-X” (Briceni), „Albasat” (Nisporeni), „Impuls TV” (Șoldănești), „Bas TV” (Basarabeasca), „NTS” (Taraclia), „Art TV” (Strășeni), „TV Prim” (Glodeni), „Flor TV” (Florești), „Studio-„L” (Căușeni) au fost sprijinite în procurarea camerelor de luat vederi pentru filmarea dezbaterilor în studiu.

Proiectul este realizat de Fundația Soros Moldova, cu sprijinul financiar al NMF OSI-London.

Beneficiar: Bas TV din Basarabeasca, LV-Topal SRL
Director de proiect: Vladimir TOPAL
7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „NTS” din Taraclia, Urania FM SRL
Director de proiect: Vasilii CASSA, director
7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „TV Prim” din Glodeni, Megan TV SA
Director de proiect: Arcadie MAICAN, director
7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Art TV” din Strășeni, Art Club SRL
Director de proiect: Dumitru TRIBOI, director
7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Media TV” din Cimișlia, Pro Media”SRL
Director de proiect: Andrei BARGAN, director
2 043 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Albasat” din Nisporeni, Albasat SRL
Director de proiect: Efim BARDAN, director
Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Studio-L” din Căușeni, Studio-L SRL
Director de proiect: Ghenadie LUPĂCESCU, director
7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Impuls TV” din Șoldănești, Dalan SRL
Director de proiect: Victor SOFRONI, director
7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Sor TV” din Soroca, Mar-Sor SRL
Director de proiect: Emilia BOBEICA, director
2 043 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Canal-X” din Briceni, Canal X SRL
Director de proiect: Piotr CONDRAȚCHI, director
7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „AVM” din Edineț, AVM SRL
Director de proiect: Victor CIUMAC, director
7 220 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Eni Ai” din Comrat, Eni Ai SRL
Director de proiect: Vladimir LAZAREV, director
2 043 dolari SUA

Beneficiar: Studioul „Flor TV” din Florești, Flor TV SRL
Director de proiect: Valeriu POSTOLACHI, director
7 220 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea proiectului: 78 329 dolari SUA

Programe operaționale

Sesiune de instruire cu tematica „Emisiunea Tematică la Postul Local Radio/TV” 18-26 ianuarie, Bulgaria

Trainingul a fost condus de experții Nikolay CHAVDAROV, Konstantin KISSIMOV, Georgi KOURTEV, Ognian ZLATEV (Bulgaria), asistați de experți din Moldova: Ion BUNDUCHI, Marcel CHISTRUGA și Sergiu TUDOS.

Programul s-a axat pe tematici actuale în perioada pre-electorală din Republica Moldova precum: reflectarea în presă a campaniei electorale, organizarea dezbaterilor electorale, publicitatea politică, tehnici de interviu, editare video și elaborarea unui reportaj TV. Analiza dezbaterilor politice pre-electorale a candidaților parlamentari din Bulgaria, studiile referitoare la editarea, selectarea și difuzarea știrilor în această perioadă, analiza experienței posturilor precum *BBC*, *Nova TV* și altele, au ajutat reprezentanții posturilor locale TV din Moldova să se pregătească mai bine pentru o campanie media electorală eficientă și să-și consolideze capacitatea instituțională.

Fiecare modul teoretic era urmat de exemple și exerciții practice. Pentru o eficiență sporită, participanții la training au fost divizați în următoarele grupuri: participanți la dezbateri și realizatori emisiuni, producători, jurnaliști/moderatori, cameramani, editori sunet, reprezentanți politici și spectatori. Punctul culminant al programului a fost prezentarea spoturilor finisate realizate pe parcursul zilelor de instruire și a emisiunii de dezbateri politice la realizarea căreia au contribuit toți participanții la training.

Participanți: 44 reprezentanți ai posturilor TV regionale din Republica Moldova
Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 28 093 dolari SUA

Training cu tema "Televiziunea Locală în Campania Electorală: Lecții Învățate și Lecții de Învățat" 3-8 august, Bulgaria

Trainingul de șase zile a fost condus de experți străini: Denitsa SACHEVA, Georgi KOURTEV, Kaloyan STOEV și experți din Moldova: Marcel CHISTRUGA, Ion BUNDUCHI, Sergiu TUDOS. În cadrul trainingului a fost organizată vizionarea colectivă și analiza/evaluarea emisiunilor de dezbateri electorale produse de stațiile de televiziune locale: „Impuls TV” (Șoldănești), „Sor TV” (Sorooca), „Bas TV” (Basarabeasca), „STV-41” (Taraclia), „Studio-L” (Căușeni), „Flor TV” (Florești), „Media TV” (Cimișlia), „AVM” (Edineț), „Eni Ai” (Comrat), „TV-Prim” (Glodeni) și „Albasat” (Nisporeni). A fost întreprinsă o discuție colectivă a calității dezbaterilor (inclusiv, prestația prezentatorului) și au fost formulate sugestii și recomandări practice pentru stațiile participante care în principal se referă la: familiarizarea în detaliu cu prevederile legislației electorale a tuturor părților implicate în reflectarea campaniilor electorale; ajustarea adecvată a condițiilor din studioul în care sunt organizate dezbateri electorale; „dramaturgia” dezbaterilor electorale ca modalitate de atragere a telespectatorului. În cadrul instruirii au fost abordate probleme referitoare la cadrul juridic de reglementare a activității posturilor TV din Moldova și Bulgaria în campania electorală, activitatea economico-financiară în campania electorală, PR, aspecte tehnice, de planificare a campaniei electorale, susținute de exemple concrete.

Participanți: 31 reprezentanți ai posturilor TV regionale din Republica Moldova
Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 21 970 dolari SUA

Sesiuni de instruire (in-house training) cu subiectele: Producerea Știrilor și Programelor Radio/TV, Automatizarea Grilei de Emisie, Știrea Radio/TV și Procesul Editorial

Membrii rețelelor radio/TV, în perioada 1 ianuarie – 30 septembrie au beneficiat de 50 sesiuni de instruire în teritoriu (in-house training) desfășurate la 11 posturi de radio și 12 posturi TV, inclusiv 2 posturi radio din Transnistria, precum urmează:

Radio: "Radio Albena", Taraclia (26 octombrie); Radio "Univers FM", Cahul (16-20 martie, 20-26 iulie); "Radio Orhei", Orhei (21-30 aprilie, 19-22 septembrie); Radio "Bas FM", Basarabeasca (17-19 martie, 29-30 aprilie, 05-07 septembrie, 17 septembrie, 22-24 septembrie); "Radio Sîngera", Sîngera (21-25 martie, 22-27 septembrie), "Radio Sănătatea", Edineț (25-31 mai, 11-14 octombrie); "Radio Vocea Basarabiei", (09-15 februarie, 17-19 martie, 20-26 octombrie și 26-29 octombrie); "Radio Media", Cimișlia (02-04 septembrie); "Radio Jelannoe", Rîbnița (20-22 februarie, 27 februarie-02 martie); "Radio Novaia Volna", Bender (04-13 mai, 28-30 septembrie), "Radio Prim", Glodeni (15-22, 07-12 iunie, 01-08 septembrie).

TV: "Canal X", Briceni (17-18 martie, 18-20 august); "AVM", Edineț (10-25, 23-25 martie, 31 martie-03 aprilie); "Impuls TV", Șoldănești (03-07 octombrie); "Flor TV", Florești (19-21 septembrie), "Albasat", Nisporeni (09-15 martie, 13-19 aprilie, 14-20, 24-26 septembrie); "TV Prim", Glodeni (06-13 aprilie, 13-19 iulie, 15-22, 17-21 august); "Media TV", Cimișlia (5-17 septembrie); "Bas TV", Basarabeasca (19-22 februarie);

9. "Studio-L", Căușeni (04-05 mai, 18 august, 02-04 septembrie); "Eni Ai", Comrat (12-13 iulie, 07-09 septembrie); "STV-41", Taraclia (21-24 septembrie); "Art TV", Strășeni (14-16 octombrie).

Sesiunile de instruire în teritoriu au fost conduse de formatori locali, profesioniști de înaltă calificare, care au fost selectați în bază de concurs public, și anume: Ion BUNDUCHI, producere știri, emisiuni radio/TV, management radio/TV, Sergiu TUDOS, producere știri, emisiuni radio/TV, management radio/TV, Valentina URȘU, producere știri, emisiuni radio/TV, management radio/TV, Vasile STATE, producere știri, emisiuni radio, management radio, Petru BOGATU, producere știri, emisiuni radio/TV, management radio/TV, Marcel CHISTRUGA, imagine video, Ludmila BARBĂ, producere știri, emisiuni TV, management TV.

Întruniri de Rețea

Au fost organizate sistematic întruniri de rețea atât la Chișinău (8), cât și în teritoriu (10) cu participarea posturilor radio și TV participante în proiect pentru schimb de experiență, profesionalizarea echipelor de creație, tehnice și de management, a staff-ului administrativ. Pe agenda întrunirilor a figurat, anunțarea și discutarea rezultatelor monitorizării și evaluării activității posturilor, audierea/vizionarea programelor de știri și emisiuni tematice propuse pentru schimb de rețea, elaborarea în comun a soluțiilor optime pentru funcționarea rețelelor. Pentru eficientizarea lucrului, întrunirile au fost organizate și în format zonal: Grupul Centru (4 stații), Grupul Nord (5 stații) și Grupul Sud (4 stații).

Rețeaua Radio

Locul	Perioada
Fundația Soros-Moldova	13-14 martie
„Univers FM”, Cahul	28-29 aprilie
Fundația Soros-Moldova	26 iunie
„Radio Sănătatea”, Edineț	26-27 august
„Radio Orhei”, Orhei	29-30 septembrie

Rețeaua TV

Locul	Perioada
Fundația Soros-Moldova	09 februarie
„Albasat”, Nisporeni	05 martie
Fundația Soros-Moldova	06 martie
Fundația Soros-Moldova	11 martie
Fundația Soros-Moldova	29-30 martie
„Eni Ai”, Comrat	05-06 iunie
Fundația Soros-Moldova	12 iunie
Fundația Soros-Moldova	07 iulie
„Flor TV”, Florești	18 iulie
„Eni Ai”, Comrat	28 iulie
„Art TV”, Strășeni	11 septembrie
„Impuls TV”, Șoldănești	18 septembrie
„STV-41”, Taraclia	25-26 septembrie

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 1 886 dolari SUA

Activitatea Echipei de Consultanți și Coordonatori ai Rețelelor

Au avut loc deplasări lunare ale experților din Chișinău la posturile locale pentru monitorizare și consultanță în materie de management radio și TV, producerea știrilor radio și TV, producere de emisiuni radio și TV de interes comunitar de la concept până la difuzare.

Coordonatorii au organizat activitatea rețelelor de radio și TV locale, au monitorizat schimbul reciproc de programe în rețele, au efectuat vizite de monitorizare în teritoriu, au acordat asistență și consultanță tehnică.

Lista echipei de experți-consultanți:

Ion BUNDUCHI, expert/coordonator rețea radio și TV
Sergiu TUDOS, expert/coordonator tehnic de rețea radio și TV
Tatiana BUNDUCHI, coordonator schimb în rețea și monitorizarea schimbului de programe TV
Marcel CHISTRUNGA, expert/consultant în imagine video
Mariana TACU, expert monitorizarea schimbului de programe TV
Virgiliu MĂRGINEANU, expert/consultant
Octavian COSTAȘ, expert/consultant

Cheltuieli pentru realizarea activității: 30 154 dolari SUA

Menținerea Paginii Web a Rețelei și Asigurarea Schimbului de Programe în Rețea

În cadrul rețelei de stații de radio și TV a fost elaborat mecanismul de schimb reciproc de programe și știri pentru facilitarea cooperării dintre stațiile membre ale rețelei <http://bt.community-media.md>, precum și menținerea paginii web a proiectului www.community-media.md.

Stațiile au furnizat și au primit subiecte informaționale și emisiuni în cadrul rețelei mai mult decât în perioadele precedente. Astfel, dacă în 2007 cele 11 posturi TV au oferit în rețea 181 de știri și 37 emisiuni de interes comunitar, au preluat 296 știri și 22 emisiuni, în 2009 cele 13 posturi de TV au oferit în rețea 370 de știri, 113 emisiuni de interes comunitar, au preluat 1050 știri și 270 emisiuni de interes comunitar. În 2009 posturile radio locale au oferit în rețea 314 știri și 179 emisiuni de interes comunitar și au preluat 760 știri și 426 emisiuni din rețea.

Cheltuieli pentru realizarea activității: 7 448 dolari SUA

Inventarierea Echipamentelor Date în Folosință Posturilor TV și Radio Locale

Expertul local Sergiu TUDOS s-a deplasat la posturile TV și radio locale participante în proiect cu scopul inventarierii echipamentelor procurate de către Fundația Soros-Moldova și date în folosința instituțiilor mass-media. Activitățile au inclus verificarea situației la fața locului sub aspectul menționat mai sus; completarea fișelor de evidență pentru echipamentele date în folosință; predarea către Programul Mass-Media a fișelor de evidență etc.

Cheltuieli pentru realizarea activității: 968 dolari SUA

Îmbunătățirea Activității Posturilor Locale de Televiziune în Campania Electorală pentru Alegerile Parlamentare 2009

Scopul proiectului este consolidarea mass-media din Moldova prin sprijinirea instituțiilor audiovizuale locale în asigurarea informării corecte și echidistante a electoratului, reflectării nepărtinitoare a campaniei electorale și informării electoratului cu scopul exercitării opțiunii de vot conștiente.

Componentele proiectului:

Întrunire organizată de Fundația Soros-Moldova în parteneriat cu Asociația Radiodifuzorilor Locali „Media Regional” cu titlul „Concurenți Electoralii. Televiziuni Locale: Oportunități de Cooperare în Electorala – 2009”, 16 februarie, Chișinău

Moderator: Ion BUNDUCHI

Întrunirea a fost organizată de Programul Mass-Media al Fundației Soros-Moldova, în parteneriat cu Asociația Radiodifuzorilor locali „Media Regional” în cadrul proiectului „Consolidarea bunei guvernări prin sprijinirea dezvoltării presei independente”, realizat de FSM cu susținerea financiară a Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională.

Scopul întrunirii a fost facilitarea unui dialog între televiziunile locale din Moldova și concurenții electorali pentru alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009 în vederea asigurării unei informări ample și adecvate a alegătorilor. Scopul a fost determinat de importanța votului conștient al cetățenilor pentru edificarea unei societăți pe principii democratice.

Subiectele abordate au vizat organizarea dezbaterilor electorale la televiziunile locale, tematicile preconizate pentru dezbateri, modalitățile de comunicare între radiodifuzori și concurenți pe durata Electoralei-2009. Dezbaterile electorale organizate la aproape toate televiziunile locale din țară reprezintă o premieră în istoria scrutinelor din Republica Moldova.

Cu asistența experților din Chișinău, posturile au pus la dispoziția concurenților electorali un Media-kit format din: grila de emisie a postului dat, harți de acoperire cu semnal TV, oferta comercială pe perioada electorală, scenariul dezbaterilor electorale și a.

La întrunire au participat 49 persoane: directorii posturilor de televiziuni locale, reprezentanți ai tuturor partidelor și formațiunilor politice participante în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009, reprezentanți ai Comisiei Electorale Centrale, Consiliului Coordonator al Audiovizualului, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale preocupate de procesul electoral (Fundația Eurasia, API, APEL, etc.), reprezentanți ai mass-mediei locale.

Dezbateri electorale la televiziunile locale

Proiectul a fost desfășurat cu sprijinul Fundației Soros-Moldova în cadrul proiectului “Consolidarea Societății Civile în Moldova (2006-2009)” finanțat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, Fundația Soros-Moldova, NMP, OSI-London și Press-Now (Olanda).

În premieră pentru istoria scrutinelor din Republica Moldova, 12 posturi locale de televiziune au organizat dezbateri cu participarea concurenților electorali pentru alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009. De asemenea, au fost organizate dezbateri televizate la Chișinău în perioada 29-30 martie și puse pe post la cele 12 posturi TV.

În perioada 14-30 martie au fost efectuate vizite ale experților consultanți la cele 12 posturi TV în cadrul dezbaterilor pre-electorale.

După o perioadă intensă de instruire și pregătiri (2 training-uri, 4 ședințe operative ale rețelei TV, consultări individuale și comunicare sistematică cu experții din Chișinău), constituirea Centrului de Coordonare și Asistență specializată pentru activitățile din campania electorală la Chișinău, posturile TV și-au definitivat programele și strategiile editoriale privind reflectarea competiției dintre candidați, au elaborat reglementări interne, inclusiv grila de emisie și structura pentru fiecare emisiune, spectrul de teme și întrebări pentru a fi puse în discuție; au distribuit în timp util invitațiile la dezbateri, au oferit șanse egale și suficiente tuturor actorilor electorali de a-și expune public ofertele.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 19 992 dolari SUA

Crearea de emisiuni postelectorale pentru a fi puse pe post simultan la 13 TV regionale

Director proiect: Ion BUNDUCHI, coordonatorul rețelei TV

Proiectul a fost aprobat pentru finanțare de către NMP OSI London vizând consolidarea activității mass-media regională din Moldova în cadrul Alegerilor Parlamentare Anticipate din 29 iulie 2009.

Proiectului “Consolidarea Societății Civile în Moldova (2006-2009)” desfășurat în cadrul unui parteneriat dintre Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională și Fundația Soros-Moldova, co-finanțat de NMP, OSI-London și Press-Now (Olanda) a creat contextul și condițiile favorabile pentru constituirea unei rețele de posturi radio și TV. La etapa preelectorală, posturile regionale de televiziune, membri ai rețelei, au desfășurat dezbateri electorale cu invitarea tuturor concurenților electorali și au făcut schimb cu aceste programe în rețea.

Suplimentar la dezbaterile electorale organizate în teritoriu, în cadrul unui studiou de înregistrare din cadrul Uniunii Cineaștilor în preajma alegerilor anticipate a fost realizat un ciclu de emisiuni cu genericul „Oferte electorale: soluții anticriză pentru Republica Moldova” destinat pentru a fi difuzat la televiziunile membre ale rețelei TV. Ciclul a cuprins 20 emisiuni – 10 în limba de stat și 10 în limba rusă, cu durata de 30 de minute fiecare, difuzate, câte 2 pe zi, la 13 televiziuni locale. La fiecare emisiune a fost invitat, în ordinea înregistrării la Comisia Electorală Centrală, câte 1 reprezentant din partea fiecărui din cei 10 concurenți electorali, care au răspuns la întrebările moderatorului.

Pe 24 și 25 iulie la studioul de la Chișinău au fost înregistrate și difuzate prin rețeaua TV două dezbateri finale (în limbile română și rusă) cu participarea concurenților electorali cu tema „Obținerea consensului politic și coalizarea societății: soluții ale concurenților electorali”.

În perioada postelectorală a fost înregistrat un ciclu de emisiuni, cu invitarea experților, analiștilor politici și deputaților în noul Parlament.

În perioada 10 septembrie – 13 decembrie au fost filmate, montate și puse la dispoziția rețelei de posturi regionale 18 emisiuni TV, fiecare fiind înregistrată în limbile română și rusă, cu participarea invitaților în studio: Corina FUSU, deputat, Președintă a Comisiei Cultură, Educație, Cercetare, Tineret, Sport și Mass-Media, Parlamentul Republicii Moldova; Vlad FILAT, Prim-ministru RM; Vitalie NAGACEVSCHI, deputat, Președinte Comisie Specială; Ion PLEȘCA, deputat; Constantin CHEIANU, scriitor; Iurie CIOCAN, secretar CEC; Victor MUNTEANU, director Program Drept al FSM; Corneliu GURIN, expert ADEPT; Viorel FURDUI, expert IDIS „Viitorul”; Eugen ȘTIRBU, președinte CEC; Cristina COJOCARU, expert ADEPT; Iana SPINEI, expert Transparency International Moldova; Ion MANOLE, „PromoLex” Moldova; Natalia BELIȚER, expert din Ucraina.

În dezbateri televizate organizate în această perioadă au participat: Vladimir ȚURCAN, deputat PCRM și Alexandru TĂNASE, deputat PLDM, ministru al justiției; Arcadie BARBĂROȘIE, IPP și Anatol PETRENCU, MAI Corina FUSU, deputat PL, și Ina ȘUPAC, deputat PCRM.

De asemenea au fost produse 7 emisiuni cu genericul „Un Vot Pentru Cultură” în sprijinul activităților de pledoarie pentru modernizarea legislației în domeniul culturii în Republica Moldova.

Intenția programului a fost de a implica treptat posturile regionale TV în gestionarea activității studioului din Chișinău, atât sub aspectul organizării lucrului, cât și a participării celei mai directe la realizarea, transmiterea în rețea și difuzarea emisiunilor filmate în capitală.

Echipa de studio a activat în următoarea componentă: Mircea CHISTRUGA (regizor), Vlad DRUC (operator imagine), Nicolae POGOJA (operator imagine), Vlad DRUC (operator imagine), Sergiu TUDOS (expert tehnic), Ion BUNDUCHI (redactor și moderator emisiuni), Tatiana BUNDUCHI (moderator emisiuni).

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 21 670 dolari SUA

Evaluare finală a proiectului ”Consolidarea Mass-Mediei Electronice Locale Independente”

Rezumat: Evaluarea finală a proiectului ”Consolidarea Mass-Mediei Electronice Locale Independente” pentru perioada Mai 2006-Mai 2009 a fost efectuată de către ÎI ”Caraseni” (raport din 15.06.2009) Proiectul a presupus elaborarea metodologiei de evaluare, examinarea documentelor și materialelor proiectului, efectuarea interviurilor/chestionării și vizitelor în teren la stațiile radio și TV regionale, evaluarea climatului organizațional și performanței echipei de implementare a proiectului și prelucrarea informației în formatul unui raport final de evaluare a proiectului, însoțit de concluziile și recomandările de rigoare.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 3 616 dolari SUA

Seminar ”Televiziunea Digitală: Promisiuni și Probleme”, 19 decembrie FSM Chișinău

Coordonator: Iuliu GHEORGHICIUC

Moderator: Ion BUNDUCHI, director APEL

Conform termenului aprobat de către Conferința Regională Radiocomunicații din Geneva, în R. Moldova difuziunea în regim analogic urmează a fi sistată, iar trecerea la televiziunea digitală - încheiată până la 17 iunie 2015. Se prevede completarea Codului Audiovizualului cu un capitol nou, IX, „Implementarea televiziunii digitale”.

Scopul seminarului a fost de a informa reprezentanții posturilor TV regionale, astfel ca aceștia să fie inițiați în diferite aspecte tehnice și organizatorice legate de trecerea la televiziunea digitală. La etapa de pregătire și desfășurare a seminarului experții Veaceslav PASCAL - director tehnic ”Radiocomunicații”

S.A. și Evghenii ȘESTACOV - director-adjunct CNFR au elaborat conceptul seminarului pentru reprezentanții posturilor TV regionale, la care aceștia urmau să fie inițiați în diferite aspecte tehnice și organizatorice legate de trecerea la televiziunea digitală; au generalizat solicitările formulate de către reprezentanții posturilor TV pentru alcătuirea agendei seminarului; au elaborat setul de materiale pentru desfășurarea seminarului; au prezentat rapoarte în cadrul seminarului și au oferit audienței informație relevantă. Discuțiilor din cadrul seminarului au fost generalizate pentru sugestii referitor la continuarea proiectului.

Participanți: 22 reprezentanți ai 13 posturi TV locale
Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 6 250 dolari SUA

Total cheltuieli Subprogramul 1: 339 923 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 2: CONSOLIDAREA SERVICIULUI PUBLIC AL AUDIOVIZUALULUI

Granturi

Dezvoltarea Audiovizualului în Republica Moldova prin Îmbunătățirea Cadrului Juridic Național de Reglementare a Domeniului

Beneficiar: Asociația Presei Electronice
Director de proiect: Alexandru DOROGAN, președinte

Scopul proiectului realizat de APEL în perioada decembrie 2009 – septembrie 2010 este de a impulsiona procesul de edificare a unui serviciu realmente public de radio și TV prin îmbunătățirea legislației în domeniu și prin monitorizarea aplicării ei; fortificarea capacității societății civile de a contribui la democratizarea societății moldovenești.

Obiectivele proiectului:

- generalizarea experienței de aplicare în practică a Codului audiovizualului; evaluarea situației reale în domeniu; familiarizarea cu modele europene funcționale de reglementare și dezvoltare a domeniului audiovizualului, care ar permite identificarea exactă a cauzelor ce împiedică procesului de dezvoltare a domeniului audiovizualului național pe principii democratice și conturarea filosofiei de modificare a legislației audiovizuale în vigoare;
- elaborarea propunerilor de modificare a legislației audiovizuale;
- dezbaterea publică a propunerilor de modificare a legislației audiovizuale;
- desfășurarea a două conferințe naționale care să analizeze modul de implementare a legislației în vigoare;
- transformarea modificărilor în inițiativă legislativă;
- sporirea transparenței proceselor ce țin de dezvoltarea domeniului audiovizualului în Republica Moldova.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 91 166 dolari SUA (inclusiv 29 808 dolari SUA din bugetul anului 2008)

Programe operaționale

Seminar „Implementarea televiziunii digitale în R. Moldova”, 18-19 noiembrie 2008, Hotel „Leo Grand (Convention Center)”, Chișinău

Cheltuieli pentru realizarea proiectului (cheltuieli de traducere): 78 dolari SUA

Total cheltuieli Subprogramul 2: 61 436 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 3: CADRULUI LEGAL ȘI DEZVOLTAREA INSTITUȚIONALĂ

Granturi

Libertatea de Exprimare și Defăimarea: Prevederi Legale și Practici Reale

Beneficiar: Asociația Presei Independente

Director de proiect: Petru MACOVEI, director executiv API

Proiectul de grant realizat de către Asociația Presei Independente și implementat în perioada iunie 2009 - aprilie 2010 are ca scop să contribuie la democratizarea societății prin îmbunătățirea cadrului legal, a practicilor de aplicare și respectare a legislației despre libertatea de exprimare și defăimare.

Obiectivele proiectului:

- a spori capacitatea mass-mediei de rezistență în fața aplicării arbitrare a legislației vizând libertatea de exprimare și defăimarea
- a spori capacitatea organelor justiției de a instrumenta cauzele vizând libertatea de exprimare și defăimare în conformitate cu jurisprudența CEDO
- a spori capacitatea mass-mediei de informare adecvată a auditoriului prin cunoașterea și respectarea cadrului juridic vizând libertatea de exprimare și defăimarea
- a îmbogăți și a diversifica experiența societății civile în materie de monitorizare a cazurilor de obstrucționare a mass-mediei; de expertizare a cadrului juridic respectiv și de formulare a propunerilor de modificare a lui; de construire a relațiilor de cooperare între doua institute sociale în vederea atingerii unor obiective comune
- a încetățeni practica de cooperare între reprezentanții societății civile și organelor de drept în vederea atingerii scopurilor comune

Direcții de activitate:

- colectarea și sistematizarea informației privitor la cazurile în care împotriva instituțiilor de mass-media și a jurnaliștilor a fost aplicată legislația vizând libertatea de exprimare și defăimarea
- efectuarea, în baza materialelor colectate a unui studiu care să releve măsura în care instrumentarea cazurilor de defăimare corespunde prevederilor legislației naționale și europene
- organizarea și desfășurarea a două întruniri cu elemente de instruire la tema anunțată a câte două zile la Bălți (pentru zona de Nord) și la Comrat (pentru zona de Sud) cu participarea experților europeni și naționali, a reprezentanților instituțiilor de profil (justiție, mass-media) locale și centrale, a reprezentanților societății civile
- sensibilizarea opiniei publice asupra aplicării inadecvate a legislației despre libertatea de exprimare și despre defăimare și importanței monitorizării aplicării legislației ca formă de control public.

În perioada raportată, API a stabilit parteneriat cu Centrul Independent de Jurnalism și a fost constituit grupul de experți format din: Janeta HANGANU, avocat Biroul Asociat de Avocați "Hanganu, Tănase & Partenerii"; Doina COSTIN, jurist-coordonator, CJI; Iulian BALAN, avocat Biroul Asociat de Avocați "Hanganu, Tănase & Partenerii"; Ion BUNDUCHI, director executiv APEL; Petru MACOVEI, director executiv API).

Grupul de experți a convenit asupra structurii și conținutului studiului "Libertatea de exprimare și defăimarea: prevederi legale și practici reale", și au demarat procedura de selectare a informației: solicitarea informației referitor la dosare la 54 instanțe de judecată, selectarea cazurilor examinate de CEDO, studierea legislației naționale și europene, vizite la arhivele și cancelariile judecătorești, interviuarea a 56 de instituții media naționale, etc.

Din cauza volumului mare de lucru, API a modificat agenda inițială și a reprogramat editarea propriu-zisă a studiului în volum de 300 exemplare, efectuarea întâlnirilor regionale la Bălți și Comrat cu participarea juriștilor și jurnaliștilor naționali și experților externi și diseminarea informației referitoare la conținutul studiului pentru primul trimestru al anului 2010.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 40 571 dolari SUA

**Monitorizarea Implementării Prevederilor Codului Audiovizualului al Republica Moldova
(proiect extins pentru perioada 1 iulie – 31 august 2009)**

Beneficiar: Asociația Presei Electronice din Moldova
Director de proiect: Alexandru DOROGAN, președinte

Rezumat: În perioada 1 aprilie 2008 – 31 mai 2009 APEL a implementat proiectul „Monitorizarea implementării prevederilor Codului audiovizualului al R. Moldova” finanțat de Fundația Soros-Moldova. Obiectivele principale ale proiectului au fost:

- monitorizarea corespunderii cu legislația națională și Recomandările CE a activității CCA, CO al IPNA și organelor de administrare a IPNA, CO al IPRA și organelor de administrare a IPRA
- analiza comportamentului CCA, CO al IPNA și IPNA în perioada campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 5 aprilie 2009
- analiza comportamentului CCA, CO al IPRA și IPRA în perioada campaniei electorale pentru alegerile în Adunarea Populară a UTA „Gagauz-Yeri” și în Parlamentul R. Moldova
- evaluarea rezultatelor monitorizării în urma comparării prevederilor legale cu acțiunile concrete și aprecierii gradului în care ultimele corespund primelor
- sensibilizarea opiniei publice naționale și internaționale asupra eventualelor abateri de la prevederile Codului și Recomandărilor CE

În legătură cu desfășurarea în R. Moldova a alegerilor parlamentare anticipate, s-a considerat oportună extinderea proiectului reieșind din importanța monitorizării modului în care autoritățile de reglementare și de supraveghere (CCA, CO al IPNA și CO al IPRA) își exercită atribuțiile în perioada electorală, reflectarea procesului electoral în raport cu cerințele legale și normele profesionale de către serviciul public de radio și TV național și regional.

Activitatea IPNA Teleradio-Moldova și IPRA Teleradio-Găgăuzia a fost monitorizată prin prisma conținuturilor programelor de actualități și ale emisiunilor cu participarea actorilor electorali; prin prisma modului în care au fost organizate și desfășurate dezbaterile electorale; prin prisma modului în care a fost plasată și difuzată publicitatea electorală.

Elementul inedit al monitorizării alegerilor parlamentare anticipate constă în analiza detaliilor știrilor, subiectelor și emisiunile realizate cu derogări grave de la norme și plasarea acestora pe site-ul APEL.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 8 897 dolari SUA

Total cheltuieli Subprogramul 3: 49 468 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 4: SPRIJIN PENTRU DEZVOLTAREA MASS-MEDIEI DIN TRANSNISTRIA

Granturi

Consolidarea Mass-Mediei Electronice Locale Independente

În cadrul proiectului de consolidare a mass-mediei independente, lansat în parteneriat cu Agenția Suedeză Internațională pentru Dezvoltare și Cooperare (Asdi), co-finanțat de NMP, OSI-London și Press-Now (Olanda) implementat în perioada 1 mai 2006 – 30 septembrie 2009, următoarele două posturi radio din Transnistria au beneficiat de sprijin direct:

Beneficiar: *Radio Jelannoe* din Rîbnița, Compania Tele-Radio LIK SRL
Director de proiect: Alexandr ȘESTOPAL, director
3 120 dolari SUA

Beneficiar: *Radio Novaia Volna* din Tighina, Compania Tele-Radio Novaia Volna SRL
Director de proiect: Grigorie VOLOVOI, director
3 120 dolari SUA

Crearea în Cadrul Companiei Teleradio LIK din Rîbnița a Unui Post de Producție Video

Beneficiar: Compania Tele-radio *LIK* din Rîbnița
Director de proiect: Alexandr ȘESTOPAL, director Compania Tele-radio *LIK* din Rîbnița

Scopul proiectului de grant implementat în perioada 1 decembrie 2009 – 30 noiembrie 2010 este crearea studioului TV în cadrul Compania Tele-radio *LIK* din Rîbnița și lărgirea ariei de activitate prin producerea știrilor și emisiunilor TV de calitate, care vor fi difuzate la posturile de televiziune regionale din Republica Moldova.

Pentru atingerea scopului, se planifică procurarea, instalarea echipamentului și softurilor necesare, constituirea echipei de creație care va lucra nemijlocit la producerea știrilor și a emisiunilor (reporter-1, operator-1 și editor-1).

Pentru început, Compania Tele-radio *LIK* își propune să producă și să ofere în rețea câte două buletine de știri pe săptămână și o emisiune de interes comunitar pe lună începând cu luna cinci de proiect. Știrile produse fi difuzate în rețeaua posturilor TV locale și regionale, și prin Internet.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 24 610 dolari SUA

Total cheltuieli Subprogramul 4: 30 850 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Programului Mass-Media: 563 765 dolari SUA

PROGRAMUL ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI BUNA GUVERNARE

Viziune:

Un sistem de administrație publică eficient, modern, transparent și organizații ale societății civile puternice și capabile să supravegheze dacă Guvernul este responsabil pentru acțiunile sale

Context:

- capacitate slabă a societății civile de a desfășura activități de monitorizare și advocacy, și astfel de a supraveghea ca Guvernul să fie responsabil pentru acțiunile sale;
- puțină transparență în activitatea administrației publice, în special a administrației centrale;
- lipsa unui angajament real de a avansa reforma administrației publice locale;
- funcționari publici slab instruiți care nu sunt capabili să facă față provocărilor curente;
- criza și schimbările majore politice care au avut loc după alegerile parlamentare din acest an;
- aprofundarea impactului crizei economice.

În conformitate cu strategia sa, în 2009 Programul Administrație Publică și Buna Guvernare (PAPBG) a desfășurat diverse activități în următoarele domenii prioritare:

- Buna Guvernare
- Finanțe Publice Transparente

În anul 2009 Programul a lansat câteva proiecte noi care merită a fi evidențiate:

În contextul alegerilor parlamentare din Moldova, Programul a inițiat și implementat câteva proiecte menite să sporească participarea cetățenilor la procesul electoral și să sensibilizeze opinia publică asupra importanței unui vot bine informat, precum și să sporească nivelul de responsabilizare a partidelor politice în fața cetățenilor Moldovei. Astfel, 7 organizații cu imagine bună în Moldova au creat **Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat** care și-au unit eforturile pentru a verifica integritatea candidaților electorali, contribuind astfel la crearea unei clase politice cu verticalitate și integritate morală. În același timp, în urma alegerilor parlamentare din aprilie vehement contestate și a iregularităților masive parvenite în procesul electoral, Programul, în colaborare cu Primăria Municipiului Chișinău a elaborat o aplicație on-line care a permis cetățenilor cu drept de vot din Chișinău să **verifice listele electorale** și să depună on-line contestații în cazul în care depistau erori în liste. O ediție specială a **Barometrului de Opinie Publică** a fost elaborată pentru a verifica percepțiile cetățenilor asupra consecințelor alegerilor din aprilie precum și de a determina așteptările acestora de la schimbările politice ce au urmat.

Proiectul Monitorizarea activităților autorităților publice locale a fost lansat de Program în vederea stimulării participării civice la monitorizarea unuia dintre cele mai importante domenii de interes public, managementul finanțelor publice și să vegheze ca autoritățile publice să fie responsabile pentru acțiunile sale. În virtutea succeselor obținute în 2008, ONG-urile care au participat la prima etapă a proiectului au beneficiat de granturi pentru a continua activitățile de monitorizare a bugetelor locale, activități care au fost ajustate la specificul local în baza experienței obținute în etapa precedentă a proiectului. Activitățile proiectelor de asemenea au fost extinse geografic de la 7 la 14 localități din Moldova.

În anul 2009, datorită implementării cu succes a acestui proiect în anii precedenți, am continuat eforturile în cadrul programului la consolidarea capacităților autorităților locale de prestare mai eficientă a serviciilor publice. Proiectul **Asistență și Consultanță pentru APL III** a avut două componente principale. În cadrul primei componente, reprezentanții APL au beneficiat de instruire în domeniile pe care le-au identificat drept prioritare, iar în cadrul celei de a doua componente APL-urile au beneficiat de granturi mici, care au avut drept scop consolidarea capacităților acestora de a implementa proiecte ce vizează diverse necesități locale.

Director de program: Olesea STAMATE, e-mail: ostamate@soros.md

Coordonator de program: Zinaida ADAM, e-mail: zadam@soros.md

Asistent de program: Denis BORDIAN, e-mail: dbordian@soros.md

Abrevieri și acronime:

APL	Administrație Publică Locală
AO	Asociație Obștească
IDIS „Viitorul”	Institutul pentru Dezvoltarea Inițiativelor Sociale „Viitorul”
ICPC	Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat
LGI/OSI	Local Government Initiative/ Open Society Institute
ONG	Organizație nonguvernamentală
PAPBG	Programul Administrație Publică și Buna Guvernare
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
SUA	Statele Unite ale Americii

SUBPROGRAMUL 1: BUNA GUVERNARE

Obiective:

- consolidarea capacităților societății civile în monitorizarea activității Guvernului local și central;
- fortificarea capacităților Guvernului de a formula politici publice coerente orientate spre reforme care să facă față provocărilor curente;
- promovarea principiilor transparenței și responsabilității în toate instituțiile publice.

Granturi:

Consolidarea sistemului de petiționare – cale de prevenire a corupției

Beneficiar: Transparency International - Moldova

Director de proiect: Lilia CARASCIUC

Sumar: În cadrul acestui proiect vor fi întreprinse măsuri de monitorizare a politicilor anticorupție și de susținere a jurnalismului de investigație. PAPBG a finanțat o parte din activitățile acestui proiect, și anume elaborarea a două studii aprofundate asupra sistemului de petiționare și percepția conflictului de interese în instituțiile publice.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 20 595 dolari SUA

Asistarea autorităților găgăuze la implementarea strategiei de dezvoltare socio-economică a UTA Găgăuzia prin intermediul conceptului DELTA-MOLDOVA

Beneficiar: Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”

Director de proiect: Liubomir CHIRIAC

Sumar: În prima etapă a acestui proiect a fost elaborată printr-un proces participativ strategia de dezvoltare economică locală a UTA Găgăuzia. În continuare, în anul 2009, autoritățile găgăuze au fost asistate în procesul de implementare a acestei strategii și constituirea Agenției de Dezvoltare Regională, dar și să promoveze potențialul economic al Găgăuziei în vederea atragerii investițiilor în regiune. Astfel, a fost creat un film documentar și un ghid turistic, iar autoritățile publice din Găgăuzia au beneficiat de o vizită de studiu în orașul Ungheni din Moldova. Proiectul, de asemenea, a mai avut o componentă de susținere a dezvoltării locale care a acoperit cheltuielile unui proiect inclus în strategia de dezvoltare economică locală, prin intermediul căreia au fost donate computere și alt echipament tehnic adițional autorităților publice din 17 localități din Găgăuzia.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 79 425 dolari SUA

Proiecte operaționale:

“Cunoaște-ți candidatul!”

„Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat” a fost creată de 7 organizații neguvernamentale dintre cele mai active cu imagine bună: Centrul pentru Promovarea Accesului la Informație „Access Info”, Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT”, Asociația Presei Independente, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Centrul de Investigații Jurnalistice, Centrul pentru Jurnalism Independent și Fundația Soros–Moldova. Proiectul a avut drept scop ridicarea nivelului de conștientizare a importanței unui vot bine informat, precum și de a crește gradul de responsabilitate a partidelor politice față de cetățenii Moldovei. Principala activitate în acest proiect a fost desfășurarea investigațiilor asupra candidaților politici ai principalelor partide politice pentru a stabili dacă aceștia corespund sau nu criteriilor de integritate stabilite de membrii ICPC. În 2008 membrii ICPC au dus tratative preliminare cu partidele politice despre acest proiect și au reușit să obțină acordul majorității partidelor vizate să colaboreze cu ICPC în cadrul acestui proiect. Grupul de jurnaliști a fost selectat și instruit, iar aceștia au început activitatea de investigare în decembrie 2008. În 2009, rezultatele investigațiilor au fost verificate de un grup de juriști, de trei recenzenți, precum și de membrii Inițiativei. Candidații care nu au întrunit criteriile de integritate au fost incluși în broșura Inițiativei, publicată și diseminată pe larg în toată țara, care, de asemenea, a fost disponibilă și pe site-ul proiectului. Activitățile proiectului au fost replicate și pentru alegerile parlamentare din iulie 2009.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 97 178 dolari SUA

“Verifică listele electorale on-line!”

Acest proiect a avut drept scop stimularea implicării cetățenilor în procesul electoral. Astfel, a fost creată o aplicație on-line pe pagina web a Primăriei Municipiului Chișinău care a permis cetățenilor cu drept de vot din Chișinău să verifice dacă sunt înregistrați în listele electorale, câți alegători sunt înregistrați în locuința lor și unde pot vota. Cetățenii, de asemenea, au avut posibilitatea de a depune on-line reclamații dacă identificau greșeli în liste, iar ulterior funcționarii publici efectuau corectările de rigoare. Proiectul a fost implementat în colaborare cu Primăria Municipiului Chișinău și Pretura Centru.
Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 6 503 dolari SUA

Barometrul de Opinie Publică

Barometrul de Opinie Publică este un sondaj de opinie publică în care cetățenii Republicii Moldova au încredere. Prin acest sondaj se verifică percepția cetățenilor Moldovei vizavi de un spectru larg de probleme, de la așteptările electorale și politice, impactul crizei economice și situația economică generală din țară, cele mai preferate instituții media și cele mai importante surse de informare folosite, instituțiile care se bucură de cea mai mare încredere a cetățenilor și numărul de cărți citite de cei chestionați, etc. În 2009, în contextul schimbărilor politice turbulente care au avut loc, au fost editate și prezentate publicului trei ediții ale Barometrului.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 42 016 dolari SUA

Evaluarea Reformei Administrației Publice Centrale

Acest proiect a fost inițiat în anul 2008, când organizația letonă Centrul de Politici Publice PROVIDUS a fost selectată să elaboreze metodologia de evaluare a reformei administrației publice centrale. În același timp, un grup de 12 experți selectați în baza unei competiții deschise au ajustat metodologia de evaluare și au elaborat instrumentele de cercetare. Din cauza alegerilor parlamentare repetate și a evenimentelor care le-au precedat, și lipsa unui cabinet de miniștri investit, chestionarea funcționarilor publici nu a fost finalizată decât spre sfârșitul lunii octombrie 2009. Prima variantă intermediară a raportului de evaluare a fost prezentat la sfârșitul lunii decembrie 2009, iar raportul final de evaluare a reformei administrației publice centrale din RM va fi prezentat public în primele luni ale anului 2010.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 61 031 dolari SUA

Proiecte mixte:

Consultanță și expertiză pentru APL III

Aceasta este cea de a treia etapă a acestui proiect, care are drept scop consolidarea capacităților autorităților publice locale de prestare eficientă a serviciilor publice. Reprezentanții Primăriei Municipiului Chișinău și ai Preturilor, precum și ai APL din Comrat și Cimișlia, au beneficiat de instruire în diverse domenii pe care aceștia le-au identificat drept prioritare, cum sunt management instituțional, audit intern, relații cu publicul și transparență, colectare de fonduri și managementul proiectelor. În anul 2009, acest proiect a avut și o componentă de granturi mici, care a avut drept scop consolidarea capacităților autorităților publice de administrare a proiectelor. Instituțiile care au beneficiat de instruire în domeniul managementului proiectelor în etapele anterioare ale acestui proiect, au fost invitate să depună propuneri de proiecte, iar cele mai bune au fost selectate pentru a fi implementate, și sunt prezentate în continuare.
Cheltuieli operaționale pentru realizarea proiectului - 20 913 dolari SUA

Stimularea participării cetățenilor în cadrul procesului de soluționare a problemelor de interes local în sectorul Centru

Beneficiar: Pretura sectorului Centru, Primăria Municipiului Chișinău

Director de proiect: Inga BOTNARU

Sumar: Componentele din acest proiect au avut drept scop stimularea participării civice la soluționarea problemelor de interes local. Astfel, a fost creat un oficiu pentru participare publică în incinta Preturii Centru care va facilita crearea parteneriatelor dintre Pretura Centru și ONG-urile din sector în vederea elaborării și implementării proiectelor locale comune.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 4 350 dolari SUA

Consolidarea infrastructurii informaționale în cadrul Preturii sectorului Botanica

Beneficiar: Pretura sectorului Botanica, Primăria Municipiului Chișinău

Director de proiect: Vladislav MEREȘEVSKI

Sumar: Acest proiect are drept scop îmbunătățirea infrastructurii informaționale din Pretura Botanica în vederea prestării serviciilor publice către cetățeni, agenți economici și alte instituții din acest sector în mod mai eficient, calitativ. Obiectivele proiectului, prevăd și crearea paginii web a Preturii Botanica, care va conține informații utile despre facilitățile oferite de Pretură.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 3 750 dolari SUA

Îmbunătățirea calității serviciului secretariat în cadrul Preturii Botanica

Beneficiar: Pretura sectorului Botanica, Primăria Municipiului Chișinău

Director de proiect: Vladislav MEREȘEVSKI

Sumar: Prin implementarea acestui proiect se urmărește scopul de a îmbunătăți sistemul de petiționare din Pretura Botanica, pentru a asigura un proces eficient și rapid de procesare a petițiilor.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 4 400 dolari SUA

Parteneriate între donatori:**Proiectul de dezvoltare a municipiului Chișinău**

În anul 2008, PAPBG a decis să își unească eforturile cu PNUD în vederea implementării unui proiect de dezvoltare a municipiului Chișinău. Dat fiind faptul că, proiectul a fost în mare parte finanțat de PNUD Moldova, iar personalul proiectului a fost în mod special angajat pentru acest proiect, PAPBG a semnat un acord de colaborare, transferând PNUD Moldova partea sa spre administrare. În anul 2009, PAPBG a oferit PNUD sprijin pentru una din componentele proiectului privind evaluarea impactului crizei economice asupra municipiului Chișinău. Raportul de evaluare a impactului crizei economice este adresat autorităților Primăriei Municipiului Chișinău și va conține și un plan de acțiuni recomandate pentru redresarea situației economice din Chișinău.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 26 361 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Subprogramului 1: 366 523 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 2: FINANȚE PUBLICE TRANSPARENTE

Obiective:

- creșterea nivelului de transparență a managementului finanțelor publice;
- fortificarea capacităților societății civile de a monitoriza activitățile autorităților publice în domeniul finanțelor publice.

Monitorizarea activităților autorităților publice locale

Acest proiect a fost conceput în vederea consolidării capacității societății civile pentru a desfășura activități de watch-dog asupra activităților APL, de a spori nivelul de transparență în domeniul managementului finanțelor publice și de a stimula participarea civică la procesul de luare a deciziilor cu privire la bugetul local. În anul 2009, organizațiile care au participat la prima etapă a acestui proiect au fost invitate să depună propuneri de proiect, în baza experienței acumulate în anul precedent. Activitățile proiectului au fost, de asemenea, extinse geografic de la 7 la 14 localități. Același mecanism de implementare a fost păstrat, și anume organizațiile din Chișinău implementează proiectele date în cooperare cu un partener local pentru a asigura o mai bună comunicare cu comunitatea locală. Activitățile acestor proiecte se vor desfășura și pe parcursul anului 2010.

Granturi:

“Cere socoteală pentru banii publicii!”

Beneficiar: Asociația Presei Independente

Director de proiect: Petru MACOVEI

Sumar: Proiectul are drept scop sporirea nivelului de transparență a tranzacțiilor bugetare la nivel local, în special în ceea ce privește achizițiile publice în vederea sporirii interesului public pentru aceste subiecte, care vor fi publicate în presa locală. Unele componente ale proiectului vor contribui la sporirea nivelului de cunoștințe în domeniul achizițiilor publice al jurnaliștilor locali și să stimuleze implicarea acestora în monitorizarea activității APL din 8 localități: Soroca, Ungheni, Rezina, Cimișlia, Orhei, precum și în municipiile Bălți, Cahul și Chișinău.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 49 665 dolari SUA

Monitorizarea bugetului local II

Beneficiar: A. O. „Centrul de Asistență a Autorităților Publice”

Director de proiect: Eugen HRISTEV

Sumar: Scopul implementării acestui proiect este să consolideze capacitățile organizațiilor locale de a desfășura activități de watch-dog și monitorizare a bugetului local la diferite etape, asigurând astfel transparența managementului finanțelor publice și facilitarea accesului la informații de interes public. Activitățile proiectului au fost extinse în noi localități, fiind simultan implementate în Nisporeni, Ialoveni și Călărași.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 18 414 dolari SUA

Inițiativa Civică II

Beneficiar: A. O. „Centrul Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii: Parteneriat pentru Dezvoltare”

Director de proiect: Alexei BUZU

Sumar: Scopul proiectului este de a stimula deschiderea și transparența activităților APL față de publicul larg, precum și de a veghea ca acestea să fie responsabile în fața cetățenilor pentru acțiunile întreprinse. În anul precedent, comunitatea locală a reușit să preseze APL din Căușeni să devină mai transparentă față de cetățeni, dar și să informeze cetățenii din Căușeni despre drepturile de acces la informații de interes public. Experiența acumulată în Căușeni va fi aplicată în continuare și în Ștefan Vodă.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 17 770 dolari SUA

Cetățeni activi – comunitate puternică!

Beneficiar: A. O. „Cutezătorul”, Fălești

Director de proiect: Vitalie CIMPOIEȘ

Sumar: Activitățile acestui proiect se vor concentra asupra stimulării participării cetățenilor din Fălești la procesul de luare a deciziilor, cu privire la bugetul local și să asigure accesul mai larg al cetățenilor la informații ce țin de bugetul local. În rezultatul procesului de monitorizare, prioritățile cetățenilor și recomandările societății civile vis-a-vis de utilizarea mai eficientă a finanțelor publice locale vor fi prezentate APL.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 11 567 dolari SUA

Proiecte mixte:**Monitorizarea Bugetului Public**

Acest proiect are drept scop dezvoltarea cunoștințelor societății civile cu privire la procesul bugetar din Moldova, și a capacității de monitorizare a activităților guvernului în acest domeniu. Unele activități preparatorii au fost inițiate încă în anul 2008 când un grup de experți a fost instruit în tehnici de monitorizare și advocacy a Bugetului Public Național. În același timp, un ghid al procesului bugetar din Republica Moldova a fost elaborat pentru a fi utilizat de jurnaliști și reprezentanții societății civile care abordează probleme legate de finanțele publice în activitatea lor profesională, inclusiv pentru instituțiile publice și publicul larg. Trei ONG-uri au fost selectate pentru a monitoriza diverse domenii ale Bugetului Public, după cum este menționat mai jos.

Cheltuieli operaționale pentru realizarea proiectului – 2 217 dolari SUA

Investigarea transparenței și eficienței economice a utilizării Fondului Rutier al Republicii Moldova

Beneficiar: A. O. „Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”

Director de proiect: Valeriu PROHNIȚCHI

Sumar: Proiectul constă în efectuarea unui studiu privind transparența și eficiența folosirii resurselor Fondului Rutier al Republicii Moldova.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 10 125 dolari SUA

Elaborarea unui studiu privind eficiența Bugetelor Publice în domeniile social și medicină

Beneficiar: A. O. „Centrul de Asistență a Autorităților Publice”

Director de proiect: Eugen HRISTEV

Sumar: Un raport de monitorizare a eficienței utilizării fondurilor publice în domeniul social și medical va fi elaborat în cadrul acestui proiect.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 12 300 dolari SUA

Monitorizarea Fondului Republican și a fondurilor locale de susținere socială a populației

Beneficiar: Fundația de Investigații Sociale și Economice CASE din Moldova

Director de proiect: Petru VEVERIȚĂ

Sumar: În cadrul proiectului va fi elaborat un raport de monitorizare a utilizării resurselor Fondului Republican și local de susținere socială a populației.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 9 000 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Subprogramului 2: 131 058 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 3: SUPORT PENTRU PROCESUL DE DESCENTRALIZARE

Obiectiv:

- contribuire la consolidarea autonomiei financiare și descentralizarea fiscală

Acest Subprogram se referă la strategia programului pentru anul 2008. În virtutea faptului că majoritatea activităților proiectului care se referă la acest Subprogram s-au desfășurat în anul 2009, acesta este prezentat în prezentul raport de activitate.

O echipă internațională formată din trei experți a fost selectată printr-un concurs internațional deschis pentru a oferi asistență Ministerului de Finanțe al Republicii Moldova în elaborarea metodologiei de finanțare a instituțiilor preuniversitare de învățământ prin intermediul transferurilor cu destinație specială din Moldova. Jan HERCZYNSKI, liderul echipei a oferit să lucreze cu două experte asistente din România, dna Adina ȘIMANDAN și dna Diana Mihaela IANCU, astfel facilitând procesul de comunicare cu beneficiarii locali. Rapoartele elaborate în cadrul acestui proiect au fost prezentate reprezentanților Ministerului Finanțelor și Ministerului Educației și Tineretului a Republicii Moldova, și altor organizații relevante în cadrul unei mese rotunde, care a avut loc la sfârșitul proiectului, în septembrie 2009. Cheltuielile pentru realizarea acestui proiect au fost acoperite de PAPBG și LGI/OSI Budapesta. Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 1 490 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Subprogramului 3: 1 490 dolari SUA

Alte activități:**Conferința LGI și a Fundațiilor Naționale din Europa de Sud-Est**

Directorul Programului Administrație Publică și Buna Guvernare Olesea STAMATE, a participat la întâlnirea regională a LGI care a avut loc în aprilie 2009 la Viena, Austria. Participanții la întâlnirea regională au identificat potențiale inițiative bilaterale și regionale și au făcut schimb de informații și experiență cu privire la procesul de planificare strategică.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 389 dolari SUA

Vizita directorului Programului LGI/OSI Budapesta în Moldova

Directorul Programului LGI/OSI Budapesta a vizitat Moldova în noiembrie 2009 pentru a monitoriza proiectele finanțate de LGI și pentru a evalua necesitățile locale pentru eventuale proiecte a LGI în Moldova.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 576 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea altor activități: 965 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Programului Administrație Publică și Buna Guvernare : 517 863 dolari SUA

PROGRAMUL DE DREPT

Viziune:

Programul de Drept promovează și susține dezvoltarea societății deschise, democratice, fundamentată pe principiile respectării drepturilor omului și a normelor statului de drept.

Context:

Anul 2009 s-a dovedit a fi unul foarte dificil pentru Moldova. Acesta a reprezentat o combinație între o profundă criză economică și două alegeri parlamentare marcate de revolte și proteste civile, care au fost însoțite de grave încălcări ale drepturilor omului. Încălcările de drepturi ale omului comise de către autorități în cursul demonstrațiilor post-electorale din aprilie, au fost condamnate în mod expres de către Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei și Parlamentul European în rezoluțiile lor, care au fost făcute publice la 6 și, respectiv, 7 mai 2009. Ambele documente recunosc faptul că, autoritățile moldovenești au încălcat drepturile omului și principiul supremației legii în reacția lor la protestele publice care au urmat după alegeri. Bătăile și arestările nejustificate ale civililor aplicate de către reprezentanții forțelor de ordine, neidentificați până în prezent, au dus la acte premeditate de represiune.

Acțiunile unor factori de decizie din sistemul de justiție penală au contribuit la impunitatea poliției. Procurorii prezenți în Comisariatele de poliție în timpul și imediat după unele cazuri grave de violență din partea poliției nu au reacționat pentru a documenta cazurile de tortură și rele-tratamente aplicate de către poliție sau pentru a proteja de abuzuri persoanele vulnerabile care au fost reținute. Judecătorii au examinat ilegal materiale administrative și dosare penale în interiorul comisariatelor de poliție în timp ce deținuții încă se aflau sub controlul direct a colaboratorilor de poliție care i-au bătut. De asemenea, judecătorii nu au reacționat la vătămările corporale pe care persoanele bănuite le aveau și nu au solicitat efectuarea expertizelor medico-legale.

Parlamentul ales la 5 aprilie a fost dizolvat deoarece alegerea șefului statului a eșuat. În aceste condiții, la 29 iulie 2009 au avut loc alegerile parlamentare anticipate. La 8 august patru din cinci partide care au trecut pragul electoral au format Coaliția de guvernare "Alianța pentru Integrare Europeană". Una din prioritățile declarate de Parlamentul nou ales a fost efectuarea unei investigații detaliate, independente și transparente a acțiunilor poliției în timpul demonstrațiilor din aprilie 2009, precum și a reclamațiilor de rele-tratamente aplicate de către colaboratorii de poliție persoanelor reținute sau arestate.

Evenimentele post electorale din aprilie, însoțite de încălcări grave ale drepturilor omului, au determinat Programul de Drept să-și revadă anumite priorități în domeniul justiției penale și drepturilor omului și să privească aceste probleme dintr-o perspectivă diferită. Ca o reacție imediată la încălcările drepturilor omului care au avut loc în Moldova în urma alegerilor parlamentare din aprilie, Programul a creat un Grup de Criză în vederea identificării și documentării tuturor cazurilor de rele-tratamente. În cursul cercetărilor sale, Grupul de Criză a creat o bază de date unică care conține 674 de cazuri ale persoanelor reținute de poliție fiind suspectate că au participat la demonstrațiile din aprilie. Pentru a reuși o analiză corectă și profesională a datelor colectate de Grupul de Criză, Programul a solicitat asistența unui expert internațional independent din domeniul drepturilor omului.

Evenimentele post electorale din aprilie au evidențiat, de asemenea, o serie de lacune în funcționarea sistemului de justiție penală. În timp ce unele din acestea au fost prevăzute și incluse în planul Programului pentru a fi abordate, altele sunt complet noi. În special a devenit evidentă dependența sistemului de justiției penale de factorul politic, precum și aplicarea sistemică a torturii de către poliție. Pentru a analiza în detaliu lacunele juridice existente, dar și cele ce țin de respectarea drepturilor omului, identificate și pentru a formula, dar de asemenea a promova soluții viabile pentru fiecare din ele, Programul a instituit un grup analitic în domeniul justiției penale.

Chiar dacă eforturile întreprinse pentru consolidarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat în Moldova în 2009 au fost considerabile, demonstrând că Programul este pe drumul cel bun, sistemul în sine încă se dovedește a fi slab. Biroul de Avocați Publici s-a integrat bine în sistemul existent de justiție și a oferit activ asistență juridică participanților la evenimentele din aprilie. Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, de asemenea, se integrează treptat în sistemul de servicii publice, dar există încă unele dificultăți operaționale care încetinesc finalizarea procesului de integrare. Evenimentele din aprilie au confirmat nevoia de a promova în continuare conceptul de apărare pro-activă a clientului în sistemul de justiție, care încă este puțin înțeles de factorii de decizie din justiția penală.

Pe lângă cele menționate, evenimentele din aprilie au mai confirmat importanța activităților Programului ce țin de implicarea directă și activă a publicului în procesul de luare a deciziilor. Prin urmare, această componentă va rămâne una prioritară în activitatea de mai departe a Programului.

La momentul elaborării prezentului raport, noul Guvern are în fața sa o sarcină enormă – reformarea țării și reedificarea instituțiilor democratice. Criza politică încă nu s-a încheiat, iar anul 2010 se arată a fi nu mai puțin dificil ca 2009, confruntându-se fie cu noi alegeri parlamentare, fie cu modificări substanțiale la Legea Supremă. Pornind de la aceasta, Programul trebuie să fie foarte atent în implementarea activităților planificate, atât în raport cu factorii de decizie din sistemul de justiție penală, cât și în raport cu ONG-urile active pe domeniul drepturi ale omului, rămânând, în același timp, flexibil și pregătit să facă față noilor oportunități.

Obiective specifice:

- consolidarea capacității societății civile de monitorizare și implementare a drepturilor omului în practică, de utilizare a rezultatelor monitorizărilor pentru promovarea politicilor și practicilor guvernamentale și a organelor de drept în conformitate cu valorile acceptate de respectare a drepturilor omului;
- consolidarea capacității Guvernului de a elabora politici juridice adecvate principiilor respectării drepturilor omului și buneii guvernări;
- dezvoltarea adecvată a justiției și altor instituții care asigură și facilitează accesul egal și al tuturor la justiție;
- dezvoltarea capacității, consolidarea efortului și încurajarea organizațiilor neguvernamentale precum și a cetățenilor să facă uz efectiv de lege pentru promovarea și protecția interesului public, asigurarea monitorizării efective a actului de guvernare, a proceselor decizionale și transparenței.

În anul 2009 Programul de Drept a continuat să aplice strategiile și instrumentele de care dispune pentru a aborda trei domenii prioritare de activitate: accesul la justiție, eficientizarea justiției penale și monitorizarea drepturilor omului.

În aceste domenii Programul a obținut următoarele rezultate:

- capacitățile intelectuale, manageriale și administrative a Ministerului Justiției au fost îmbunătățite pentru a dezvolta în continuare sistemul de asistență juridică garantată de stat prin intermediul Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) și a oficiilor sale teritoriale;
- avocatura publică a fost menținută și dezvoltată;
- problemele majore cu care se confruntă sistemul de justiție penală, în special poliția, procuratura și instanțele de judecată au fost aduse în atenția opiniei publice și caracterul sistemic al acestor probleme a fost demonstrat și recunoscut de factorii de decizie implicați;
- procesul de documentare a încălcărilor masive de drepturi ale omului care au avut loc în perioada post-electorală din aprilie a fost inițiat și susținut, rezultatele șocante obținute în urma procesului de documentare au fost făcute publice și caracterul ilegal al acțiunilor organelor de menținere a ordinii publice, procurorilor și judecătorilor de instrucție a fost demonstrat și recunoscut de factorii de decizie implicați;
- desfășurarea cu succes a multiplelor acțiuni menite să determine schimbarea de atitudini la nivel de autorități și societate – ambele amorfe în ceea ce privește solicitarea și, respectiv, oferirea de informații - a fost asigurată;
- procesul de asistență juridică și medicală a persoanelor supuse torturii și relexor tratamentelor în urma protestelor post-electorale din aprilie a fost inițiat și susținut .

Director de program: Victor MUNTEANU, vmunteanu@soros.md

Manager financiar: Marcel VARMAI, mvarmari@soros.md

Coordonator din partea FSM pentru CNAJGS: Iurie CUZA, icuza@soros.md

Coordonator proiect Justiție Penală: Radu DANII, rdanii@soros.md

Asistent de program: Tatiana DANILESCU, tdanilescu@soros.md

Abrevieri și acronime:

BAP	Biroul de Avocați Publici
CNAJGS	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat
FSM	Fundația Soros–Moldova
ONG	Organizație Non-guvernamentală
ONU	Organizația Națiunilor Unite
SIS	Serviciul de Informație și Securitate

SUBPROGRAMUL 1: ACCESUL LA JUSTIȚIE

Obiectiv: Susținerea Guvernului în reformarea sistemului de Asistență Juridică Garantată de Stat, ajustarea acestuia la standardele internaționale în domeniul drepturilor omului, asigurarea transferului de bune practici și diversificarea sistemului.

Granturi:

Biroul Pilot Avocații Publici

Beneficiar: Biroul Asociați de Avocați „Avocații Publici”

Director de proiect: Igor CIOBANU

Rezumat: Proiectul a fost o continuare logică a unor inițiative similare, implementate de FSM pe parcursul anilor 2006-2007 și anume: „Crearea birourilor de avocați publici” și „Pilotarea bunelor practici și transferul de cunoștințe pe Asistența Juridică Garantată de Stat în sectorul Ciocana și în sectorul Botanica mun. Chișinău”. Biroul Asociați de Avocați „Avocații Publici” a continuat acordarea serviciilor de asistență juridică calificată pe cauze penale persoanelor reținute, învinuite, condamnate sau inculpaților care nu-și permit să angajeze un avocat privat. Obiectivul principal al biroului este să contribuie la punerea efectivă în aplicare a noii Legi cu privire la asistența juridică garantată de stat, nr. 198 – XVI din 26 Iulie 2007 prin acordarea serviciilor calitative de asistență juridică persoanelor defavorizate. Activitatea BAP are ca scop final crearea unui sistem efectiv de acordare a asistenței juridice garantate de stat în Republica Moldova. Durata proiectului ianuarie–decembrie 2009.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 18 000 dolari USD

Program de Training pentru Avocații Publici

Beneficiar: Biroul Asociați de Avocați „Avocații Publici”

Director de proiect: Igor CIOBANU

Rezumat: În cadrul acestui proiect au fost organizate trei sesiuni de instruire pentru avocații publici pe următoarele subiecte: retorica, reprezentare holistică și reprezentare activă axată pe interesele clientului, dezvoltarea organizațională și colectarea de fonduri. Sesiunile de instruire au avut scopul să contribuie la consolidarea capacităților profesionale ale avocaților, la dezvoltarea capacităților manageriale, la dezvoltarea capacității de acordare a serviciilor holistice clienților biroului și crearea aptitudinilor de promovare în țară a metodei de apărare holistică acordată persoanelor sărace aflate în conflict cu legea. Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 19 750 dolari USD

Consolidarea capacităților sistemului de Asistență Juridică Garantată de Stat

Beneficiar: Oficiul Teritorial Chișinău al CNAJGS

Director de proiect: Lilian DARII

Rezumat: Misiunea proiectului a fost să consolideze capacitățile funcționale ale Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în vederea instituționalizării unui nou sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de Asistență Juridică Garantată de Stat în baza Legii cu privire la Asistența Juridică Garantată de Stat. În cadrul proiectului a fost elaborat Conceptul mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat, a fost elaborată și implementată metodologia de colectare a datelor statistice ce țin de acordarea Asistenței Juridice Garantate de Stat. De asemenea, au fost organizate un atelier de lucru „Strategia de activitate a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și a Oficiilor sale teritoriale în anul 2010” și Conferința Națională dedicată noului sistem de Asistență Juridică Garantată de Stat.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 63 488 dolari SUA

Sporirea interesului avocaților privați care oferă asistență juridică garantată de stat

Beneficiari: Victoria PALENCU, Gheorghe MACOVEI, Grigore DEMIAN, Lilia BERLĂDEANU, Marina BERNICOVA

Rezumat: Fundația Soros - Moldova în parteneriat cu Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și Baroul Avocaților din Republica Moldova au lansat un concurs de premiere a avocaților care oferă cea mai calitativă asistență juridică garantată de stat la etapa urmării penale. Concursul s-a desfășurat în perioada 01 aprilie – 15 octombrie 2009. La concurs au participat avocații care acordă asistență juridică garantată de stat la cerere pe teritoriul Republicii Moldova și au contract cu

unul din oficiile teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat la data anunțării concursului.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 4973 dolari SUA

Desecretizarea Arhivei Serviciului de Informație și Securitate

Beneficiar: Asociația Națională a Tinerilor Istorici din Moldova

Director de proiect: Mihai TAȘCĂ

Rezumat: Proiectul are drept scop desecretizarea și asigurarea accesului la dosarele din „Depozitul special” al SIS - dosare care nu se încadrează în prevederile Legii privind secretul de stat - printr-o campanie de advocacy și litigiu strategic. Acțiunile proiectului se înscriu în campania de promovare și garantare a libertății cuvântului și a dreptului la informație. Proiectul își propune: stabilirea componenței fondului arhivistic al „Depozitului special” al SIS și facilitarea accesului liber la dosarele din această arhivă care nu reprezintă secret de stat; sporirea nivelului de cunoștințe al cetățenilor privind accesul la fondurile de arhivă din „Depozitul special” al SIS și a criteriilor și termenilor de transmitere a dosarelor din „Depozitul special” al SIS în Arhiva Națională al Republicii Moldova, cât și elaborarea sugestiilor privind modificarea cadrului normativ în domeniu.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 33 441 dolari SUA

Proiect operațional:

Crearea unui sistem comprehensiv de Asistență Juridică Garantată de Stat

Rezumat: Acest proiect a contribuit la crearea și consolidarea capacității noului sistem de asistență juridică garantată de stat să acorde servicii și consiliere juridică calificată beneficiarilor eligibili. În 2009 au fost elaborate și testate acte normative secundare privind funcționarea sistemului de asistență juridică garantată de stat. De asemenea a fost elaborat și aprobat conceptul de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat. În cadrul proiectului au fost organizate seminare de instruire pentru colaboratorii Oficiilor teritoriale privind monitorizarea calității asistenței juridice garantate de stat și 4 mese rotunde în teritoriu cu tematica „Evoluția sistemului de asistență juridică garantată de stat”.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 77 304 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea subprogramului: 216 956 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 2: JUSTIȚIA PENALĂ

Obiective:

- crearea și promovarea unui nou sistem de indicatori de performanță pentru instituțiile din domeniul justiției penale;
- crearea unui sistem și mecanisme de monitorizare continuă și profesională a performanțelor sistemului de justiție penală;
- realizarea studiilor de victimizare;
- monitorizarea respectării drepturilor omului la etapa pre-judiciară a procesului penal și aplicarea arestului ca măsură preventivă.

Proiecte Operaționale:

Eficientizarea Justiției Penale în Moldova: Evaluarea status-quo

Rezumat: Realizarea acestui proiect presupunea efectuarea unei evaluări fundamentale a sistemului Justiției Penale în Moldova. Raportul „Performanțele Justiției Penale prin Prisma Drepturilor Omului” lansat la 2 decembrie 2009 încearcă să determine în ce măsură obiectivele sistemului de justiție penală sunt înțelese și adoptate în practică de către funcționarii Justiției Penale și în ce măsură protecția democrației și a drepturilor omului este respectată în practică. De asemenea, în cadrul raportului se încearcă a se înțelege atitudinea populației față de sistemul de justiție penală și rolul societății în reformarea ulterioară a sistemului de justiție penală.

În concluzie, în cadrul raportului a fost evaluată măsura în care Justiția Penală din Republica Moldova îndeplinește prioritățile și obiectivele unui sistem de justiție penală democratic și bazat pe respectarea drepturilor omului. În final, în raport se fac recomandări cu privire la transformările viitoare necesare în sistemul de Justiție Penală din Republica Moldova per ansamblu, astfel ca aceasta să coincidă cerințelor avansate de respectare a drepturilor omului.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului 13 265 dolari SUA

Un sistem de justiție penală rațional și echitabil pentru toți oamenii din Moldova

Rezumat: Proiectul este gândit să sporească încrederea în justiția penală moldovenească și să contribuie la asigurarea unui proces penal echitabil prin crearea de condiții necesare pentru dezvoltarea de politici penale raționale, cu accente corespunzătoare și demult datorate drepturilor omului. Pe parcursul anului 2009 au fost implementate următoarele activități: a fost creat un grup analitic în domeniul justiției penale; elaborat instrumentarul sociologic pentru studiul de victimizare, întrebările de cercetare pentru evaluarea etapei pre-judiciare (preventive) a procesului penal. Implementarea acestor activități pe parcursul perioadei de raportare a demonstrat că produsele proiectului sunt în reală măsură să contribuie la

schimbarea accentelor în ceea ce privește măsurarea performanțelor protagoniștilor justiției penale.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 64 459 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea subprogramului: 77 724 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 3: MONITORIZAREA DREPTURILOR OMULUI

Obiective: Sporirea capacităților profesionale de monitorizare a drepturilor omului și consolidarea abilităților de analiză și raportare pe situația drepturilor omului într-o manieră comprehensivă, multidimensională și analitică.

Granturi:

Advocacy pentru drepturile omului în contextul crizei provocate de evenimentele post-electorale din 2009 din Republica Moldova

Beneficiar: Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova

Director de proiect: Ion GUZUN

Rezumat: Prin implementarea acestui proiect vor fi analizate respectarea dreptului la întruniri publice, libertatea și securitatea fizică, dreptul de a nu fi supus torturii și tratamentelor inumane și dreptul la un proces echitabil în contextul examinării cauzelor penale și administrative pornite în urma evenimentelor din 6-7 aprilie 2009. Scopul proiectului este de a consolida capacitățile societății civile de a reacționa la încălcări în masă a drepturilor protestatarilor pașnici, cauze de aplicare a torturii și relelor tratamente în masă, a libertății și securității fizice și a procesului echitabil. Pentru atingerea acestui scop proiectul și-a propus drept obiective: acordarea asistenței juridice și reprezentării victimelor torturii și a persoanelor învinuite în legătură cu evenimentele din aprilie 2009 și advocacy pentru schimbări de politici publice și practici ale instituțiilor relevante.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 72 400 dolari SUA

Grup de Criză al reprezentanților ONG-urilor active în domeniul drepturilor omului pentru protecția victimelor torturii

Rezumat: În aprilie 2009, în urma alegerilor parlamentare, Moldova a fost lovită de o criză puternică în ceea ce privește respectarea drepturilor omului. Societatea civilă a reacționat prompt la reținerile în masă a populației urmărind respectarea drepturilor persoanelor aflate în contact cu poliția. În condițiile descrise, Programul de Drept a creat un Grup de Criză al reprezentanților ONG-urilor active în domeniul drepturilor omului susținut de un grup de avocați pentru documentarea și sistematizarea cazurilor de tortură, comportament inuman și degradant, precum și pentru acordarea asistenței juridice necesare victimelor. Membrii Grupului de Criză au monitorizat demonstrațiile și au intervievat participanți și deținuți, atât cei aflați în detenție, cât și în afara detenției, și au colectat și revizuit o largă varietate de documente și înregistrări video publicate și confidențiale. În activitatea lor ei au fost asistați de către un expert internațional independent pentru drepturile omului care a revizuit datele lor, a efectuat interviuri suplimentare cu victimele, avocații, precum și cu oficialii guvernamentali din Republica Moldova în iunie și iulie 2009 și a elaborat acest raport. În cursul cercetărilor sale, Grupul de Criză a creat o bază de date unică însumând 674 de cazuri de persoane ținute în arestul poliției. Membrii grupului de Criză asistați de expertul internațional au avut ample întrevederi cu oficialii moldoveni pentru a clarifica politicile și practicile guvernamentale și pentru a afla punctul lor de vedere cu privire la reacția Guvernului la demonstrațiile din aprilie. Grupul de Criză a colectat minuțios informația cu privire la victimele torturii și a altor tratamente inumane și degradante menirea căreia este să contribuie substanțial la deferirea către justiție a infractorilor care se fac vinovați de tortură și tratamente inumane sau degradante.

Cheltuieli pentru realizarea subprogramului: 24 631 dolari SUA

Srijin financiar pentru participarea dlui Evgheni Golosceapov la sesiunea de urgență a Parlamentului European, din 22 aprilie 2009, Strasbourg, Franța.

Rezumat: Dl Golosceapov a prezentat un raport cu privire la încălcările drepturilor omului în Republica Moldova după evenimentele din 7 aprilie 2009, în special abuzurile poliției și libertatea întrunirilor.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 978 dolari SUA

Proiect operațional:

Monitorizarea Drepturilor Omului. Evaluarea capacităților naționale

Rezumat: În cadrul Programului de Drept a fost inițiat proiectul „Evaluarea necesităților și consolidarea capacităților Organizațiilor din Moldova care activează în domeniul drepturilor omului”. Scopul proiectului a fost să identifice și respectiv să construiască strategia de intervenție a Programului de Drept, menită să consolideze capacitățile manageriale, instituționale și de monitorizare a ONG-urilor de profil. Proiectul vizează crearea și/sau consolidarea abilităților și experiențelor interne ale grupurilor societății civile în ceea ce privește conceptualizarea și elaborarea rapoartelor analitice și a rezumatelor în domeniul drepturilor omului, concentrându-se pe următoarele libertăți fundamentale: libertatea de întrunire și asociere, libertatea cuvântului și accesul la informație, libertatea și securitatea persoanei. În acest scop a fost angajat un consultant internațional care a optat pentru o metodologie complexă: a fost efectuată cercetarea documentației disponibile, interviuri individuale și de grup, semi-structurate, analiza răspunsurilor la chestionare. Procesul de evaluare a fost finalizat cu organizarea unui focus grup și elaborarea Raportului de evaluare a necesităților. Raportul prezentat de expertul internațional va constitui baza strategiei de intervenție pe viitor a Fundației Soros-Moldova în acest domeniu, document intitulat generic „Human Rights Monitoring Road-map”.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 16 400 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea subprogramului: 114 409 dolari SUA

ALTE PROIECTE
PROIECTE FINANȚATE DIN FONDUL DE URGENȚĂ

Contribuirea la diminuarea impactului crizei economice asupra ex-deținuților din mun. Chișinău

Beneficiar: Centrul de Justiție Comunitară Chișinău

Director de proiect: Aliona COJOCARU

Rezumat: Scopul acestui proiect a fost de a contribui la diminuarea impactului crizei economice asupra ex-deținuților din mun. Chișinău. Activitățile proiectului au facilitat reintegrarea socială a ex-deținuților. Proiectul a acordat asistență pentru găsirea unui loc de muncă, continuarea studiilor sau în recalificare profesională. De asemenea, proiectul s-a îngrijit de refacerea laturii sociale a vieții ex-deținuților prin acordarea de asistență socială specializată referitor la indemnizațiile și alocațiile sociale, perfectarea actelor de identitate și accesarea serviciilor disponibile în comunitate.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 21 940 dolari SUA

Contribuție la diminuarea impactului crizei economice asupra ex-deținuților din mun. Cahul

Beneficiar: Centrul de Justiție Comunitară Cahul

Director de proiect: Svetlana BAGRIN

Rezumat: Scopul proiectului este de a contribui la diminuarea impactului crizei economice asupra ex-deținuților din mun. Cahul. Activitățile proiectului au contribuit la facilitarea reintegrării sociale a ex-deținuților. În cadrul proiectului s-a acordat asistență pentru găsirea unui loc de muncă, continuarea studiilor sau în recalificare profesională. De asemenea, proiectul s-a îngrijit de refacerea laturii sociale a vieții ex-deținuților prin acordarea de asistență socială specializată referitor la indemnizațiile și alocațiile sociale, perfectarea actelor de identitate și accesarea serviciilor disponibile în comunitate.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 22 120 dolari SUA

Contribuție la diminuarea impactului crizei economice asupra ex-deținuților din mun. Bălți

Beneficiar: Centrul de Justiție Comunitară Bălți

Director de proiect: Diana CIOBANU

Rezumat: Scopul acestui proiect a fost de a contribui la diminuarea impactului crizei economice asupra ex-deținuților din mun. Bălți. Activitățile proiectului au fost îndreptate spre facilitarea reintegrării sociale a ex-deținuților. În cadrul proiectului s-a acordat asistență pentru găsirea unui loc de muncă, continuarea studiilor sau în recalificare profesională. De asemenea, proiectul s-a îngrijit de refacerea laturii sociale a vieții ex-deținuților prin acordarea de asistență socială specializată referitor la indemnizațiile și alocațiile sociale, perfectarea actelor de identitate și accesarea serviciilor disponibile în comunitate.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 21 880 dolari SUA

Total cheltuieli Fondul de urgență: 65 940 dolari SUA

PROGRAME IMPLEMENTATE CU SUPTUL FINANCIAR AL HRGGP/OSJI

Dezvoltarea relațiilor dintre instituțiile noi de asistență juridică garantată de stat, factorii de decizie din domeniul justiției și avocații publici din Bulgaria, Georgia, Lituania, Moldova, Mongolia și Ucraina

Rezumat: Proiectul este bazat pe experiența „Inițiativa Juridică a Institutului pentru o Societate Deschisă”, care a creat o rețea neformală de avocați publici, la care ulterior s-au alăturat managerii din domeniul asistenței juridice garantate de stat, în țările în care funcționează aceasta: Bulgaria, Georgia, Lituania, Moldova, Mongolia și Ucraina. În toate aceste țări reforma sistemului de asistență juridică garantată de stat este în curs de desfășurare fiind inițiată în mare măsură ca rezultat a lobby-ului și proiectelor-pilot a Fundațiilor Soros locale în cooperare cu Inițiativa Juridică a Institutului pentru o Societate Deschisă. Prezentul proiect încearcă să ofere o platformă pentru continuarea schimbului de experiență în domeniul asistenței juridice garantate de stat, preluarea reciprocă a bunelor practici și elaborarea strategiilor comune de dezvoltare ulterioară a noului sistem de asistență juridică garantată de stat, implicând în acest proces atât factorii de decizie, cât și juriștii practicieni. Prima întrunire a membrilor rețelei a avut loc în Bulgaria în perioada 30-31 octombrie 2009. Delegația din partea Moldovei a fost reprezentată prin: Victor MUNTEANU, Nadejda HRIPTIEVSCHI, Igor CIOBANU, Victor ZAHARIA, Oleg ILIEȘ, Andrei SPINEI. La această întrunire s-a discutat situația din țările participante cu privire la acordarea asistenței juridice persoanelor reținute sau arestate și situațiile din fiecare țară referitoare la etapa reformării sistemelor de asistență juridică garantată de stat, cât și rolul fundațiilor din rețeaua Soros în promovarea reformelor respective. A fost convenită forma și conținutul paginii web a rețelei unde urmează să fie plasate resursele acumulate de țările participante. Durata proiectului: 1 iunie 2009 – 31 mai 2011.
Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 6178 dolari SUA

Srijin financiar pentru participarea dlui Victor Munteanu și dlui Victor Ursu la ședința sub-bordului Programelor de Drept din 1 noiembrie 2009.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 1630 dolari SUA
Total cheltuieli HRGGP/OSJI: 7808 dolari SUA

**PROGRAME IMPLEMENTATE CU SPRIJINUL FINANCIAR AL AGENȚIEI SUEDEZE
INTERNAȚIONALE PENTRU DEZVOLTARE (SIDA)**

Sub acoperirea impunității: Raport despre reacția autorităților moldovenești la violențele poliției în timpul protestelor post-electorale din aprilie 2009

Rezumat: După demonstrațiile din aprilie, Programul de drept a susținut crearea unui Grup de Criză pentru a documenta abuzurile împotriva demonstrațiilor comise de poliție. Situațiile documentate de abuz și rele tratamente s-au bazat pe aproape 700 de reclamații din partea victimelor. Pentru a analiza și prezenta corespunzător materialul colectat, FSM a solicitat asistență de la un expert internațional din domeniul drepturilor omului. Expertul internațional a revăzut datele colectate de Grupul de Criză, a efectuat interviuri suplimentare cu victimele, avocații și reprezentanții autorităților în perioada iunie-iulie 2009 și a elaborat varianta finală a raportului Grupului de Criză.

Raportul "Sub acoperirea impunității: Raport despre reacția autorităților moldovenești la violențele poliției în timpul protestelor post-electorale din aprilie 2009" reprezintă reacția Fundației Soros-Moldova la violențele post-electorale din aprilie 2009. De asemenea, acesta abordează impactul acțiunilor represive a autorităților, care au urmat demonstrațiile politice, asupra drepturilor omului. Raportul a fost lansat oficial la o conferință de presă în Chișinău, pe 13 octombrie 2009, prima zi din cele două în care Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului a examinat Raportul periodic al Guvernului Moldovei privind implementarea Pactului ONU cu privire la Drepturile Civile și Politice. Conferința de presă din Chișinău a fost coordonată cu membrii Grupului de Criză, prezenți la Comitetului ONU de la Geneva, care au distribuit copii ale raportului membrilor Comitetului. Raportul a fost ulterior distribuit pe larg tuturor instituțiilor guvernamentale menționate în raport și subdiviziunilor acestora, precum și ONG-urilor și comunității internaționale.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului: 16 536 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Programului de Drept: 472 966 dolari SUA

Total cheltuieli proiecte finanțate din Fondul de Urgență: 65 940 dolari SUA

PROGRAMUL INIȚIATIVE EUROPENE

Viziune:

O societate moldovenească modernă, democratică și bine informată care asimilează activ valorile europene și susține eforturile de integrare europeană a Moldovei

Context:

- opinia publică slab informată și puțin familiarizată cu UE și mecanismul ei de funcționare;
- puține dezbateri publice și cunoaștere superficială a diverselor aspecte ale integrării europene și UE;
- progres limitat înregistrat în realizarea angajamentelor față de UE;
- criza politică și protestele care au urmat alegerile parlamentare din 2009 au amenințat dezvoltarea democratică a Moldovei și apropierea acesteia de UE. Schimbările politice ulterioare dau speranță că Moldova se va angaja în acțiuni pro-active și intensive pentru a îndeplini angajamentele față de UE;
- expertiză insuficientă în diverse sectoare relevante care ar ajuta Moldova să se ralieze la cerințele europene.

În anul 2009 activitățile Programului Inițiative Europene (PIE) au fost concentrate asupra atingerii câtorva obiective:

- să contribuie la formularea politicilor de integrare europeană a Moldovei prin stimularea dezbaterilor publice și oferirea expertizei în domeniu;
- să sporească nivelul de cunoștințe și informare despre UE.

Astfel, în 2009 prin implementarea Programului am continuat eforturile de a spori nivelul de informare și cunoștințe despre UE, evoluția relațiilor UE–RM prin susținerea activităților **Centrului de Informare Europeană** și îmbogățirea colecției de cărți a Centrului cu titluri recente. Programul a susținut, organizarea unor campanii informative în liceele din localitățile din regiunea de nord a țării, activități care au fost implementate de Centrul CONTACT din Bălți, beneficiarul Programului.

De asemenea, în 2009 am inițiat un proces complex de reproiectare a portalului informativ www.europa.md, unica sursă de informare on-line din Moldova concentrată exclusiv pe oferirea de informații pe subiecte de integrare europeană și UE, dar și de promovare a portalului on-line în rândul studenților și a experților care abordează aceste subiecte în activitatea lor profesională.

10 din 12 titluri de cărți pe diverse subiecte legate de UE, selectate în etapele anterioare ale proiectului, au fost traduse, publicate și distribuite beneficiarilor din Moldova, bibliotecilor, autorităților publice, instituțiilor de învățământ superior, ONG-urilor și studenților. Acest proiect a fost inițiat în 2007, iar principalele rezultate au fost constatate în 2009. Ultimele două titluri de carte vor fi publicate în primele luni ale anului 2010.

Concomitent, prin alte activități realizate, am susținut elaborarea de către experții BCI a celei de a doua ediții a „Ghidului de colaborare transfrontalieră”, care va fi utilizat de autoritățile publice în elaborarea și implementarea proiectelor din același domeniu cu partenerii din țările vecine. BCI a desfășurat, în același timp, sesiuni de instruire regionale în accesarea fondurilor UE cu sprijinul PIE.

PIE a continuat să susțină eforturile societății civile de monitorizare a relațiilor RM–UE în cadrul mecanismului nou creat Parteneriatul Estic, prin intermediul unui grant oferit ADEPT, care are drept scop să informeze publicul larg despre progresele înregistrate și să stimuleze dezbaterile și interesul public pentru aceste subiecte.

Având drept scop contribuția la elaborarea unor politici mai coerente cu privire la integrarea europeană a RM, în cadrul programului a fost inițiată elaborarea a două studii aprofundate în care va fi evaluat impactul viitorului acord de liber schimb cu UE asupra sectorului agro-alimentar și asupra sectorului energetic în cadrul aderării RM la Comunitatea Energetică. Studiile vor fi publicate în primele luni ale anului 2010 și vor servi drept bază pentru stimularea dezbaterilor publice pe aceste subiecte, precum și vor conține importante recomandări de politici publice.

Director de program: Olesia STAMATE, e-mail: ostamate@soros.md

Coordonator de program: Zinaida ADAM, e-mail: zadam@soros.md

Asistent de program: Denis BORDIAN, e-mail: dbordian@soros.md

Abrevieri și acronime:

ADEPT	Asociația pentru Democrație Participativă
BCI	Institutul de Cercetări și Consultanță în Management Business Consulting Institute
Expert - Grup	Centrul Analitic Independent "Expert-Grup"
ONG	Organizație Non-guvernamentală
PIE	Programul Inițiative Europene
RM	Republica Moldova
SUA	Statele Unite ale Americii
UE	Uniunea Europeană

SUBPROGRAMUL 1: CUNOȘTINȚE ȘI INFORMARE

Obiective:

- difuzarea informației și sporirea cunoștințelor la nivelul percepției publice despre UE și problematica integrării europene;
- susținerea dialogului public referitor la avantajele și sfidările integrării Republicii Moldova în UE;
- promovarea valorilor europene în Moldova.

Granturi:

Publicarea celei de a doua ediții a Ghidului de cooperare transfrontalieră

Beneficiar: Institutul de Cercetări și Consultanță în Management Business Consulting Institute

Director de proiect: Mihai ROȘCOVAN

Rezumat: În cadrul acestui proiect în 2009 a fost revizuit, actualizat, editat și distribuit Ghidul de cooperare transfrontalieră, care abordează în detalii aspectele teoretice și practice ale procesului de cooperare transfrontalieră. Ghidul a fost conceput pentru autoritățile publice locale și centrale din Republica Moldova, agenții economici din zonele de frontieră, precum și pentru societatea civilă.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 9948 dolari SUA

Studii Europene – Studii de Viitor

Beneficiar: Centrul Regional de Asistență și Informare a Organizațiilor Neguvernamentale CONTACT - Bălți

Director de proiect: Vladimir GHIȚU

Rezumat: Activitățile din cadrul proiectului au avut drept scop sensibilizarea opiniei publice din regiunea de nord a Moldovei privind semnificația și provocările procesului de integrare europeană prin intermediul campaniilor de informare și instruire interactivă a cadrelor didactice și a liceenilor în cadrul orelor de istorie.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 8483 dolari SUA

Centrul de Informare Europeană

Beneficiar: Biblioteca Publică Municipală Bogdan Petriceicu HASDEU

Director de proiect: Savela STARCIUC

Rezumat: Centrul de Informare Europeană a fost deschis în mai 2007 în incinta Bibliotecii Publice municipale “Bogdan Petriceicu HASDEU” și oferă acces la literatura cea mai recentă pe tematică europeană, materiale audio, video și publicații periodice internaționale beneficiarilor Centrului: profesori și cercetători în problematica integrării europene, funcționari publici, cât și simpli cititori. Activitățile proiectului se vor desfășura inclusiv pe parcursul anului 2010.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 28 867 dolari SUA

Școala Tânărul Lider Politic - Promotor al Valorilor Europene

Beneficiar: Asociația pentru Democrație Participativă, ADEPT

Director de proiect: Igor BOȚAN

Rezumat: Scopul acestui proiect a fost să contribuie la modernizarea politică a Republicii Moldova și consolidarea consensului național prin instruirea și formarea unei noi generații de lideri politici și ai societății civile. 40 de tineri au participat la cea de a 9-a ediție a Școlii Tânărul Lider Politic – Promotor al Valorilor Europene, care prevedea organizarea a 22 de sesiuni săptămânale ale școlii, când participanții și-au dezvoltat calitățile de lideri, de comunicare, oratorice și de dezbateri. Pe parcursul acestor sesiuni, participanții, de asemenea, s-au întâlnit cu reprezentanții autorităților publice și experților din Moldova și UE cu care au discutat și analizat problemele politice, economice și sociale curente. Activitățile proiectului se vor desfășura inclusiv pe parcursul anului 2010.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 19 947 dolari SUA

Proiecte operaționale:

Traducere și editare de carte în domeniul studiilor europene

Acest proiect are drept scop acoperirea vacuumului informațional din Moldova despre UE și sporirea nivelului de cunoștințe în acest domeniu al studenților, cercetătorilor, experților și a publicului larg. Astfel, în cadrul proiectului au fost selectate 4 edituri care au tradus și publicat cărți pe diverse tematici europene, după cum urmează:

- Economia Integrării Europene, autor Willem Molle (1000 exemplare)
- Economia Uniunii Monetare, autor Paul De Grauwe (500 exemplare)
- Extinderea UE și protecția mediului, autori Joan Carmin, Stacy D.Vanderveer (500 exemplare)
- Forma Noii Europe, autori Ralf Rogowski și Charles Turner (1000 exemplare)
- Politica agricolă în Europa, autor Alan Greer (500 exemplare)
- Politica în Uniunea Europeană, autori Ian Bache și Stephen George (1000 exemplare)
- Puterea de transformare a UE. Europeanizarea prin intermediul condițiilor de aderare în Europa Centrală și de Est, autor Heather Grabbe (500 exemplare)
- Spațiul Libertății, securității și justiției în Europa lărgită, autor Paul De Grauwe (500 exemplare)
- Statele Membre ale Uniunii Europene, autori Simon Bulmer și Christian Lequesne (1000 exemplare)
- Viitorul Europei: reformă sau declin, autori Alberto Alesina și Francesco Giavazzi (1000 exemplare)
- Democrația în Europa: Uniunea Europeană și Politicile Naționale – autor Vivien A. Schmidt (500 exemplare)
- Originile și evoluția Uniunii Europene – autor Desmond Dinan (1000 exemplare)

Pe parcursul anului 2009 au fost traduse și editate primele zece titluri menționate mai sus, iar publicarea ultimilor două titluri este preconizată pentru prima jumătate a anului 2010. Cărțile sunt distribuite tuturor bibliotecilor și instituțiilor publice din întreaga țară, instituțiilor academice și ONG-urilor de profil.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 110 659 dolari SUA

Lărgirea colecției de carte a Centrului de Informare Europeană

În 2009 au fost procurate 101 cărți, apariții recente, pe diverse tematici de integrare europeană publicate pe piața internațională și, ulterior, donate Centrului de Informare Europeană pentru a fi utilizate de publicul larg.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 9358 dolari SUA

Proiecte mixte:

Menținerea portalului www.europa.md

Coordonator de proiect: Denis CENUȘA

Portalul www.europa.md a fost creat în 2006, devenind unica sursă de informare on-line de știri și analize, interviuri, articole și studii exclusiv pe tematici de integrare europeană, relațiile UE - RM și UE din Republica Moldova. În cadrul acestui proiect, în 2009 a fost organizat un concurs de eseuri pe tematici de integrare europeană dedicat zilei de 9 mai, ziua Europei, iar premianții acestui concurs sunt menționați în continuare.

Cheltuieli operaționale pentru realizarea proiectului- 19 626 dolari SUA

locul I - Vlada CIOBANU

250 dolari SUA

locul II - Denis COVALSCHI

200 dolari SUA

locul III - Victor CHIRICA

100 dolari SUA

Burse europene de scurt sejur în România 2009

Scopul acestui proiect constă în consolidarea cunoștințelor și abilităților profesionale în domeniul integrării europene, a persoanelor din diverse domenii: academic, societate civilă, administrație publică, etc. Prin intermediul proiectului, persoanele selectate de Juriul Programului Inițiative Europene au beneficiat de o bursă de călătorie în România pentru a participa la un curs de instruire pe diverse

tematici europene. Proiectul a fost implementat în parteneriat cu Institutul Național de Administrație din România. În total, pe parcursul anului 2009, cinci persoane au beneficiat de astfel de burse. Cheltuieli operaționale pentru realizarea proiectului- 5901 dolari SUA

Granturi:

Drept comunitar și integrare europeană

Beneficiar: Sergiu GUȚU, Vladlen COJOCARU
Locul desfășurării: România, Venus, Hotel Sanquest
Perioada: 03–09 august
Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 2130 dolari SUA

Auditul intern pentru instituțiile publice

Beneficiar: Victor POPA
Locul desfășurării: România, Neptun, Hotel Doina
Perioada: 13–19 iulie
Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 883 dolari SUA

Auditul intern pentru instituțiile publice

Beneficiar: Valentina CORNEA
Locul desfășurării: România, Sinaia, Hotel Sinaia
Perioada: 27 aprilie – 03 mai / 08 – 24 mai
Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 1877 dolari SUA

Aristoteles Workshop

Beneficiar: Otilia BABĂRĂ
Locul desfășurării: România, Sibiu, Sibiel
Perioada: 23 august – 23 septembrie
Cheltuieli pentru realizarea proiectului – 910 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Subprogramului 1: 219 139 dolari SUA

SUBPROGRAMUL 2: MONITORIZAREA RELAȚIILOR RM - UE

Obiective:

- susținerea eforturilor guvernamentale de integrare europeană, inclusiv în cadrul procesului de negociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană în privința stabilirii unui nou cadru juridic bilateral;
- intensificarea dezbaterilor publice și a nivelului de informare despre progresul relațiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană în cadrul Parteneriatului Estic;
- stimularea grupurilor analitice să elaboreze studii care să susțină dezvoltarea politicilor publice în domeniul integrării europene.

Granturi:

Relațiile UE-Moldova – Monitorizarea Progresului în Contextul Parteneriatului Estic

Beneficiar: Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT

Director de proiect: Igor BOȚAN

Rezumat: Acest proiect are drept scop consolidarea cadrului de dezbateri publice referitor la politicile integrării europene a Republicii Moldova, cadru ce a fost creat în proiectele similare precedente implementate de ADEPT și Expert-Grup, și contribuirea la îmbunătățirea politicilor guvernamentale asociate strategiei naționale de integrare europeană. În cadrul acestui proiect sunt elaborate rapoarte semestriale (Euromonitor) de monitorizare a progresului relațiilor RM – UE, precum și alte studii de politici publice în diverse sectoare relevante.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 93 930 dolari SUA

Parteneriatul România – Moldova pentru integrare europeană. Contribuția societății civile

Beneficiar: Asociația pentru Politică Externă

Director de proiect: Victor CHIRILĂ

Rezumat: Proiectul își propune să ridice problema integrării europene a Republicii Moldova pe agenda publică de la Bruxelles, în rândul autorităților publice, think-tank-urilor și mass-media din domeniu. Scopul proiectului va fi atins prin crearea unui parteneriat dintre două organizații neguvernamentale de la Chișinău și București, Asociația pentru Politică Externă și Centrul Român de Politici Europene. Organizațiile vizate vor coordona procesul de elaborare a cinci rapoarte care vor acoperi tematici precum: etapa actuală a relațiilor dintre UE și RM, parteneriatul Estic și așteptări din partea Republicii Moldova; Parlamentul European ca instrument în relația Uniunea Europeană - Republica Moldova; problema regiunii transnistrene prin prisma aspirațiilor de integrare europeană a Republicii Moldova; evaluarea asistenței financiare acordate Republicii Moldova de către UE. Rezultatele proiectului vor fi larg mediatizate atât la Chișinău, cât și la Bruxelles. Activitățile proiectului se vor desfășura inclusiv pe parcursul anului 2010.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 16 280 dolari SUA

Proiecte operaționale:

Studii aprofundate pe tematici de integrare europeană

La sfârșitul anului 2009 a fost lansat un concurs deschis în vederea selectării experților care să elaboreze două studii aprofundate pe tematici europene după cum urmează „Impactul viitorului Acord de liber schimb între Republica Moldova și Uniunea Europeană asupra sectorului agro-alimentar din Republica Moldova” și „Securitatea energetică a Republicii Moldova în contextul aderării la Tratatul Energetic”. Studiile vor fi elaborate în primele luni ale anului 2010, prin urmare aceste activități vor fi reflectate în raportul din 2010.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 928 dolari SUA

Evaluarea proiectului „Relațiile UE-Moldova - Monitorizarea Progresului în Contextul Parteneriatului Estic” și etapele anterioare ale acestuia

În 2009 Programul Inițiative Europene a selectat în baza unui concurs deschis un expert, Iulian RUSU, care să evalueze impactul proiectului „Relațiile UE-Moldova - Monitorizarea Progresului în Contextul

Parteneriatului Estic” și etapele anterioare ale acestuia implementat de ADEPT, în parteneriat cu Expert-Grup, și susținut de PIE pe parcursul a mai multor ani. Raportul final de evaluare va evidenția punctele forte și lacunele proiectului până în prezent și va conține recomandări de ajustare și îmbunătățire a activităților proiectului.

Cheltuieli pentru realizarea proiectului - 2024 dolari SUA

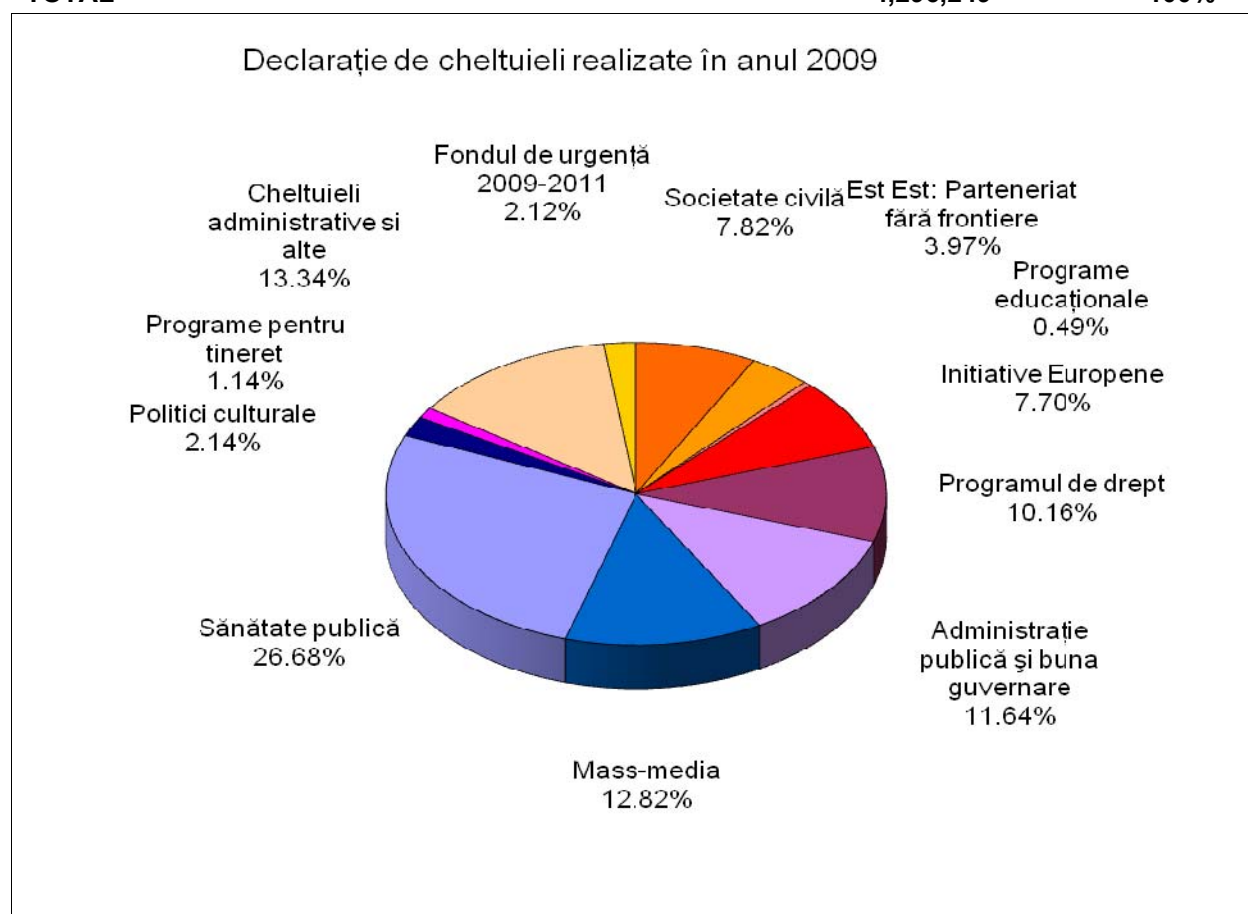
Total cheltuieli pentru realizarea Subprogramului 2: 113 162 dolari SUA

Total cheltuieli pentru realizarea Programului Inițiative Europene: 354 646 dolari SUA

DECLARAȚIE DE CHELTUIELI

Declarație de cheltuieli realizate în anul 2009	TOTAL 2009 cheltuieli (în Dolari SUA)	%
Societate civilă	335,939	7.82%
Est Est: Parteneriat fără frontiere	170,662	3.97%
Programe educaționale	21,011	0.49%
Initiative Europene	330,636	7.70%
Programul de drept	436,432	10.16%
Administrație publică și buna guvernare	500,036	11.64%
Mass-media	550,692	12.82%
Sănătate publică	1,146,096	26.68%
Politici culturale	91,944	2.14%
Programe pentru tineret	48,991	1.14%
Cheltuieli administrative si alte	572,940	13.34%
Fondul de urgență 2009-2011	90,870	2.12%
TOTAL	4,296,249	100%

SENATUL ȘI JURILE FUNDAȚIEI SOROS-MOLDOVA

Senat

Arcadie BARBĂROȘIE, director executiv, Institutul de Politici Publice

Constantin MARIN, președinte al Companiei “ Teleradio-Moldova”

Gheorghe COJOCARU, cercetător științific, coordonator, Institutul de Istorie, Stat și Drept, Academia de Științe a Republicii Moldova

Eugen CARPOV, șef al Departamentului Juridic, Komet Group S.A.

Maia SANDU, consultant pe politici, Proiectul AP Centrale, (până în iulie 2009)

Stela MOCAN, consultant în procese electorale și politice, Reprezentanța Regională a USAID în Moldova, (până în iulie 2009)

Nina ORLOVA, coordonator național de programe, Ambasada Suediei, Agenția Suedeză pentru Cooperare Internațională pentru Dezvoltare, Asdi/Sida, (până în iunie 2009)

Liliana VIȚU-EȘANU, coordonatoare de program, Institutul Republican Internațional, Moldova (din iunie 2009)

Otilia BOLOGAN-VIERU, consilier juridic național, Programul Antitrafic și Gender, Misiunea OSCE în Moldova, (din iulie 2009)

Sorin HADÂRCĂ, șef de proiect, Suport DFID pentru implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare a Republicii Moldova; membru fondator al Clubului IDEA, (din iulie 2009)

Juriul pentru Programul mass-media

Arcadie GHERASIM, lector superior, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM; redactor-șef adjunct al PP “Timpul de dimineață”

Victor MORARU, dr., prof. univ., Departamentul Jurnalism și Comunicare Publică, directorul Institutului mass-media, ULIM; președinte, membru-fondator al Societății în Sprijinul Inițiativelor Sociale “Acțiunea Civică”

Mihail GUZUN, dr., conf. univ., șeful catedrei Jurnalism, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM

Vasile SPINEI, președintele Centrului de Promovare a Libertății de Exprimare și a Accesului la Informație “ACCES-INFO”

Juriul pentru Programul Societate Civilă

Veaceslav PALADE, coordonator asociat programe, PNUD

Stelian RUSU, coordonator, Programul de Granturi Mici, Ambasada SUA

Tatiana TURCHINĂ, lector, catedra de Psihologie, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, USM; formator, expert-consultant

Felicia CREȚU, director executiv, Asociația pentru Caritate și Asistență Socială „ACASĂ”

Stela GRIGORAȘ, director executiv, Organizația Obștească „Every Child Moldova”

Sofia ȘULEANSCHI, director, Winrock Moldova

Oleg CHIRIȚĂ, manager de proiecte, Delegația Comisiei Europene în Moldova, (până în aprilie 2009)

Juriul pentru Programul Sănătate Publică

Gabriela IONAȘCU, coordonator pe țară, UNAIDS Moldova

Silviu DOMENTE, coordonator de program, Program Pregătire și Răspuns la Dezastre/Sisteme de Sănătate, OMS Moldova

Ștefan GHEORGHITĂ, prim-vice director al Centrului Național de Medicină Preventivă, directorul Centrului SIDA

Olga OSADCII, reprezentant AFEW în Moldova, Fundația SIDA Est-Vest

Victor BURINSCHI, manager de program, Proiectul TB-SIDA, Unitatea de Coordonare, Implementare și Monitorizare a Proiectelor (UCIMP)

Svetlana ȘTEFANEȚ, lector superior, catedra Sănătate Publică, Universitatea de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”; coordonator de program, UNICEF Moldova

Elena MAXIMENCO, specialist în Sănătate Publică, Programul „Provocările Mileniului”, USAID, șefă a Direcției ONU și Agenției Specializate din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (până în iulie 2009)

Ala CURTEANU, specialist în perinatologie, șefa secției Știință în Perinatologie, Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului (din septembrie 2009).

Juriul pentru Programul Administrație Publică, Buna Guvernare și Inițiative Europene

Romanita REVENKO, consultant regional, Departamentul pentru Dezvoltarea Sectorului Privat, Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare

Ion OSOIANU, consultant superior în guvernare locală și dezvoltare regională, Proiectul „Moldova: Cooperare în Dezvoltare Regională”, DFID

Oxana GUȚU, șefa Departamentului Proiecte și Organizare, Mobiasbanca-Groupe Societe Generale, Chișinău

Igor GROȘU, expert în participare, Suportul DFID în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare, Ecorys UK (ECOTEC)

Oleg HÂRBU, manager de proiecte în domeniul finanțelor publice și suport bugetar, Secția Operațiuni, Delegația Uniunii Europene în Moldova

Gheorghe LEUCĂ, șef al Direcției ONU și Agenției Specializate din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, (până în martie 2009)

Liliana VIȚU, coordonatoare de program, Institutul Republican Internațional, (până în iunie 2009)

Veaceslav NEGRUȚĂ, consultant, Proiectul “Sporirea competitivității”, Unitatea de Implementare a Proiectelor, Oficiul Băncii Mondiale în Moldova, (până în septembrie 2009)

Consiliul de experți în Programul Est Est: Parteneriat fără frontiere

Iosif MOLDOVANU, președinte, Centrul Național de Resurse pentru Tineri

Atanasia STOIANOVA, manager de proiecte, Centrul pentru problemele minorităților

Ghenadie IVAȘCENCO, director executiv, Centrul Național pentru Așezări Umane „Habitat Moldova”

Vitalie DOGARU, coordonator academic, Școala de Studii Avansate în Jurnalism

Octavian ȚÎCU, șeful Catedrei Relații Internaționale și Științe Politice, Facultatea Istorie și Relații Internaționale, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

COLABORATORII FSM

Victor URSU, director executiv	vursu@soros.md
Varvara COLIBABA, director-adjunct	vcolibaba@soros.md
Elena VACARCIUC, director financiar	evacarciuc@soros.md
Dumitru CHITOROAGĂ, grant manager	dchitoroaga@soros.md
Elena VITIUC, contabil-șef	evitiuc@soros.md
Liuba COTOROBAI, contabil-casier	lcotorobai@soros.md
Vasile GÎRLEA, administrator	vgirlea@soros.md
Victor ANDRONIC, administrator de rețea	vandronic@soros.md
Ana COREȚCHI, director al Programului Est Est: Parteneriat fără frontiere	acoretchi@soros.md
Jana MIDONI, coordonatoare a Programului Est Est: Parteneriat fără frontiere	jmidoni@soros.md
Elena LEȘAN, director al Programului Societate Civilă	elesan@soros.md
Natalia CAMBURIAN, asistentă a Programului Societate Civilă	ncamburian@soros.md
Victoria MIRON, director al Programelor Politici Culturale și mass-media	vmiron@soros.md
Adrian BIVOL, coordonator al Programului Politici Culturale	abivol@soros.md
Liliana GHERMAN, director al Programului Sănătate Publică	lgherman@soros.md
Vitalie SLOBOZIAN, coordonator al Programului Reducerea Riscurilor	vslobozian@soros.md
Angela CAPCELEA, coordonatoare a Programului Sănătate Publică	acapcelea@soros.md
Ala COJOCARI, manager financiar al Programului Reducerea Riscurilor	acojocari@soros.md
Veronica ANDRONACHI, specialist în monitoring și training, Programul Reducerea Riscurilor	vandronachi@soros.md
Ana GONCIAR, asistentă a Programului Reducerea Riscurilor	agonciar@soros.md
Olesea STAMATE, director al Programului Administrație Publică și Buna Guvernare; Inițiative Europene	ostamate@soros.md
Zinaida ADAM, coordonatoare a Programului Administrație Publică și Buna Guvernare; Inițiative Europene	zadam@soros.md
Victor MUNTEANU, director al Programului de Drept	vmunteanu@soros.md
Tatiana DANILESCU, asistentă a Programului de Drept	tdanilescu@soros.md
Marcel VARMARI, manager financiar și manager de proiect, Programul de Drept	mvarmari@soros.md
Denis BORDIAN, asistent al Programului Inițiative Europene	dbordian@soros.md
Cristina GODOVANCIUC, recepționeră, asistent administrativ	cgodovanciuc@soros.md
Ana CHITOROAGĂ, recepționeră	achitoroaga@soros.md

ADRESE UTILE

Fundația Soros-Moldova

Str. Bulgară, nr. 32
Chișinău, MD-2001
tel.: (373 22) 270031, 270232
fax: (373 22) 270507
e-mail: foundation@soros.md
<http://www.soros.md/>

Programul Educațional „Pas cu Pas”

Str. Pușkin, nr. 16
Chișinău, MD-2012
tel.: (373 22) 220112
tel./fax: (373 22) 220113
e-mail: hs@moldnet.md
www.pascupas.md

Centrul Educațional „Pro Didactica”

Str. Armenească, nr. 13
Chișinău, MD-2012
tel.: (373 22) 541994, 542556
fax: (373 22) 544199
e-mail: lnicolaescu@prodidactica.dnt.md
<http://www.prodidactica.md/>

Institutul de Politici Publice

Str. Pușkin, nr.16/1
Chișinău, MD-2001
tel.: (373 22) 276786, 276785
fax: (373 22) 276786
e-mail: ipp@ipp.md
<http://www.ipp.md/>

Institutul European de Studii Politice din Moldova

Str. Pușkin, nr. 16/1
Chișinău, MD-2012
tel.: (373 22) 222504
tel./fax: (373 22) 222503
e-mail: viorel_cibotaru@ipp.md

Centrul de Informații Universitare

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 148, of. 22
Chișinău, MD-2012
tel.: (373 22) 221172
fax: (373 22) 221167
e-mail: eac@eac.md
<http://www.eac.md>

Centrul Internațional de Limbi Moderne

Str. Petru Rareș, nr. 43
Chișinău, MD-2005
tel.: (373 22) 292988, 292815, 292865
fax: (373 22) 292811
e-mail: iltc@iltc.dnt.md
<http://www.iltc.md/>

Liga Națională de Dezbateri Preuniversitare

Str. Pușkin, nr. 16 A
Chișinău, MD-2012
tel.: (373 22) 212769
tel./fax: (373 22) 228365
e-mail: info@debate.moldnet.md
WEBSITE <http://www.debate.md>

Centrul de Dezvoltare a Tineretului

Str. Pușkin, nr. 16 A
Tel/Fax: (373-22) 22 83 65
e-mail: yaf.moldova@gmail.com

Centrul pentru Jurnalism Independent

Str. Șciusev, nr. 53
Chișinău, MD-2012
tel.: (373 22) 213652, 227539
fax: (373 22) 226681
e-mail: ijcnews@ijc.iatp.md
<http://ijc.md/>

Asociația DNT

Str. Pușkin, nr. 16
Chișinău, MD-2012
tel./fax: (373 22) 229229
e-mail: pr@dnt.md
<http://www.dnt.md/>

SRL "MicroInvest"

Str. Pușkin, nr. 16
Chișinău, MD-2012
tel.: (373 22) 212764, 212765
fax: (373 22) 229902
e-mail: microinvest@microinvest.md
WEBSITE <http://www.microinvest.md/>

Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”

Str. Armenească, nr. 13
Chișinău, MD-2012
tel./fax: (373 22) 241393
tel: (373 22) 237089, 207158, 207157
e-mail: cpd@progen.md
[http://www.progen .md](http://www.progen.md)

Institutul de Reforme Penale

Str. M. Lomonosov, nr. 33
Chișinău
tel./fax: (373 22) 722445
tel.: (373 22) 722545, 925542, 925171
e-mail: info@irp.md
<http://www.irp.md>

Centrul de Promovare a Libertății de Exprimare și a Accesului la Informație “Acces-info”

Str. V. Alecsandri, nr.13, et. 2., of. 19
Chișinău, MD-2009
tel.: (373 22) 281394
fax: (373 22) 725976
e-mail: accesinfo1@yahoo.com
<http://www.acces-info.org.md>

Centrul pentru Artă Contemporană

Str. Bănulescu-Bodoni, nr. 5, ap.2
Chișinău, MD-2043
tel./fax: (373 22) 237272
e-mail: ksak.info@mail.md
<http://www.art.md/>

Centrul CONTACT-Chișinău

Str. București, nr. 83
Chișinău, MD-2012
tel.: (373 22) 233946, 233947
fax: (373 22) 233948
e-mail: info@contact.md; centrulcontact@gmail.com; echipa@contact.md
<http://www.contact.md/>

Centrul CONTACT-Bălți

Str. Ștefan cel Mare, nr. 5, ap. 83
Bălți,
tel./fax: (373 231) 43529; 40157
e-mail: contactw@mail.ru, contact@mail.ru

Centrul CONTACT-Cahul

Str. Frunze, nr. 57, ap. 11
Cahul
tel/fax: (373 299) 27788
e-mail: contact_cahul@yahoo.com

Centrul CONTACT-Soroca

Strada Viilor, nr. 17, ap. 40,
Soroca,
tel./fax: (373 230) 26023
e-mail: soroca@alegerilibere.md; kaliniaks@gmail.com

Centrul CONTACT-Comrat

Strada Komsomolskaia, nr. 12 , ap. 2
Comrat
tel./fax: (373 238) 23516; 27604
e-mail: contact.comrat@gmail.com